

Kunnanhallitus

KOKOUSTIEDOT Aika Paikka	Maanantai 11.12.2017 klo 09.00 –	
	Kunnanvirasto, kunnanhallituksen kokoushuone	
KÄSITELTÄVÄT ASIAT Asia nro		Pöytäkirjan Sivu
427	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	501
428	Pöytäkirjan tarkastajat	501
429	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	501
430	Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävän vakinaistaminen	502
431	Yrittäjäkylä Itä-Suomi	503
432	Metsän myyntitarjousten käsittely	505
433	Rautalammin kunnanviraston autolämmityspaikoista perittävä korvaus	506
434	Ilmoitusasiat	507
435	Lautakuntien pöytäkirjat ja viranhaltijoiden päätökset	508
436	Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa	509
437	Vuoden 2018 talousarvio	510
438	Taloussuunnitelma 2018-2021	512
PUHEENJOHTAJA	Matti Kärkkäinen	

KOKOUSTIEDOT	Maanantai 11.12.2017 klo 09.00-	
	Aika	
	Paikka	Kunnanvirasto, kunnanhallituksen kokoushuone
OSALLISTUJAT Läsnäolijat	Matti Kärkkäinen puheenjohtaja Pekka Annala I varapuheenjohtaja Tiina Puranen II varapuheenjohtaja Raija Haukka jäsen Hannu Korhonen jäsen Sinikka Korhonen jäsen Kari Laitinen jäsen	
Muut osallistujat		
	Jorma Kukkonen valtuuston puheenjohtaja Juho Pahajoki valtuuston I varapuheenjohtaja Jarmo Hänninen valtuuston II varapuheenjohtaja Merja Koivula-Laukka vs. kunnanjohtaja Pirkko Annala vs. hallintojohtaja	
	Puheenjohtaja	Sihteeri
	Matti Kärkkäinen	Pirkko Annala
KÄSITELLYT ASIAT	§:t 427 -	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS Aika ja paikka	Maanantai 11.12.2017 klo kunnanvirasto	
Allekirjoitukset	xxxxx xxxxxxxxxxxx	xxxxx xxxxxxxxxxxxxx
PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ Aika ja paikka	Keskiiviikkona 13.12.2017 klo 9-12 kunnanvirasto	
	Pöytäkirjanpitäjä	Pirkko Annala

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kh 427 §

Kunnan hallintosäännön 28 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtajan tulee todeta läsnäolevat sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus. Kuntalain 103 §:n nojalla kunnanhallituksen kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä. Kokous on laillinen, kun se on kutsuttu koolle KunL:n 103 §:n ja hallintosäännön 24-25 §:ien mukaisesti.

Päätös:

Pöytäkirjan tarkastajat

Kh 428 §

KunL:n 90 §:n nojalla kunnan hallintosäännössä tulee antaa tarkemmat määräykset toimielimen pöytäkirjan tarkastamisesta. Hallintosäännön 36 §:n nojalla pöytäkirja tarkistetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirjassa tulee olla merkintä tarkastuksesta ja siihen on liitettävä valitusosoitus. Kunnanhallitus on valinnut kaksi henkilöä tarkastamaan pöytäkirjan.

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää valita tämän pöytäkirjan tarkastajat.

Päätös:

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Kh 429 §

Kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että tässä kokouksessa asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Etsivän nuorisotyöntekijän tehtävän vakinaistaminen

Sivistysltk 96 §

Kunnanhallituksen henkilöstöjaos on käsittelyt vapaa-aikasihteerin pyynnöstä etsivän nuorisotyöntekijän vakinaistamista. Tehtävä on ollut koko ajan määräaikaisena ja tästä syystä työntekijä on vaihtunut useamman kerran.

Etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen on saatu vuosittain hankerahotuksesta avustusta.

Henkilöstöjaos on päätöksessään kehottanut sivistyslautakuntaa ryhtymään toimiin etsivän nuorisotyöntekijän tehtävän vakinaistamiseksi. Henkilöstöjaos tuo esille, että näin tehtävän hoitoon saataisiin pitkäjännitteisyyttä ja työntekijän ympärille tiimi, joka tukee työn tuloksellisuutta. Asia käsitellään kunnanhallituksessa vuoden 2018 budjetin käsittelyn yhteydessä.

Koulutusjohtajan ehdotus:

Sivistyslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että etsivän nuorisotyöntekijän tehtävä vakinaistetaan 1.1.2018 alkaen.

Päätös:

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Kh 430 §

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää asiasta talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Yrityskylä Itä-Suomi

Sivistysltk 97 §

Yrityskylä Itä-Suomen toinen toimintakausi päättyy toukokuussa 2018. Yrityskylä Itä-Suomi on tavoittanut vuosina 2011-2017 yli 28 000 kuudesluokkalaista ja yli 5 000 yhdeksäsluokkalaista 34 kunnan alueelta. Tavoitteena on, että seuraavalla toimikaudella 2018 – 2021 tavoitetaan yli 21 000 itäsuomalaista kuudes- ja yhdeksäsluokkalaista. Yrityskylä Itä-Suomen oppimisympäristöt ja toimitilat sijaitsevat Kuopiossa Leväsellä Kauppa- paikka Hermannissa ja tarkoituksena on jatkaa toimintaa samoissa tiloissa. Erityisen tärkeää oppimiskokonaisuuden toteutumiselle on, että mahdollisimman moni kunta osallistuu toiminnan tukemiseen.

Yrityskylä Alakoulu on peruskoulun kuudesluokkalaisille suunnattu työ- elämän, yhteiskunnan, talouden ja yritteliäisyyden oppimiskokonaisuus. Yrityskylä Alakoulu -oppimisympäristö on koululaisten oma pienoisyhteiskunta, jossa oppilas työskentelee omassa ammatissaan sekä toimii kulluttajana ja kansalaisena. Oppimisympäristössä hyödynnetään nykyaikaista opetusteknologiaa.

Yrityskylä Yläkoulu on peruskoulun yhdeksänsille luokille suunnattu oppimiskokonaisuus, jossa nuoret oppivat taloudesta, työelämästä ja näitä läpileikkaavista teemoista globaalissa maailmassa. Yrityskylä-pelipäivään johdattaa opetussuunnitelmaan perustuva oppimateriaali, joka koostuu viidestä oppiteemasta. Oppimisympäristö on nuorten johtama maailma, jossa yhdeksäsluokkalaiset luotaavat tiimeinä yritystä maailmantalouden kentällä. Pelijärjestelmä on digitaalinen, joka samalla ohjaa oppilaita jatkuvaan keskinäiseen vuorovaikutukseen. Yläkoulu-oppimiskokonaisuus toimii jatkumona kuudesluokkalaisten Yrityskylälle.

Alueellisen Yrityskylän vuosibudjetti on hieman yli 300 000 euroa ja se työllistää päätoimisesti kaksi henkilöä. Yrityskylän rahoitus muodostuu pääsääntöisesti kunta-, yritys- sekä säätiörahoituksesta.

Oppilasmäärään perustuva kunnan/kaupungin maksuosuus pitää sisällään opettajien koulutuksen, oppimateriaalin sekä vierailun Yrityskylä-oppimisympäristössä. Rautalammin kunnan osuus on 1300 €/vuosi eli 3 900 € kolmelta vuodelta. Kunta huolehtii mahdollisista sijaiskuluista, kuljetuksista ja oppilaiden eväistä.

Koulutusjohtajan ehdotus:

Sivistyslautakunta päättää, että Rautalammin koulut osallistuvat Itä-Suomi Yrityskylään vuonna 2018-2021.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Päätös: Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Kh 431

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että Rautalammin koulut osallistuvat Itä-Suomi Yrityskylään vuonna 2018-2021.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Metsän myyntitarjousten käsittely

Metsäjästo 15 § (27.10.2017)

Liite 1 Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo / Juha Huttunen on pyytänyt tarjoukset metsänmyyntikohteista vuosille 2017 - 2019. Tarjousten hinta-arvioyhteenvedot ovat liitteenä nro 1. Puukaupat kohdistuva Kierinniemen ja Kurkisuon alueille.

Teknisen johtajan ehdotus:

Päätetään esittää tekniselle lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle, että myydään tämän tarjouspyynnön kohteena oleva puusto Keitele Forest Oy:lle.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Tltk 91 §

Liite 2

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että myydään tämän tarjouspyynnön kohteena oleva puusto Keitele Forest Oy:lle.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 432 §

Liite 1

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä teknisen lautakunnan esityksen.

Tarjousten hinta-arvioyhteenvedot ovat *liitteenä 1*.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Rautalammin kunnanviraston autolämmityspaikoista perittävä korvaus

Tltk 97 §

Kunnanhallitus on 3.2.1987 päättänyt periä autolämmityspistorasioiden käytöstä korvausta asennus- ja käyttökulujen kattamiseksi 20 mk/kk autopaikkaa kohti lämmityskaudelta 15.10. – 15.4. Kunnanhallitus on 23.5.1989 muuttanut lämmityskauden ajaksi 1.11. – 31.3.

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että:

1. Lämmityskausi muutetaan ajaksi 15.10. – 15.4.
2. Perittävä korvaus on 6 € / kk.
3. maksua aletaan periä autopaikan varanneilta 1.1.2018 alkaen.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kh 433 §

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää hyväksyä teknisen lautakunnan esityksen.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Ilmoitusasiat

Kh 434 §

Kunnanhallituksen tietoon esitellään seuraavat ilmoitusasiat:

1. Pohjois-Savon maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma vuosille 2018-2019
2. Pohjois-Savon liiton väliaikaisen valmistelutoimielimen kokouksen pöytäkirja 22.11.2017
3. Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän hallituksen kokouskutsu/esityslista 7.12.2017
4. Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän yhtymäkokouksen pöytäkirja 30.11.2017 kokouksesta.
5. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARAn ilmoitus avustusmäärärahan hausta asumisneuvojatoimintaan 1.12.2017-15.1.2018
6. Ympäristöterveyslautakunnan kokouskutsu Tervossa 14.12.2017

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä ilmoitusasiat tietoonsa saatetuiksi.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Lautakuntien pöytäkirjat

Kh 435 §

Kunnanhallituksen tietoon esitellään seuraava lautakunnan pöytäkirja

1. Teknisen lautakunta 23.11.2017 kokouspöytäkirja

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä pöytäkirjan tietoonsa saatetuksi.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa

Kh 436

Liite 2

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö pyytää Manner-Suomen kunnilta, kuntayhtymiltä ja muilta tahoilta lausunnon perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta muokatusta luonnoksesta valinnanvapauslainsäädännöstä annettavaksi hallituksen esitykseksi.

Hallituksen esitysluonnoksen runkona on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 28:n muuttamisesta (HE 47/2017vp). Hallituksen esitysluonnokseen on tehty eduskunnan perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset ja muut välttämättömät muutokset. Lisäksi valmistelun yhteydessä on laadittu uusi vaikutusarviointi yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman ja hallituksen tekemien linjausten mukaan Suomessa toteutetaan maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Lausuntopyynnön kohteena olevalla lakiluonnoksella on tarkoitus edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, parantaa palveluiden saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavuutta toimintaa ja jatkuvaan kehittämiseen. Lakia sovelletaan maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä kyselyllä, jossa on kohdennettuja kysymyksiä luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää antaa liitteen 2 mukaisen lausunnon lakiluonnokseen valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Vuoden 2018 talousarvio

Kh 437

Liite 3

Vuoden 2018 talousarvioita on valmisteltu tietoisena siitä, että talouskasvu jatkuu hitaana, verotulokertymä ja valtionosuudet tulevat vähenemään selvästi lähivuosina.

Talousarvion toimintakulujen loppusumma on 25 037 113 euroa ja toimintatuottojen 3 098 320 euroa, jolloin toimintakate on 21 938 793.

Menolajeittain tarkasteltuna palkat ja palkkiot kasvavat 2,6 %. Syynä on mm. vilkas hanketoiminta, varhaiskasvatuksen kasvavat tarpeet sekä vuoden 2016 budjetista puuttuneet, olemassaolevat palkkakulut. Palvelujen osto kasvaa 2,1 %. Kasvu johtuu mm. siitä, että erikoissairaanhoidon kulut kasvavat kuluvalle vuodelle budjetoidusta, asiantuntijapalvelujen osto lisääntyy elinkeinotoimessa, hallinnossa sekä sivistystoimessa.

Investointimenot ovat teknisen lautakunnan ehdotuksessa melkein 9 milj. euroa. (Tämä kohta täydentyy, kun hankkeet saadaan laitettua kiireellisyysjärjestykseen vuosille 2017-2021.)

Verotulojen määräksi on arvioitu 10 450 000 euroa. Kasvua kuluvan vuoden talousarvioon on vain 0,1 %. Kiinteistöveron ja yhteisöveron tuoton arvioidaan supistuvan, vain kunnallisveron kertymän oletetaan niukasti kasvavan.

Valtionosuuksia kertynee n. 12 550 000 euroa. Laskua kuluvan vuoden tasoon on 1,7 %, eikä valtionosuuksien määrä tule lähitulevaisuudessakaan kasvamaan, päinvastoin. Tämä merkitsee sitä, että käyttötulojen ja verotulojen merkitys on entistä tärkeämpi.

Tuloslaskelman mukainen vuosikate on 951 221 euroa. Taso on viime vuosia vaatimattomampi, johtuen verotulojen ja valtionosuuksien heikommasta kertymästä. Poistojen 781 273 jälkeen talousarvion ylijäämäksi jää n. 170.000 euroa.

Kunnan lainamäärä on 31.12.2017 10,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 lopussa lainamäärä on 0,5 M € edellisvuotta suurempi.

Vuoden 2018 talousarvio on *liitteenä 3*.

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Vs. kunnanjohtajan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää ehdottaa kunnanvaltuustolle, että vuoden 2018 talousarvio hyväksytään.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Taloussuunnitelma 2018-2021

Kh 438

Liite 4

Taloussuunnitelma luonnos vuosille 2018-2021 on valmistunut.

Rautalammin kunnan hallintoa ja peruspalveluja sekä yritystoimintaa koskevat tavoitteet ovat osittain johdettu Rautalammin kunnanvaltuuston hyväksymästä kuntastrategiasta 2030, taloussuunnitelmasta 2016-2019.

Suunnitelmassa on esitetty väestönkehitys, kunnan toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet, investoinnit vuoteen 2023 saakka, lähipalvelut, toimialoja koskevia yleisiä tavoitteita, tytär- ja osakeyhtiöiden sekä liikelaitoksen tavoitteita sekä lainoissa tapahtuneita muutoksia ja ennuste henkilöstöhallintoon liittyvistä muutoksista.

Vs. kunnanjohtajan esitys:

Kunnanhallitus päättää ehdottaa kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi Rautalammin kuntakonsernin taloussuunnitelman 2018-2021 esitetyn sisältöisenä ja muotoisena.

Taloussuunnitelma vuosille 2018-2021 on *liitteenä 4*.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet				Otteen oikeaksi todistaa
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto	

Puunmyynti, Rau alammun kunta

Pvm	Liite nro
14.5.2017	1
K.hall.	
K.valt.	

Tilat: Kierinniemi 686-408-13-90 ja Kurkisuo 686-408-9-85

Juha Huttunen (Mhy Pohjois-Savo) on laatinut yllä oleville tiloille puunmyyntisuunnitelman (09-202-066C-17) metsäsuunnitelmassa esitettyjen ja maastossa havaittujen hakkuutarpeiden mukaisesti. Hakattavat metsikkökuviot on esitelty liitteen kartassa. Arvioitu hakkuumäärä puunmyyntisuunnitelmassa on 1180 kuutiota.

Kohteesta on pyydetty tarjoukset kaikilta alueen puunostajilta (Harvestia, Versowood, Metsägroup, lisveden Metsä, Koskitukki, Ipo Wood, Keitele Forest, UPM-Kymmene, Stora Enso ja Partaharjun Puutarha). Tarjouspyyntö (liitteenä) lähetettiin sähköpostitse puunostajille 10.10.2017 ja tarjoukset oli jätettävä Juha Huttuselle sähköpostitse viimeistään 20.10.2017 klo 16.00 mennessä.

Määräaikaan mennessä tarjouksen jättivät Keitele Forest (44 000,30e), Harvestia (41 373,90e), UPM-Kymmene (41492e), Metsägroup (40945,50e) ja lisveden Metsä sekä Partaharjun Puutarha (yhteistarjous, 39 891e).

Juha Huttunen esitteli **kaikki** saadut tarjoukset Rautalammin kunnan metsäjaostoUe. Esittelyssä huomioitiin tarjouksen arvioidun kokonaiskauppasumman lisäksi yksikköhinnat eri puutavaralajeille, hakkuussa käytettävät mitta- ja laatuvaatimukset sekä muut mahdolliset puunmyyntipäätökseen vaikuttavat seikat, kuten bonukset, juurikäävän torjuntakustannusten jakautuminen, maksettava puukaupan ennakko ja muut mahdolliset seikat.

Rautalamilla 27.10.2017

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Sähköpostin liitteenä on mukana tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön 15.12.2017 klo 16.15 mennessä. Annetut vastaukset ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webropolsurveys.com/S/5BA5D60FC3D317A3.par>

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Osastopäällikkö ylijohaja Kirsi Varhila, p. 02951 63338, s-posti kirsi.varhila@stm.fi
Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, p. 02951 63092, s-posti pirjo.kainulainen@stm.fi
Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, s-posti pekka.jarvinen@stm.fi
Hallitussihteeri Maria Porko, p. 02951 63417, s-posti maria.porko@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Suunnittelija Henriikka Tammes, p. 02951 63182, s-posti henriikka.tammes@stm.fi
Projektisihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi
Osastosihteeri Maria Outinen, p. 02951 63589, s-posti maria.outinen@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi
 Vastauksen kirjanneen henkilön nimi
 Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot
 Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa
 Toimielimen nimi

Onko vastaaja*

kunta
 sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
 sairaanhoitopiiri
 maakunnan liitto
 muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
 valtion viranomais
 järjestö
 yksityinen palveluntuottaja
 joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä valinnanvapauslain tavoitteista

Kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvien kustannuksien kasvua 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä. Valinnanvapauslain tarkoituksena on edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen.

1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Ei pääosin. Ei ole odotettavissa, että valinnanvapaus lisää palveluita syrjäseudulla. Kustannukset eivät laske, koska jokainen toimija, julkinen ja yksityinen, lisää kapasiteettiaan. Liika kapasiteetti maksaa. Osoittimointia on vaikea estää.

Vapaamuotoiset huomiot

2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Valinnanvapauden piirissä olevat palvelut eivät tavoita syrjäseutuja. Lisäksi heikoimmassa asemassa oleva ihmisryhmä ei todennäköisesti pysty tekemään valintaansa. Palveluohjaus ei ole helposti tavoitettavissa ja riski sille, että palveluohjaus ruuhkautuu, on suuri.

3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa**

Yhdytään kuntaliiton lausuntoon kohtaan 3.

4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio ei mallissa toteudu, kuin korkeintaan maakunnan julkisissa palveluissa. Palvelukokonaisuuden suunnittelu ja toteutus on haasteellista jopa palveluiden tuottajille (ammattilaisille) saati yksittäiselle asiakkaalle, jolla on runsaasti palvelun tarvetta ts. toimintakyvyn vajausta.

5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Sekava himmeli. Integraatio ei toteudu. Yhdytään Kuntaliiton lausuntoon kohta 5.

6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Maakuntien itsehallinto ei toteudu ilman verotusoikeutta. Lisäksi maakunnan oikeutta määritellä ne palvelut, joita tuotetaan asiakassetelien tai henkilökohtaisen budjetin avulla rajoitetaan.
(LEIKATAAN LIIMATAAN KUNTALIITON LAUSUNNOSTA

7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Uudistus jopa pakottaa uudistamaan toimintatapoja ja tekemään palveluinnovaatioita. Riskinä on ”vapaa pudotus” ts, muutos ja uudistukset tehdään kiireellä ja hallitsemattomasti, jolloin rakenteet ja laatu kärsivät. Toinen ongelma on palvelujärjestelmän sirpaleisuus. Nykyisin kuntia on noin kaksi sataa. Jatkossa suurimmissa kaupungeissa useita sote-keskuksia, jotka toimivat erillään toisistaan, ilman todellista koordinoitua. Pienet toimijat eivät välttämättä enää kykene suunnitelmalliseen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön.

8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Yhdytään Kuntaliiton lausuntoon kohta 8.

Kysymyksiä lakiluonnoksen yksityiskohdista

9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalouksista.

9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

- a. kyllä

- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. liian laaja
- b. sopiva
- c. liian suppea**

Sosiaalipalveluita ei sosiaali- ja terveyskeskuksissa juuri ole. Ongelmana on ammattihenkilöiden saatavuusongelma, joka tulee pahenemaan, ikärakenteen johdosta. Lisäksi toimijoiden lukumäärän kasvu pahentaa vajetta.

9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. liian laaja
- b. sopiva**
- c. liian suppea

Yhdytään Kuntaliiton lausuntoon kohta 9 c.

9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Kotisairaanhoidon ja fysioterapian asema ei ole selkeä.

9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Yhdytään kuntaliiton lausuntoon kohta 9 e.

9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

Sote-keskuksiin ei tulla tehtävän kapeuden johdosta saamaan sosiaalityöntekijöitä työhön. Ohjaus ja neuvonta eivät ole sosiaalityötä vaan osa sitä. Kyseisellä palvelulla ei juuri saavuteta mitään, eikä se ole kustannustehokasta.

10. **Lakiluonnoksen 4 luvussa** säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos.

10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Valinnan mahdollisuus on pääasiassa siihen kykenevillä ihmisillä.

10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Rajoitusta tarvittaisiin joissakin tapauksissa, esim. huostaanoton valmistelu.

11. **Lakiluonnoksen 5 luvussa** säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä.

11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. **liian laaja**
- b. sopiva
- c. liian suppea

LEIKKAA/LIIMAA

11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

LEIKKAA/LIIMAA

11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

LEIKKAA/LIIMAA

11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Asiakkaan kyky käyttää asiakaseteliä ja ohjauksen laatu vaikuttaa asiakassetelin käytön onnistumisen. Riskinä on, että haastavin asiakaskanta jää julkiselle toimijalle, joka tuottaa palvelut saman kapitaatiomaksun perusteella, kuin yksityinen toimija.

11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

Lainsäädännöllä rajoitetaan tuottamistapaa.

12. **Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin** henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vaikuttaminen on todella vaikeaa ja vaatii paljon osaamista ja muita edellytyksiä.

13. **Lakiluonnoksen 7 luvussa** säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Yksityisyyden suojaan liittyvät kysymykset tulee ratkaista. Kaikkien toimijoiden ei tarvitse tietää ihan kaikkea asiakkaasta. Tietojärjestelmän on toimittava ennen toiminnan aloittamista

14. **Lakiluonnoksen 8 luvussa** säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä.

14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vastuusuhteet ovat epäselvät.

14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei

- e. ei kantaa

Sanktioista ei säädetä.

14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksentavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

KTS. KUNTALIITON LAUSUNTO

15. **Lakiluonnoksen 9 luvussa** säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksentavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. **kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Alihankkijan valvontavastuu ei ole selvä.

16. **Lakiluonnoksen 10 luvussa** säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Valinnanvapauskokeilun perusteella vaikuttaa siltä, että kapitaatiomaksu asetetaan ainakin aluksi liian korkeaksi, mikä lisää kustannuksia. Asiakaskunnan optimointi on riskinä. Palvelutarpeen kertoimet ovat puutteelliset.

16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. **ei kantaa**

Kysymys on epäselvä.

16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Maakunta on aina viimesijainen vastuunkantaja palveluiden tuottamisesta ja siksi ei tasavertainen.

17. **Lakiluonnoksen 12 luvussa** säädettäisiin lain voimaantulosta.

17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Lakiluonnos vaarantaa siirtymäkaudella sellaiset palvelut, jotka nykyisin tuotetaan palvelusetelillä tai ostopalveluna.

17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Miten toteutetaan hallittu siirtyminen esim. tietoturvajärjestelmä tai palvelusetelit?

17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Ks. edellinen vastaus.

17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Mikäli kapitaatioperusteinen maksu asetetaan kustannustehokkaalle tasolle voi yksityisen toimijan voittomarginaali jäädä olemattomaksi.

17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Tarjolla korkeintaan alihankkijana toimimista. Pahimmillaan tarjolla ”nälkä kuolema”

18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Esim. kustannusarviointi on puutteellinen.

19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Kunnan sote-palvelut lakkaavat, millä on vaikutusta myös muihin kunnan toimintoihin. Kunnissa on paljon yksittäisiä pieniä yksityisiä tai järjestöpohjaisia palvelun tuottajia, joilta kunnat ostavat sote-palveluita. Näiden toimijoiden katoaminen on todellinen uhka.

20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Erityisesti valinnanvapauslakiluonnos ansaitsee kritiikkiä sote-uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden suhteen: Sote-integraatiota ei voi tapahtua, kun sotekeskuksiin tulee vain marginaalisesti sosiaalipalveluita. Lisäksi vahva riittävän suuri toimija (maakunta, joita tosin on uudistuksen tavoitteisiin nähden tulossa liikaa, mutta se on toinen juttu) uhkaa pirstoutua hajanaiseksi palveluverkostoksi ja ”leveät hartiat” muuttuvat moniksi ”kapeiksi hartioiksi” ja sirpaleiseksi palveluhimmeli, jonka hahmottaminen on vaikeaa jopa asiantuntijoille. Yksittäinen asiakas on suurien haasteiden edessä valinnan vapauden suhteen.

Asiakassetelin piirissä olevien palveluiden suhteen pitäisi maakunnilla olla enemmän harkintavaltaa, koska ne kantavat vastuun palveluiden järjestämisestä.

21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen

Talousarvio 2018

RAUTALAMPI

Rautalammin kunta

ver.5.12.2017

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE	4
VUODEN 2018 TALOUSARVIO	5
TALOUSARVION RAKENNE JA SISÄLTÖ	6
TALOUSARVIOASIAKIRJA	6
MENOT JA TULOT PÄÄLUOKITTAIN (ulkoiset 1000€)	7
LAINATILANNE 31.12. (1000 €)	7
ASUKASLUKU 31.12.2016	8
VEROPROSENTIT VUONNA 2018	8
TOIMINTA MENOT MENOLAJEITTAIN (ULKOISET 1000 €)	9
ULKOISET KÄYTTÖMENOT 2008 – TA2017 (1000 €)	9
MENOT TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)	10
TOIMINTA- JA RAHOITUSTULOT (1000 €)	11
SUURET TULORYHMÄT	12
HENKILÖSTÖKULUT TOIMINNOITTAIN (1000 €)	13
HENKILÖSTÖKULUT JA PALVELUJEN OSTO	14
PALVELUJENOSTO TOIMINNOITTAIN (ulkoiset 1000 €)	15
TALOUSARVION SITOVUUS	16
Talousarvion toimeenpanosta	16
Talousarvion sitovuus	16
KÄYTTÖTALOUSOSA	17
OSASTOJEN TOIMINTA 2017	19
130 Tilintarkastus	19
18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus (Luottamushenkilöstöhallinto)	20
170 Yleishallinto	21
180 Taloushallinto	22
26 Elinkeinoitoimi	23
270 Maaseututoimi	25
307 Perusturvan hallinto	26
310 Sosiaalipalvelut	27
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut	30
335 Ravintokeskus	32
360 Kansanterveystyö	33
370 Sairaanhoidolaitokset	34
380 Ympäristöterveydenhuolto	35
404 Sivistyksen hallinto	38

420 Perusopetus.....	39
420 Lukio	41
440 Aikuiskoulutus	42
450 Joukkoliikenne	44
453 Varhaiskasvatus	45
454 Esiopetus	47
460 Nuorisotoimi.....	49
470 Liikuntatoimi.....	51
480 Kirjasto.....	53
490 Kulttuuritoimi	54
500 Teknisen hallinto.....	56
510 Jätehuolto	57
520 Vesihuolto.....	58
530 Palo- ja pelastustoimi	59
540 Kiinteistöt.....	60
550 Varikko	61
560 Liikenneväylät	62
570 Maankäytön suunnittelu	63
580 Ympäristönsuojelu.....	64
590 Rakennusvalvonta ja ohjaus	65
KÄYTTÖTALOUDEN LIITTEET.....	66
Työtä osuuskunnasta –hanke	66
Työllistymistä edistävät palvelut	67
Kotouttamisjaosto	68
VIEKKU (Vieraat kulttuurit vierelle kulkemaan) –hanke.....	69
TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖIDEN TAVOITTEET 2018.....	70
TULOSLASKELMA	72
KÄYTTÖTALOUDEN LISTAUS.....	73
TULOSLASKELMAOSA	93
RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSA	95
RAHOITUS.....	97
Rahoitusosan sitovuus.....	97
INVESTOINNIT VUONNA 2017	98
Investointien sitovuus	98
Investointiosan määrärahataso.....	98

Investointisuunnitelma.....	99
HENKILÖSTÖOSA.....	101
RAUTALAMMIN KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2016	103

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko lähes vuosikymmenen. Julkisen talouden alijäämä johtuu ennen kaikkea pitkästä heikon talous- ja työllisyyskehityksen kaudesta. Kansainvälinen ja erityisesti eurooppalainen talouskehitys ovat olleet heikkoja, mikä on näkynyt Suomen viennin kannalta tärkeiden investointitavaroiden kysynnän hiipumisena. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja suurten ikäluokkien jääminen eläkkeelle ovat kasvattaneet erityisesti eläkemenoja viime vuosina.

Suomen talouden orastava elpyminen on perustunut kotimaiseen kysyntään. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät veronkevennykset kasvattavat julkisen talouden alijäämää ennen kun sopimuksen myönteiset vaikutukset alkavat näkyä. Toisaalta Valtionvarainministeriön arvion mukaan kilpailukyky sopimuksen vaikutus julkiseen talouteen on suurin piirtein neutraali pidemmällä aikavälillä. Siten sopimuksella ei olla saavuttamassa tavoiteltua julkisen talouden vahvistumista!! Kilpailukyky sopimuksen työllisyysvaikutusten suuruuteen liittyy merkittävää epävarmuutta, joka riippuu esimerkiksi kansainvälisestä talouskehityksestä. Siten on olemassa riski, että sopimuksen kokonaisvaikutus jää julkista taloutta heikentäväksi. Ilman työllisyyden kohenemisen positiivisia vaikutuksia sopimukseen liittyvät veronalennukset heikentävät julkisen talouden rahoitusasemaa vuosina 2017 - 2020.

Kuntatalouden tila oli viime vuonna vahva, sillä vuosikate vahvistui peräti 3,4 mrd. euroon ja tilikauden tulos nousi 1,1 miljardiin euroon. Kuntien vuosikatteet kattoivat poistoista keskimäärin 128 prosenttia. Suotuisasta kokonaiskehityksestä huolimatta tilanteet vaihtelevat kunnittain. Tilikauden tulos oli negatiivinen peräti 98 kunnalla, joiden joukossa oli niin suuria kuin pieniäkin kuntia.

Kuntatalouden myönteinen kehitys johtui pääosin kuntasektorin toimintamenojen historiallisen maltillisesta kasvusta. Menojen kasvua hillitsivät hallituksen ja kuntien omat sopeuttamistoimenpiteet sekä kilpailukyky sopimukseen liittyvien alentuneiden lomapalkkavarausten kirjautuminen vuodelle 2016. Myös kuntien tulot kehittyivät 2016 myönteisesti.

Viime vuodelle kohdistuikin useita muutoksia, joiden nettovaikutus oli puhtaasti kuntataloutta vahvistava. Kuntataloutta vahvistavia toimia olivat esimerkiksi lomapalkkavelan purkautuminen, soten asiakasmaksujen korotus ja kustannustenjaon tarkistus. Toisin kuin viime vuodelle kuluvalle vuodelle kohdistuu sen sijaan sellaisia uudistuksia tai hallituksen päätöksiä, jotka kiristävät kuntataloutta tai ovat kuntatalouden kannalta neutraaleja.

VM:n kehitysarvio on historiallisen hyvä. Ennusteen toteutuminen pohjautuu kuitenkin toimintamenojen oletettuun ultramaltilliseen kehitykseen. Esimerkiksi kuluvana vuonna 2017 toimintamenojen ennakoidaan laskevan kiky-säästöjen, kuntatyönantajan eläkemaksun alentumisen ja hallituksen sopeutustoimien vuoksi peräti 2,5 prosenttia.

Lomarahojen leikkaus ja palkankorotusten nollalinja pienentävät kuntatalouden palkkasummaa 1,2 prosenttia, minkä lisäksi välilliset työvoimakustannukset tippuvat peräti 11 prosenttia. Samalla myös avustukset tippuvat 24 prosenttia, kun perustoimeentulotuen maksatus siirtyi vuoden alussa Kelaan. Maksatuksen siirrosta huolimatta valtio ja kunnat rahoittavat jatkossakin puoliksi perustoimeentulotuen. Kunnat vastaavat jatkossa entiseen tapaan myös täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta.

Vaikka osa vuoden 2017 uudistuksista hyödyttää kuntataloutta täysimääräisestä, kuten välillisten työvoimakustannusten alennus, lomarahalikkaus tai perustoimeentulotuen maksatuksen siirto, kehitysarvioon sisältyy kuitenkin runsaasti sellaisia **kustannuksia pienentäviä oletuksia**, joiden täysimääräinen toteutuminen on **erittäin epävarmaa**.

Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen valmistelu on jo pitkällä, mutta ratkaistavana on merkittäviä yksityiskohtia. Säästöjen saavuttamiseen liittyviä merkittäviä riskejä ovat mm. siirtymävaiheen kustannukset (Ict-kustannukset, palkkojen harmonisointi), valinnanvapauslainsäädäntö ja valtion määrittämän budjetin pitävyys.

Suomen työllisyysaste on matala ja työttömyysaste korkea verrattuna muihin Pohjoismaihin. Pitkäaikaistyöttömiä on enemmän kuin kertaakaan 1990-luvun laman jälkeen. Erityisesti 25-vuotiaiden ikäryhmässä tarvitaan lisätoimia työttömyysjaksojen katkaisemiseksi. 55 – 64 -vuotiaiden miesten varhaista poistumista työelämästä ei tulisi kannustaa, vaan pikimminkin varhaisen työelämästä poistumisen reittejä tulisi tukkia. Nuorten työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys ovat nousseet viime vuosina samassa tahdissa kuin muiden ikäryhmien työttömyys. Viimeaikaisten eurooppalaisten tutkimusten perusteella nuorten työllistymistä voivat parantaa tehostettu työhakuneuvonta, sanktiot työtarkouksesta kieltäytyttäessä sekä palkkatuki yksityiselle sektorille.

Työttömyyden pitkittyessä työllistymisen todennäköisyys pienenee. Keskeistä on työttömyyden pitkittymisen ehkäiseminen, sillä rakenteelliseksi muututtuaan työttömyys ei välttämättä alene edes suhdannetilanteen parantuessa. Toimenpiteet on kohdennettava tehokkaasti, sillä samat toimet eivät toimi kaikille. Osa työttömistä tarvitsee vahvistusta perustaidoissa tai koulutus ja osaaminen ovat vanhentuneet. Toisilla taas osaaminen kunnossa ja ainoa ongelma on työpaikan puute. (Lähteet: VM:n ja Kuntaliiton ennusteet).

Pohjois-Savossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli lokakuussa 10.8 %, koko maan keskiarvon ollessa 10.4 %. Työttömien työnhakijoiden määrä laski edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta koko maassa. Pohjois-Savossa työttömyys aleni 13 %, vauhti oli kuitenkin koko maan keskiarvoa hitaampaa. Koko maan tasolla työttömyys aleni 17.2 %. Työttömien työnhakijoiden määrä väheni Suonenjokea lukuun ottamatta kaikissa Pohjois-Savon kunnissa. Eniten työttömien määrä väheni Rautavaaralla 31 %, Rautalammilla 30 % ja Keiteleellä 30 %. Matalimmat työttömien osuudet työvoimasta olivat Siilinjärvellä 7.3 %, Rautalammilla 7.5 % ja Keiteleellä 7.6 %. (Lähde Pohjois-Savon Ely-keskus/työllisyyskatsaus 10/2017)

VUODEN 2018 TALOUSARVIO

Vuoden 2018 talousarvioita on valmisteltu tilanteessa, jossa talouskasvu on piristynyt, mutta samanaikaisesti valtionosuudet vähenevät n. 0.4 milj. € ja verotulot ennakkoarvioiden mukaan hiukan vähemmän, lasku on n.0.3 %.

Talousarvion toimintakulujen loppusumma on 24 928 418 euroa ja toimintatuottojen 3 160 236 euroa, toimintakatteen ollessa 21 768 182 €:a. Menolajeina tarkasteltuna henkilöstökulut laskevat 5.1 %. Palvelujen ostot kasvavat 4.8 %. Kasvu johtuu mm. sosiaalipalveluiden lisääntyneistä tarpeista.

Investointimenot ovat teknisen lautakunnan esityksen mukaan 3,4milj. € (brutto).

Verotulojen määräksi on arvioitu 10 421 000 euroa. Laskua kuluvaan vuoden talousarvioon on 0.3 %. Kiinteistöveron ja yhteisöveron tuoton arvioidaan hiukan kasvavan, kunnallisveron kertymän oletetaan varovaisen arvion perusteella kasvavan vain aavistuksen.

Valtionosuuksia kertyy n.12 345 342 euroa. Laskua kuluvaan vuoden tasoon on 1.6 %. Mikäli soteuudistus toteutuu 2020, putoaa kunnan tulospohjasta pois 12.5 %, tosin menoistakin häviää n.60 %.

Tuloslaskelman mukainen vuosikate on 978 440 euroa. Taso on aiempia hyviä vuosia vaatimattomampi, johtuen verotulojen ja valtionosuuksien heikommasta kertymästä. Poistojen 772 538 € jälkeen talousarvion ylijäämäksi jää n. 205 902 euroa.

Kunnan lainamäärä on 31.12.2017 n. 10 milj. euroa. Sen arvioidaan kasvavan vuoden 2018 aikana 0,5 milj. euroa.

TALOUSARVION RAKENNE JA SISÄLTÖ

Talousarvio koostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, investointiosasta ja rahoitusosasta. Käyttötalousosassa asetetaan toiminnan sitovat tavoitteet ja esitetään suunnitelma, miten toiminnan tarvitsema rahoitus katetaan. Tuloslaskelmaosa kertoo, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, juokseviin rahoitusmenoihin kuten korkoihin sekä poistoihin ja arvon alennuksiin. Investointiosassa kerrotaan hankekohtaiset määrärahat ja tuloarviot. Investointimenot ja tulot budjetoidaan arvioidun rahankäytön ja tulokertymän mukaan. Rahoitusosassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja miten rahoitustarve katetaan.

TALOUSARVIOASIAKIRJA

Valtuuston on kuntalain mukaan hyväksyttävä kunnalle vuoden loppuun mennessä seuraavalle kalenterivuodelle talousarvio ja taloussuunnitelma. Tämä asiakirja sisältää Rautalammin kunnan kuntalain 110§:n mukaisen talousarvion vuodelle 2018. Se sisältää lain määrittelemät osat ja antaa sen vaatimat tiedot ja arviot. Talousarvioissa on määrärahat ja tuloarviot lähtökohtaisesti esitetty bruttomääräisesti niin, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina. Talousarvio sisältää myös määrärahojen käytön sitovuusmäärittelyt. Talousarvio sisältää suunnitelman siitä miten tuloslaskelmassa esitetty vuosikatteen taso ja tulos talousarviovuoden osalta voidaan saavuttaa.

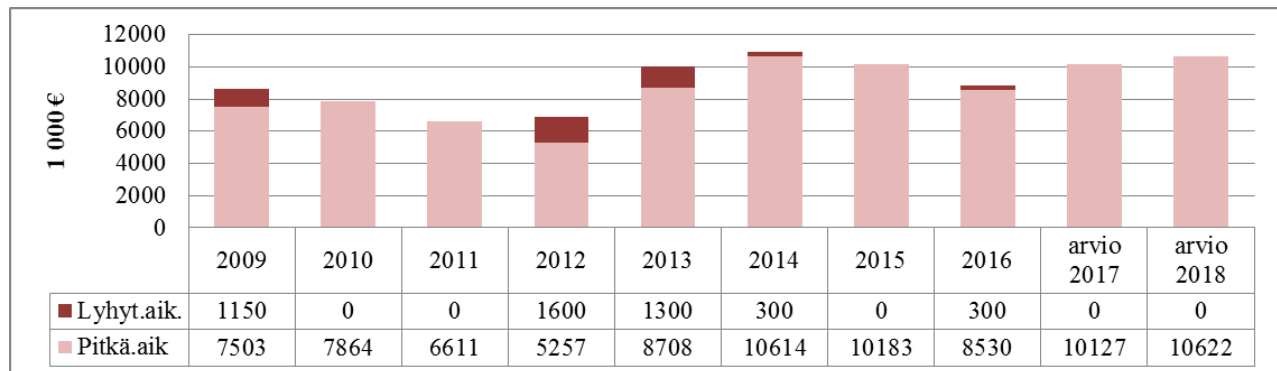
MENOT JA TULOT PÄÄLUOKITTAIN (ULKOISET 1000€)

MENOT	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Käyttötalous	24 462	25 049	24928
Tuloslaskelmaosa	251	260	271
Investointi	1 045	3 930	3477
Rahoitusosa ilman tilap.lainoja	1 653	1 400	1500
Yhteensä	27 411	30 639	30176

TULOT	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Käyttötalous	3 320	3 098	3160
Tuloslaskelmaosa	23 506	23 151	22766
Investointi	3	400	116
Rahoitusosa ilman tilap.lainoja	0	3 000	2000
Yhteensä	26 829	29 649	28042

Taulukossa vertaillaan vuoden 2017 talousarviota muutoksineen vuoden 2018 talousarvioon. Taulukko kertoo sen, miten tilanne vaihtelee käyttötalouden, investointien ja esim. lainarahoituksen suhteen.

LAINATILANNE 31.12. (1000 €)

ASUKASLUKU 31.12.2016

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Yhteensä	3481	3444	3428	3373	3305	3288
Muutos	6	-37	-16	-55	-68	-17
Naiset	1725	1716	1718	1703	1651	1634
Miehet	1756	1728	1710	1670	1654	1654

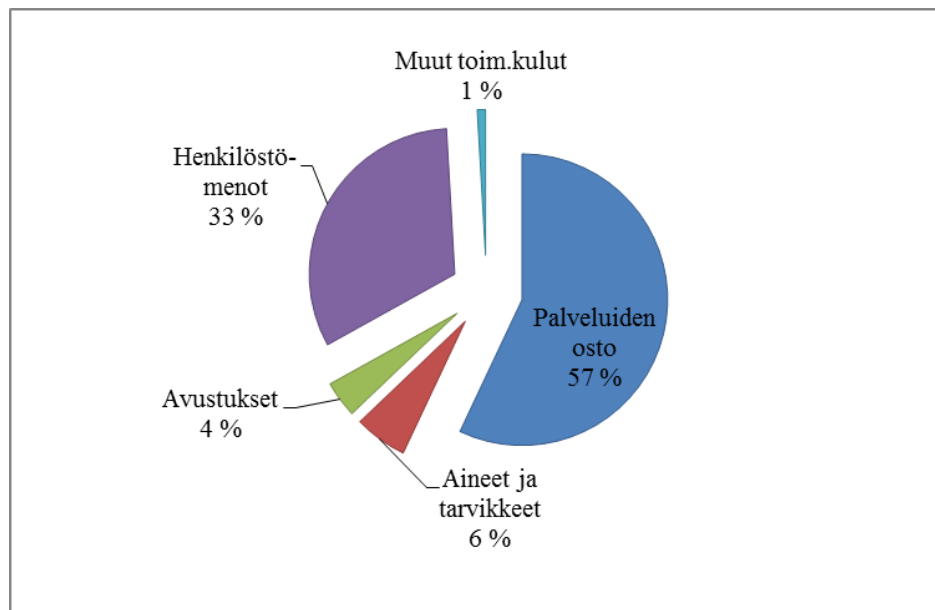
VEROPROSENTIT VUONNA 2018

Tuloveroprosentti	22,00 %
Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen kiinteistövero	1,00 %
Vakituisen asuinrak. kiinteistövero	0,70 %
Muiden asuinrak. kiinteistövero	1,30 %
Yleishyöd. yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

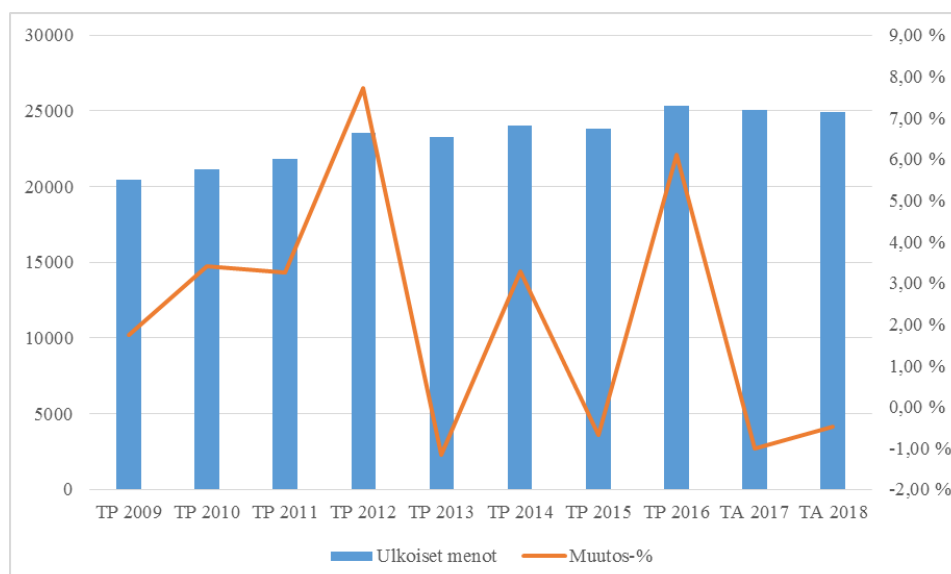

TOIMINTA MENOT MENOLAJEITTAIN (ULKOISET 1000 €)

Menolaji	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Henkilöstömenot	8 044	8 446	8 014
Palveluiden osto	13 214	13 560	14 214
Aineet ja tarvikkeet	1 361	1 421	1 466
Avustukset	1 555	1 385	1 007
Muut toim.kulut	287	237	227
Yhteensä	24 461	25 049	24 928

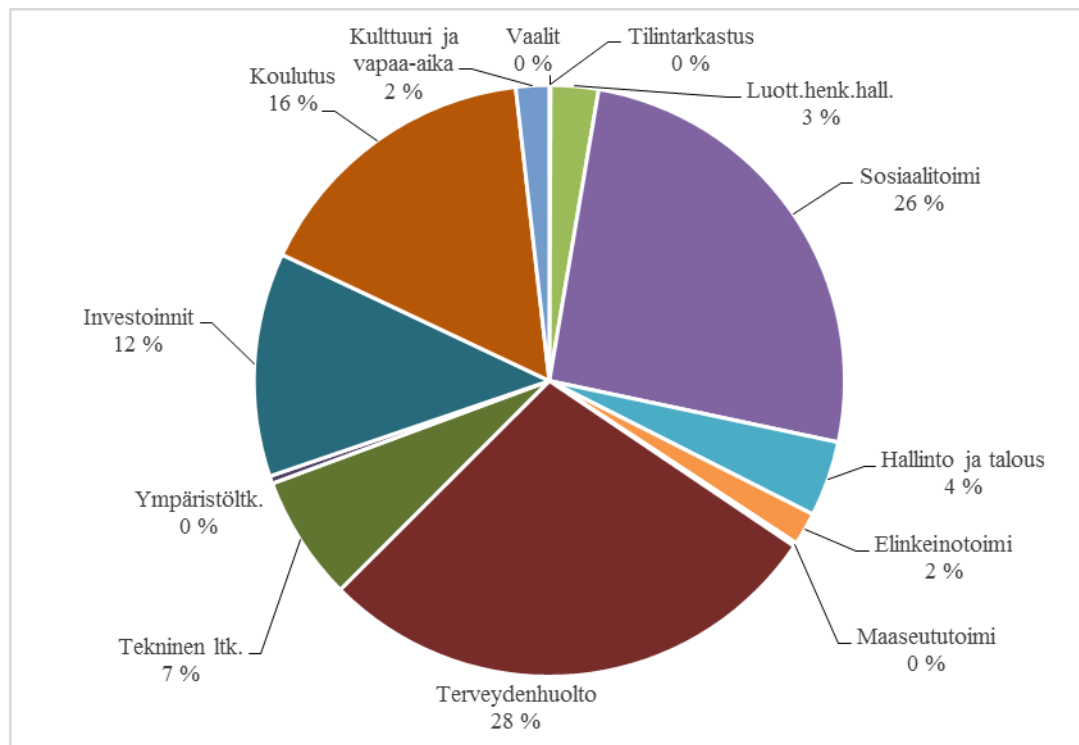

ULKOISET KÄYTTÖMENOT 2008 – TA2017 (1000 €)

MENOT TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)

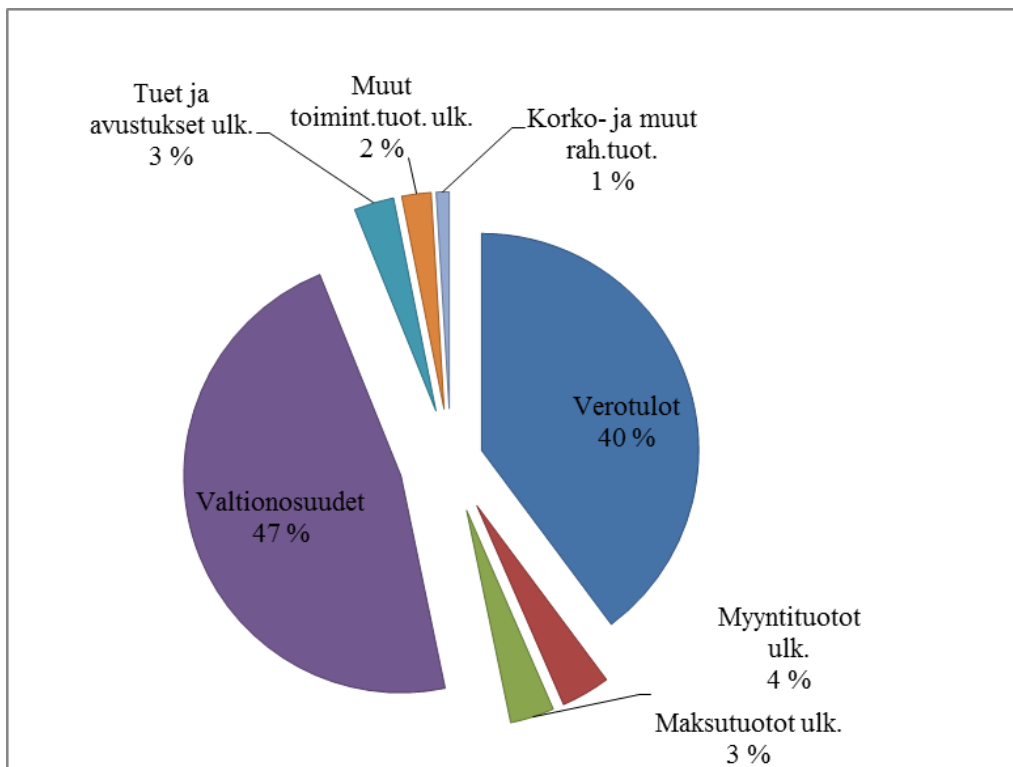
Menolaji	TP 2016	TA 2017	TA 2018		
Vaalit	0	10	10		
Tilintarkastus	11	12	10		
Luott.henk.hall.	775	750	741		
Hallinto ja talous	1 085	1 161	1 171		
Elinkeinoitoimi	451	686	510		
Maaseututoimi	53	61	56		
Sosiaalitoimi	7 061	6 863	7 287		
Terveystenhoito	8 054	8 199	7 974		
Koulutus	4 408	4 722	4 591		
Kulttuuri ja vapaa-aika	547	513	518		
Tekninen lautakunta	1 915	1 946	1 942		
Ympäristölautakunta	104	126	118		
Investoinnit	1 045	3 930	3 477		
Yhteensä	25 509	28 979	28 405		
Taulukko kertoo miten eri toimintojen menot ovat muuttuneet ja mikä on niiden suhteellinen osuus kunnan menoista.					
suhteellinen osuus kunnan menoista.					

TOIMINTA- JA RAHOITUSTULOT (1000 €)

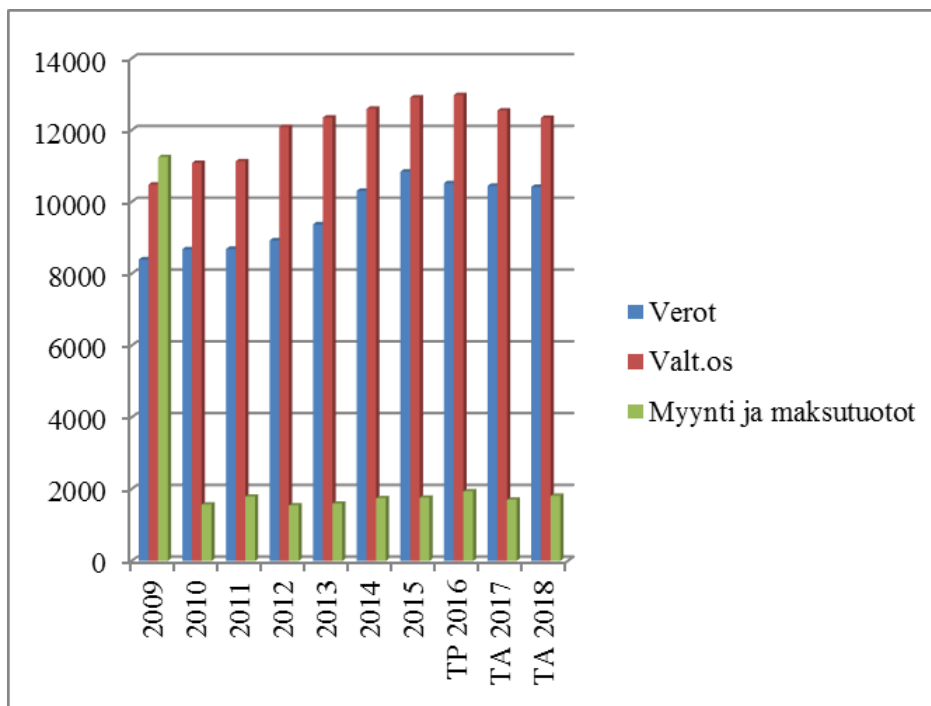
	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Verotulot	10 526	10 450	10 421
Valtionosuudet	12 980	12 550	12 345
Myyntituotot ulk.	1 173	890	955
Maksutuotot ulk.	765	815	859
Tuet ja avustukset ulk.	823	842	778
Muut toimintatuotot ulk.	559	550	569
Korko- ja muut rah.tuotot	154	151	251
Satunnaiset tuotot	0	0	0
Yhteensä	26 980	26 248	26 178

Taulukosta ja kuviosta nähdään kunnan riippuvuus verotuloista ja valtionosuuksista.

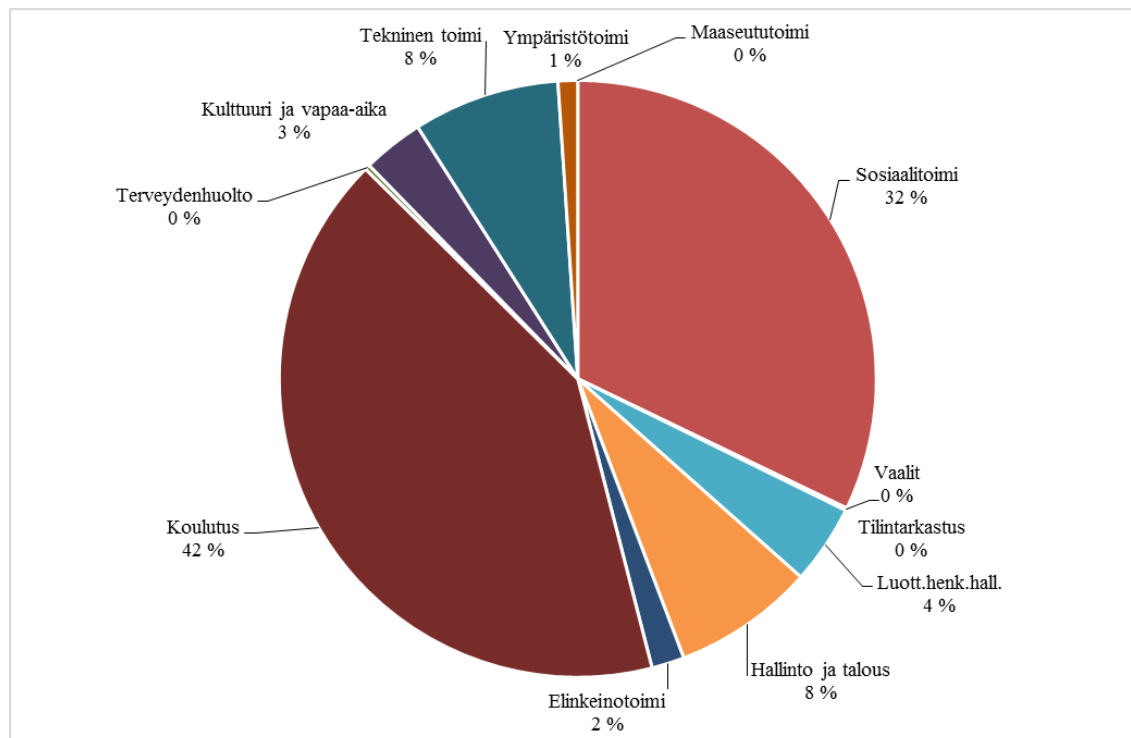
SUURET TULORYHMÄT

	Verot	Valt.os	Myynti ja maksutuotot		
2009	8402	10485	11252	Vesanto yhteistyö	
2010	8684	11089	1573		
2011	8695	11135	1794		
2012	8930	12090	1548		
2013	9379	12354	1598		
2014	10313	12599	1747		
2015	10847	12913	1762		
TP 2016	10526	12980	1938		
TA 2017	10450	12550	1707		
TA 2018	10421	12345	1814		

HENKILÖSTÖKULUT TOIMINNOITTAIN (1000 €)

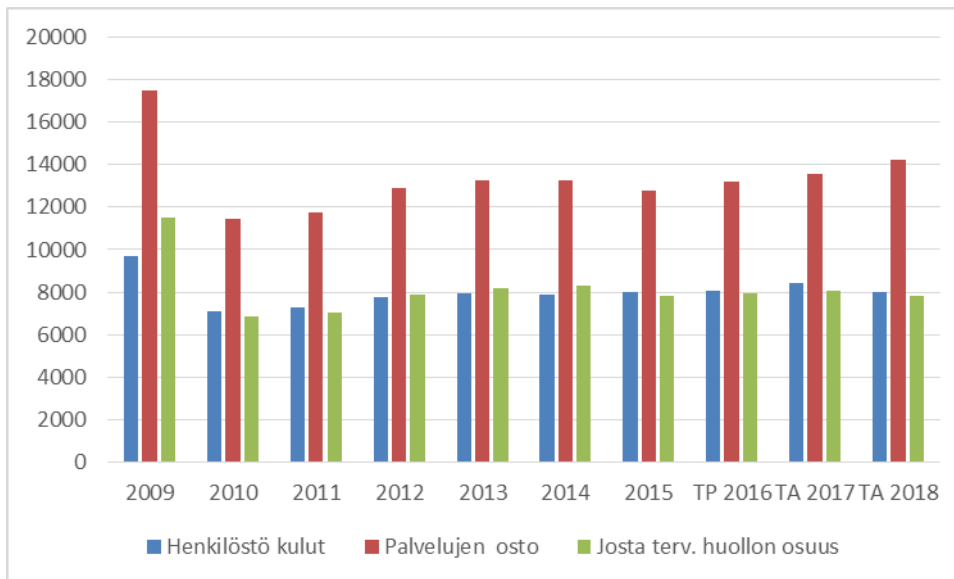
Menolaji	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Vaalit	0	9	8
Tilintarkastus	2	3	3
Luott.henk.hall.	276	336	344
Hallinto ja talous	562	616	614
Elinkeinotoimi	160	203	142
Maaseututoimi	1	2	0
Sosiaalitoimi	2 674	2768	2575
Terveydenhuolto	21	21	22
Koulutus	3 254	3420	3319
Kulttuuri ja vapaa-aika	284	263	265
Tekninen toimi	727	719	637
Ympäristötoimi	83	86	85
Yhteensä	8 044	8 446	8014
Kuvio osoittaa henkilöstön sijoittumisen kunnan eri sektoreille sekä siinä tapahtuneet muutokset.			

HENKILÖSTÖKULUT JA PALVELUJEN OSTO

Kuviossa on vertailtu suuria tuloryhmiä sekä myynti ja maksutuloja. Myynti- ja maksutulojen yhteenlaskettu määrä on noin 1,8 milj. euroa. Kuvio osoittaa verotulojen ja valtionosuuksien suuren merkityksen kunnan tulonmuodostuksessa. Kielteinen kehitys näissä ryhmissä aiheuttaa ongelmia, joita on vaikea kompensoida. Oman tulo-rahoituksen merkitys kasvaa lähivuosina selvästi.

	Henkilöstö kulut	Palvelujen osto	Josta terv. huollon osuus	
2009	9678	17483	11495	<-- Vesanto yhteistyö
2010	7072	11474	6843	
2011	7293	11737	7020	
2012	7740	12868	7911	
2013	7926	13260	8201	
2014	7874	13241	8306	
2015	7983	12763	7845	
TP 2016	8044	13214	7927	
TA 2017	8446	13560	8077	
TA 2018	8014	14214	7825	

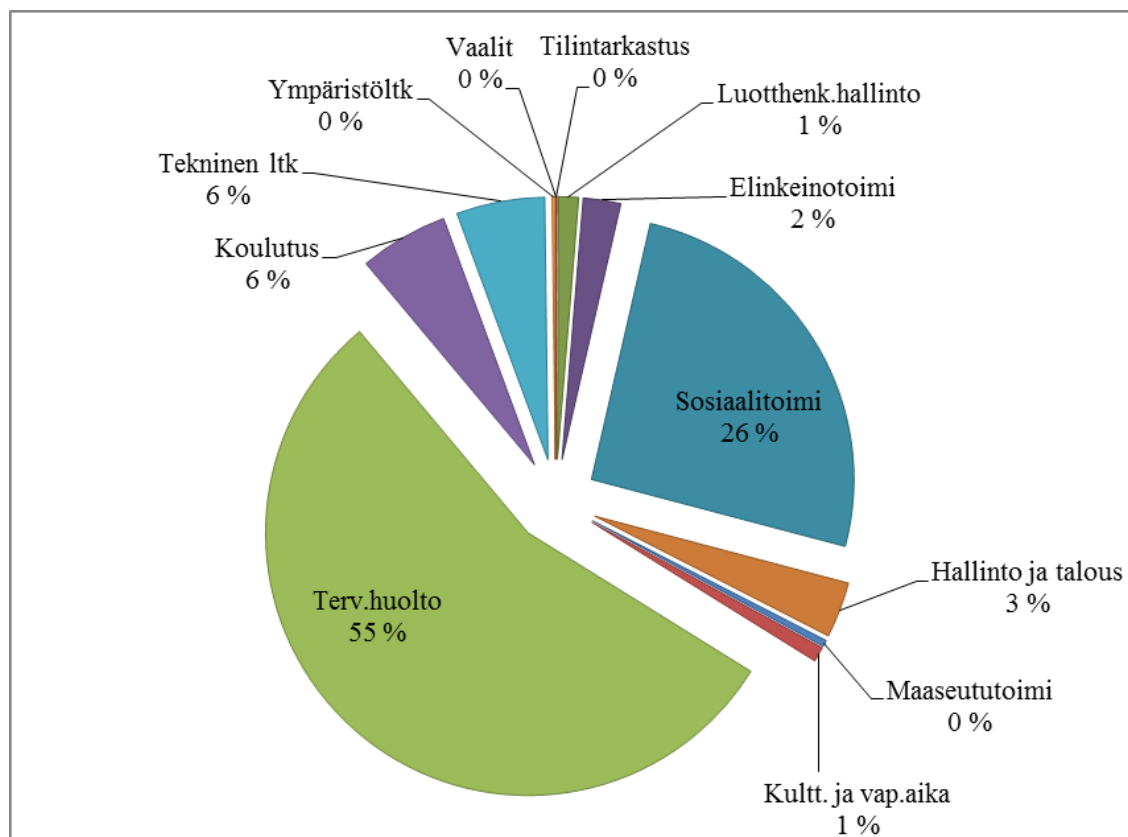

PALVELUJENOSTO TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)

Käyttötalous	TP 2016	%	TA 2017	%	TA 2018	%
Vaalit	0	0,0	1	0,0	2	0,0
Tilintarkastus	9	0,1	9	0,1	8	0,1
Luott.henk.hallinto	241	1,8	183	1,3	174	1,2
Hallinto ja talous	450	3,4	474	3,3	489	3,4
Elinkeinotoimi	247	1,9	387	2,7	328	2,3
Maaseutulautak.	51	0,4	59	0,4	56	0,4
Sosiaalitoimi	2 742	20,8	2 672	18,8	3 625	25,5
Terv.huolto	7 927	60,0	8 077	56,8	7 825	55,1
Koulutus	648	4,9	759	5,3	777	5,5
Kultt. ja vap.aika	134	1,0	123	0,9	130	0,9
Tekninen lautakunta	748	5,7	784	5,5	773	5,4
Ympäristölautakunta	17	0,1	32	0,2	27	0,2
Yhteensä	13 214	100,0	13 560	95,4	14 214	100,0

Taulukkoon on koottu eri toimialojen palvelujen ostot kunnan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

Terveystenhuollon luku on selvästi muita suurempi, koska koko terveydenhuolto on ostopalvelua.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion toimeenpanosta

Kunnanvaltuuston talousarviopäätöksen jälkeen kunnanhallitus määrittelee ja arvioi täytäntöönpano-ohjeissaan lautakuntien ja mahdollisesti edelleen viranhaltijoiden päätösvallan määrärahojen jakamisessa. Lautakunnat ja viranhaltijat hyväksyvät annettujen täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti entisen tapaan käyttösuunnitelmat määrärahojensa jakamisesta ja toimittavat ne tiedoksi kunnanhallitukselle ja taloustoimistoon.

Talousarvion sitovuus

1. Käyttötalouden määrärahojen sitovuus
 - 1.1 Kunnanvaltuusto hyväksyy määrärahat toimielintasolla ja antaa kunnanhallitukselle tehtäväksi päättää määrärahoista tehtävätasolla.
 - 1.2 Kunnanhallitus määrittelee täytäntöönpano-ohjeissa lautakuntien ja viranhaltijoiden päättäväisyyden määrärahojen edelleen jaossa.
 - 1.3 Teknisen toimen talousarviossa rakennusten jakamattomissa erissä olevaa vuosikorjauksiin tarkoitettua määrärahaa voidaan siirtää kunnanhallituksen päätöksellä toteutuneiden kustannusten suhteessa muille hallintokunnille, tehtäväalueille ja tulosityksiköille.
 - 1.4 Kunnanhallitus voi talousarviovuoden aikana tehdä muutoksia kunnanvaltuuston toimielintasolla hyväksymään talousarvioon niin, että talousarvion ulkoisten menojen loppusumma ei näiden muutosten seurauksena kasva.

KÄYTTÖTALOUSOSA

OSASTOJEN TOIMINTA 2017

130 Tilintarkastus

Toiminnan kuvaus

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä.

Valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman JHTT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön. Kuluven valtuustokauden 2017-2021 tilintarkastuspalveluista on tehty sopimus KPMG julkishallinnon palvelut Oy:n kanssa.

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Konsernitavoitteiden toteutuminen (konserniohjaus, konserniohjeet)
2. Perusturva painopistealueena.
3. Tilinpäätös 2017:sta arvointikertomus

Tilintarkastus	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	11 005	13 300	11 419	-14,10	-1 881
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	3,33	4,03	3,47		

18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus (Luottamushenkilöstöhallinto)

Toiminnan kuvaus

Kunnanvaltuusto päättää kunnan strategisista linjauksista ja huolehtii kunnan talouden tasapainoista. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallintotehtävistä ja taloudenhoidosta sekä vastaa valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen keskeisenä tehtävänä on vastata valtuuston päättämien strategioiden toteuttamisesta. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstöjaos, kaavoitusjaos, elinvoimalkk, kotouttamisjaos sekä vapaa-ajan asukastoimikunta.

Kunnan johtamistoiminnan tehtävänä on saada kunnan organisaatio ja koko yhteisö toimimaan siten , että kunnan visio, toiminta-ajatus ja päämäärät sekä asetetut tavoitteet toteutuvat.

Vastuushenkilö

Kunnanjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Uuden kuntastrategian 2030 jalkauttaminen.
2. Tuloksekas edunvalvonta maku- ja sote-uudistuksessa. Tavoitteena on Rautalammin itsenäisyyden säilyttäminen.
3. Kunnan talouden tasapaino, palvelujen kustannustehokkuus.

Perusteluja

Kunnanhallituksen määrärahoista varaudutaan edelleen tukemaan paikallisia yhteisöjä ja yhdistyksiä.

Avustuksiin yhteisöille on varattu yhteensä xx euroa, jossa on huomioitu mm. Peuran museosäätiö, Rautalammin Urheilijat, Sotainvalidit ja -veteraanit, Järvipelastajat.

Tunnusluvut, mittarit

1. Sotepalveluiden laatu nykyisellä tasolla tai paranee.
2. Vastaavien kuntien / naapurikuntien kustannukset as/€

Luottamushenkilöhallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)	-114 203	-288 750	-326 631	13,10	-37 881
M E N O T (ulkoiset)	678 264	749 708	741 302	-1,10	-8 406
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	564 061	460 958	414 671	-10,00	-46 287
Tulot (sisäiset)	-8	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	50 926	55 628	55 297	-0,60	-331
TOIMINTAKATE (sisäiset)	50 919	55 628	55 297	-0,60	-331
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	614 979	516 586	469 968	-9,00	-46 618
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	186,19	156,40	142,93		

170 Yleishallinto

Toiminnan kuvaus

Yleishallinnon palvelualue sisältää hallintopalvelut, yhteis palvelupisteen, henkilöstöhallinnon, kunnallisverotus (kunnan osuus verotuskustannuksista), tykytoiminnan, asuntoasiat, ay- ja työsuojelutoiminta ,työterveyshuolto , työllistämisasiat sekä mm. työtä osuuskunnasta hankkeen.

Hallintopalveluihin kuuluvat mm. keskusvaalilautakunnan, valtuuston, kunnanhallituksen ja henkilöstöjaoston esittelijä/sihteeripalvelut.

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Tasa-arvosuunnitelman päivitys.
2. Asianhallintaohjelman käyttöönotto, sähköinen arkistointi ja kokoushallinta.

Perusteluja

Tasa-arvosuunnitelma on lakisääteinen asiakirja, joka tulee säännöllisen väliajoin tarkistaa.

Istekkin hallinnoima hanke käynnistyi 2017, ja loppuvuodesta 2017 täsmentyi ohjelmisto, joka otetaan käyttöön. TOS:n (tiedonohjaussuunnitelma) valmistelu on edennyt ja se valmistuu alkuvuodesta 2018. Luottamushenkilöille (valtuutetut) on hankittu ipadit, jotka otetaan täysimääräisesti käyttöön vuoden 2018 aikana.

Tunnusluvut, mittarit

1. Päivitetty tasa-arvosuunnitelma.
2. Käytössä olevat asianhallintaohjelmiston moduulit.

Yleishallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-88 964	-90 000	-90 800	0,90	-800
M E N O T (ulkoiset)	503 199	606 450	593 210	-2,20	-13 240
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	414 235	516 450	502 410	-2,70	-14 040
Tulot (sisäiset)	-61 195	-71 410	-68 880	-3,50	2 530
Menot (sisäiset)	36 390	59 692	64 794	8,50	5 102
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-24 805	-11 718	-4 086	-65,10	7 632
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	389 430	504 732	498 324	-1,30	-6 408
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	117,90	152,81	151,56		

180 Taloushallinto

Toiminnan kuvaus

Taloushallinto sisältää palkanlaskentapalvelut, kirjanpito- ja ostopalvelut (ostopalvelu Kuntalaskenta, myynti- ja ostoreskontra kunnan toimintana), hankkeiden maksatukset, perintään osallistuminen ja ict-palvelut kunnan toimintana.

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Ajantasainen talouden raportointi, sujuva yhteistyö Kuntalaskennan kanssa (raportointi, perintä), tulevaisuuden ennakointi, ratkaisuvaihtoehtoja etsien, maakuntauudistusta silmällä pitäen.
2. 365 käyttöönotto, ohjelmiston ominaisuuksien monipuolinen käyttö.

Perusteluita

Työasemien ohjelmistoversioiden ajantasaistaminen, jaetut sähköiset kalenterit, sähköinen tilavaraus, etäneuvotteluohjelmistojen käyttöönotto ja sähköpostiohjelmiston käytön sujuvuus.

Tunnusluvut, mittarit

1. Reklamaatioita 0 kpl.
2. Ohjelmistot käytössä kaikilla työasemilla.

Taloushallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-12 020	-40 000	-50 700	26,80	-10 700
M E N O T (ulkoiset)	492 357	554 981	577 574	4,10	22 593
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	480 336	514 981	526 874	2,30	11 893
Tulot (sisäiset)	-225 951	-318 594	-310 757	-2,50	7 837
Menot (sisäiset)	16 638	19 070	20 159	5,70	1 089
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-209 313	-299 524	-290 598	-3,00	8 926
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	271 023	215 457	236 276	9,70	20 819
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	82,05	65,23	71,86		

26 Elinkeinotoimi

Toiminnan kuvaus

Toimialan tehtävänä on kuntakonsernin elinvoimaan, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

Perustoimintaa on yritysneuvonta, joka sisältää aloittavien yritysten perustamisneuvonnan ja toimivien yritysten neuvonnan sisältäen omistajanvaihdosten edistämisen.

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja (Elinkeinoasiamies)

Sitovia tavoitteita

1. Uusia yrityksiä perustetaan vähintään 10 kappaletta vuodessa.
2. Yritysten kehittämishankkeita käynnistyy kunnan alueella 5 kappaletta.
3. Sukupolven- ja omistajanvaihdosten edistäminen
4. Yritysten työvoimatarpeen täyttäminen
5. Yritysten kehittämis- ja investointihankkeiden edistäminen
6. Elinvoimaohjelman toimeenpaneminen
7. Yritysvaikutusten arvioinnin laajentaminen muihin toimielimiin
8. Matkailutoimialan kokonaisvaltainen kehittäminen kansallispuiston statusta ja Enonniemen vuorimaisema-alueetta hyödyntäen sekä kehitystoiminnan jatkuvuuden turvaaminen nykyisten kehittämishankkeiden päättyessä.

Tunnusluvut, mittarit

1. Yritysmäärän nettomuutos (perustetut-lakanneet=nettomuutos)
2. Yhteisöverotuotto per yritysmäärä

	2014	2015	2016	2017 arvio	2018 tavoite
Yrityskanta	264	263	255	253	253
Yritysmäärän nettomuutos	-6	-1	-8	-2	0
Yritystapahtumien lukumäärä (lähde SavoGrown asiakkuudenhallintajärjestelmä)	298	432	326	500	500
Yhteisöverotuotto	540.000 €	699.200 €	520.000 €	514.000 €	514.000
Yhteisöverotuotto/yritys	2.045 €	2.659 €	2.039 €	1.977 €	1.977 €

Elinkeinotoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-28 184	-378 821	-207 909	-45,10	170 912
M E N O T (ulkoiset)	409 770	686 363	510 262	-25,70	-176 101
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	381 586	307 542	302 353	-1,70	-5 189
Tulot (sisäiset)	-340	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	4 186	14 180	6 931	-51,10	-7 249
TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 846	14 180	6 931	-51,10	-7 249
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	385 432	321 722	309 284	-3,90	-12 438
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	116,69	97,40	94,06		

270 Maaseututoimi

Toiminnan kuvaus

Sydän-Savon maaseutupalvelu vastaa yhteistoiminta-alueen maaseutuhallinnon hoitamisesta ja edesauttaa maaseutuyrityksiä tilan toiminnan kehittämisessä. Joissakin yhteistoiminta-alueen kunnissa myös muita tehtäviä mm. yksityistieasiat.

Vastuuhenkilö

Maaseutuasiamies

Sitovia tavoitteita

1. Maaseutuviranomais- ja kehittämispalveluiden saavutettavuus.
2. Henkilöstön ammattitaidon hyödyntäminen
3. Palveluiden hallittu kustannuskehitys
4. Maaseudun kehittämisen tehostuminen

Perusteluita

Yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa on toimipiste ja tilakäyntejä tehdään tarvittaessa. Sähköisten palvelujen käyttöä edistetään ja opastetaan. Viranomaistehtävien lisäksi kartoitetaan maaseutuyritysten kehittämistarpeita ja annetaan kehittämis- ja neuvontapalveluja asiakaslähtöisesti.

Tunnusluvut, mittarit

Toimipisteet, sähköisten palveluiden käyttö, viranomais- ja kehittämistehtävät, toimintamenot, kehittämiskartoitukset, yrityskäynnit.

Maaseututoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 211	65 106	60 436	-7,20	-4 670
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	12,48	19,71	18,38		

307 Perusturvan hallinto

Toiminnan kuvaus

Perusturvan hallinto tuottaa laadukasta johtamista ja toimivia perusturvan hallinto- ja toimistopalveluita, jotka mahdollistavat laadukkaiden peruspalveluiden tuottamisen.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

Lakisääteiset palvelut tuotetaan laadukkaasti ja päätökset tehdään määräajassa koko perusturvassa. Vuoden 2018 aikana valmistaudutaan ns. sotelain muutoksiin.

Perusteluista

Perusturvan toiminnan perusteet tulevat pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännöstä ja muusta julkista viranomaistehtävää säätelevästä lainsäädännöstä.

Tunnusluvut, mittarit

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Perusturvalautakunnan kokouksia	9	6	7	9	9	9
Käsiteltyjä asioita	105	63	72	85	100	100

Perusturvan hallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	0	-1 400	-160	-88,60	1 240
M E N O T (ulkoiset)	132 579	134 482	134 427	0,00	-55
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	132 579	133 082	134 267	0,90	1 185
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	55 348	82 059	79 245	-3,40	-2 814
TOIMINTAKATE (sisäiset)	55 348	82 059	79 245	-3,40	-2 814
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	187 927	215 141	213 512	-0,80	-1 629
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	56,90	65,14	64,94		

310 Sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalvelut tuottavat sosiaalihuollon lakisääteiset palvelut kuntalaisille laadukkaasti ja viivytyksettä. Palvelu tuotetaan sekä omana että ostopalveluna. Palvelut tuotetaan siten, että edistetään ja tuetaan asiakkaan omaehtoista selviytymistä. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia.

Vammaispalvelujen/Kehitysvammahuollon uusille asiakkaille laaditaan toimintakykyarvioon perustuvat erityishuolto-ohjelmat ja hoito- ja palvelusuunnitelmat. Niiden mukaiset palvelut järjestään ilman aiheutonta viivästystä. Voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään vähintään joka toinen vuosi.

Palveluita tuottavien yritysten ja yhteisöjen valvonta niiden tuottamien palveluiden laadun varmistamiseksi.

Toimeentulotuen tavoitteena on täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen viivytyksettä ja asiakkaiden tasapuolisen kohtelun varmistaminen.

Kuntouttavalla työtoiminnalla pyritään edistämään pitkäaikaistyöttömien työllistymistä yhteistyössä muiden työllistämistä tukevien palveluiden kanssa.

Kokkatoiminta tuottaa laadukasta kuntouttavaa työ- ja päivätoimintaa erityisryhmille. Lisäksi Kokkatoiminta tuottaa työllistymistä tukevaa nuortentyöpajapalvelua kaikille palvelua tarvitseville henkilöille. Kokka toiminta tuottaa työtoiminnan mahdollistavaa alihankintaa yrityksille ja kunnan muille sektoreille.

Nuorten pajan tavoite on estää syrjäytymistä. Lähtökohtana on tukea nuoria opiskelemaan, työhön tai ohjata nuori muihin hänen tarvitsemiinsa palveluihin. Pajan toiminta-ajatus on oppia omaa arjen hallintaa työtoiminnan kautta. Paja tuottaa matalankynnyksen palvelua kaikille alle 29 -vuotiaille Rautalammillä asuville nuorille henkilöille.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

Lakisääteiset palvelut tuotetaan määräajassa koko perusturvassa.

Päihdehuollossa ja mielenterveystyössä tavoitteena on mielenterveys- ja päihdestrategian mukaisesti ennaltaehkäisevä työ yhteistyötahojen kanssa niin, että päihteiden vuoksi sairaalassa hoidettujen määrä laskisi alle 10/1000 asukasta kohti, eli alle 30 asiakkaaseen. Lisätään päihdehoidon ostoja osana pitkäaikaistyöttömien työkyky ja eläkeselvittelyä.

Mielenterveyskuntoutujien kotipalvelua tehostetaan ehkäisemään palvelu- tai laitosasumisen tarvetta.

Perhetyön tavoitteena on lastensuojeluasiakkaiden muutostyön toteuttaminen siten, että sijoitusten tarve ei kasva. Lisäksi kotipalvelun perhetyön tarve kunnassa tyydytetään.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimia lisätään lapsen kasvuympäristön ongelmien korjaamiseksi ja huostaanottojen tarpeen ehkäisemiseksi. Lisätään merkittävästi lastensuojelun monialaista työskentelymallia. Lastensuojelun tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten kasvuympäristön olosuhteita siten, että mahdollisimman moni lapsi voi asua omassa kodissaan. Kaikille huostaan otettujen lasten vanhemmille laaditaan asiakassuunnitelma, jolla huostaanoton keston lyhenemiseen tai lapsen ja vanhemman yhteyden tukemiseen.

Kokkatoiminnassa työpajatoiminnan jatkuva kehittäminen. Asiakaslähtöisen toiminnan tehostaminen, mielekkään tekemisen ja sosiaalisen tuen tarjoaminen.

Laadukkaiden nuortentyöpajatoimintojen tuottaminen.

Nuortenpajalla kaikille nuorille tehdään yksilöllinen suunnitelma, johon tavoitteet ja askelmerkit kirjataan. Kuntoutumista tavoitellaan työn tekemisen kautta. Toimintaan sisältyy moniammatillinen yhteistyö eri yhteistyötahojen kanssa asiakkaan tarpeen mukaan, sekä ryhmätoiminta (nuorten ryhmä) yhteistyössä etsivänuorisotyön kanssa.

Paja pyrkii vastaamaan nuorten tarpeisiin muokkaamalla toimintaansa tarpeen mukaan. Tavoitteena on perustaa nuorten starttipajaryhmä, jonka toiminta painottuu sosiaaliseen kuntoutukseen työtoiminnan keinoin.

Ammattitaidon kehittäminen: Nuortenpajan ja etsivänuorisotyön yhteinen ohjausryhmätoiminta jatkuu laadukkaana ja toimintaa ohjaavana. Paja kuuluu valtakunnalliseen Työpaja verkostoon ja osallistuu yhdistyksen toimintaan sekä koulutuksiin soveltuvin osin (esim. Itä-Suomen alueelliset nuorisotyöpäivät ja Valtakunnalliset työpajapäivät). Paja toimii aktiivisesti Savon alueverkoston jäsenenä.

Perusteluita

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu, joka liittyi lakimuutokseen vuonna 2016, on saatu taittumaan. Taittumisen taustalla ratkaisu, jossa Rautalammin kunta on päättänyt palkata työsuunnittelijan tukemaan pitkäaikaistyöttömien työllistämistä. Pitkäaikaistyöttömissä on paljon työkyvyttömiä. Mikäli työkyvyttömyyden taustalla on päihdeongelmaa edellyttää työkyvyn arviointi raitista jaksoa ennen tutkimuksia.

Lastensuojelun sijoitusten kasvua on mahdollista ehkäistä vain osa-aikaisilla avohuollon tukitoimilla. Lapsen tukemiseen tarvitaan koko lapsen kasvuympäristöön liittyvä verkosto.

Kokkatoiminnassa päivä- ja työtoiminnalla ehkäistään kustannustehokkaasti raskaampien palveluiden tarvetta. Palvelu on lakisääteisesti velvoittavaa. Erityisryhmien hyvinvoinnin edellytyksenä on laadukas päivä- ja työtoiminta.

Työpajatoiminnan jakamisen edellytyksenä on valtionavustus henkilöstön palkkaukseen.

Tunnusluvut, mittarit

Työtoiminnan (Kokkatoiminnan) asiakkaat:	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Mielenterveyskuntoutujat	16	11	15	14	15	13
Kehitysvammaiset rautalampilaiset	11	11	11	12	12	12
Kehitysvammaiset ulkopaikkakuntalaiset	6	6	6	4	4	4
Kuntouttava työtoiminta/palkkatuki	9	6	12	9	9	11
Harjoittelijat oppilaitoksista	2	0	0	1	1	1
Muut asiakkaat	1	0	1	1	1	1
Alihankintatyöllistäjät	8	8	4	5	4	5
Pesulan yritys- ja yhteisöasiakkaat	30	28	28	26	26	30

ASIAKKAAT	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Kuntouttavassa työtoiminnassa	6	6	6	6	6
Työkokeilussa	6	12	9	9	6
Kuntoutustuella	0	0	1	2	1
Opiskelijoita	0	1	1	1	3
Palkkatuella	8	4	5	4	4

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Vammaisten kuljetuspalvelupäätöksen saaneet	142	143	145	104	150	100
Asunnonmuutostöitä	26	17	38	16	30	25
Henkilökohtaisia avustajia / asiakkaalla	16	22	18	23	20	27
Kehitysvammaisten ja vammaisten asumispalveluissa	12	13	12	14	14	14
Laitoshoidossa	5	3	3	5	2	4
Perhehoidossa	1	1	1	1	2	2

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Huostaanotettuja lapsia	4	3	3	3	3	6
Sijoitukset						
Perhekodit						
Laitokset	0	1	1	2	1	4
Sijaisperhehoito	4	2	2	2	2	2
Jälkihuollettavat	2	2	2	2	2	1
Päihdehuollon hoitovuorokaudet				96	146	210
Päihde- ja mielenterveyshuollon palveluasuminen	16	16	16	16	16	12

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Toimeentulotuesta osalliseksi tulleet kotitaloudet	158	147	160	147	30	30
Perustoimeentulotukea saaneita kotitalouksia	150	137	160	143	0	0
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneita kotitalouksia	22	42	30	24	30	30
Kuntouttavan työtoiminnan parissa henkilöä	29	15	29	17	30	30

Sosiaalipalvelut	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-293 889	-220 800	-268 810	21,70	-48 010
M E N O T (ulkoiset)	2 926 755	2 924 613	3 568 488	22,00	643 875
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 632 866	2 703 813	3 299 678	22,00	595 865
Tulot (sisäiset)	-14 027	-13 572	-14 250	5,00	-678
Menot (sisäiset)	46 892	59 340	50 496	-14,90	-8 844
TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 865	45 768	36 246	-20,80	-9 522
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 665 731	2 749 581	3 335 924	21,30	586 343
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	807,06	832,45	1014,58		

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut

Toiminnan kuvaus

Kotihoito:

Kotihoito tuottaa oikea-aikaisia ja kustannustehokkaita palveluja kuntalaisille. Kotihoidon ja tukipalvelujen avulla pyritään turvaamaan asiakkaan hyvä elämä sekä tukemaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään. Omaishoitajuutta tuetaan erilaisten palvelukokonaisuuksien avulla.

Palveluasuminen:

Palvelukoti Pauliinassa tarjotaan rautalampilaisille vanhuksille 15 pysyvää ja kolme lyhytaikaista tehostetun palveluasumisen paikkaa. Lyhytaikaisella tehostetulla palveluasumisella tuetaan ikäihmisten kotona asumista ja mahdollistetaan 25 omaishoitajan vapaapäivien toteutuminen.

Päivätoimintaa tarjotaan 20 kotona asuvalle yli 65 v asiakkaille kotona pärjäämisen tueksi.

Ostopalvelut:

Tuottaa ostopalveluna laadukasta tehostettua palveluasumista sen tarpeessa oleville kilpailutuksen ja vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Noin 50 % tehostetusta palveluasumisesta tuotetaan ostopalveluna.

Vastuhenkilö

Kotihoidon vastaava, Palveluasumisen vastaava

Sitovia tavoitteita

Kotihoito:

Henkilökunnan täydennyskoulutus ympäri vuoden.

Kehitetään palveluja muuttuvia tarpeita vastaavaksi.

Vastataan vanhusväestön lisäksi myös nuorempien ikäryhmien ja erityisryhmien lisääntyvään palveluntarpeeseen. Yhteistyötä läheisten ja yhteistyötahojen kanssa tiivistetään.

Palveluasuminen:

Tasapuoliset ja oikea-aikaisesti kohdennetut palvelut, asiakaspaikat täynnä lähes koko vuoden.

Inhimillinen, oikeudenmukainen ja laadukas asiakasta kunnioittava hoito ja saattohoidon järjestäminen hoitokodin sallimissa puitteissa. Päivätoiminta jatkuu kolmena päivänä viikossa.

Teemapäivien järjestäminen vähintään neljä kertaa vuodessa vuodenaikojen mukaan paikalliskulttuuri huomioiden.

Ostopalvelut:

Tarkastuskäynnit toteutetaan vallitsevan lainsäädännön pohjalta laadukkaasti ja ohjauksellisesti.

Perusteluita

Kotihoito:

Kotihoidon asiakaskäyntien hoitoisuus on kasvanut, joka näkyy pidentyneinä asiakaskäynteinä.

Korostunut hygieniataso lisää käyttökustannuksia.

Asiantuntijapalvelut eri käyttöjärjestelmien yhteydessä lisäävät käyttökustannuksia.

Palveluasuminen:

Kalustemäärärahoihin varataan saattohoitohuoneeseen sähkösätky.

Korostunut hygieniataso lisää käyttökustannuksia.

Ostopalvelut:

Ostopalvelupaikat järjestetään mahdollisuuksien mukaan oman kunnan alueelta, joka on vanhuspalvelulain suositusten mukaista.

Tunnusluvut, mittarit

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Kotipalvelun asiakaskäynnit	35785	36759	45000	36986	45000	45000
Kotipalvelun kotitaloudet	119	167	150	164	170	170
Kotipalvelun tukipalvelujen käyttäjät	142	260	130	287	150	150
Palvelun kartoitus/						
Ennalta ehkäisevät kotikäynnit	28		50	61	50	60
Seniorineuvolakäynnit	122	50	0	0		0
Omaishoidon tuki	34	34	40	33	45	45
Aapelin turvapalvelukäynnit	1019	1520	1500	1460	1500	1500
Kotisairaanhoidon asiakaskäynnit	2414	2449	2393	2447		2800

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Palveluasuminen kunnan omat	27	27	27	9758 vrk	9855 vrk	9855 vrk
Palvelukoti Pauliina	18	18	18	6435 vrk	6570 vrk	6570 vrk
Palvelukoti Aapeli	9	9	9	3294 vrk	3285 vrk	3285 vrk
Palveluasumisen ostopalvelut	37	31	34	9244 vrk	10950 vrk	9855 vrk
Päivätoiminnan asiakaskäynnit	632	637	650	724	650 vrk	650 vrk
Perhehoito			0	0	1	1

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Vanhuksia sijoitettu						
Ostopalvelut yhteensä:	39 paikka	33 paikkaa	12341 vrk	9138 vrk	10950 vrk	9855 vrk

Kotihoito ja vanhuspalvelut	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-645 306	-674 800	-760 716	12,70	-85 916
M E N O T (ulkoiset)	2 878 792	3 326 687	3 108 678	-6,60	-218 009
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 233 486	2 651 887	2 347 962	-11,50	-303 925
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	331 899	377 294	378 228	0,20	934
TOIMINTAKATE (sisäiset)	380 181	433 250	435 206	0,50	1 956
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 613 667	3 085 137	2 783 168	-9,80	-301 969
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	791,30	934,04	846,46		

335 Ravintokeskus

Toiminnan kuvaus

Tuottaa ruokapalvelut kunnan oppilaitoksiin, lapsille ja vanhuksille.

Vastuhenkilö

Ravitsemispäällikkö.

Sitovia tavoitteita

Tasalaatuista ja lähiruokaa tarjoava keittiö.

Perusteluita

Käytämme vakioruokaohjeita ja ostamme läheltä tuotettuja elintarvikkeita tarjonnan mukaan.

Tunnusluvut, mittarit

Ateriat:	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Vanhukset	160818	164764	147180	151833	51401	47728
Koululaiset			73036	83069	107168	109453
Muu			10000	10000	10888	7800
Aerian hinta:						
Vanhukset	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €	5,00 €
Lapset ja koulut	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,60 €

Keskuskeittiö	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-49 661	-56 482	-38 526	-31,80	17 956
M E N O T (ulkoiset)	445 205	477 576	475 273	-0,50	-2 303
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	395 544	421 094	436 747	3,70	15 653
Tulot (sisäiset)	-471 994	-536 618	-545 715	1,70	-9 097
Menot (sisäiset)	17 777	25 464	54 371	113,50	28 907
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-454 217	-511 154	-491 344	-3,90	19 810
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-58 673	-90 060	-54 597	-39,40	35 463
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	-17,76	-27,27	-16,60		

360 Kansanterveys

Toiminnan kuvaus

Perusterveydenhuollon toteuttamisesta vastaa Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä. Alueen väestöpohja on noin 10700 henkilöä. Kuntayhtymän toiminta jatkuu kahdella jäsenkunnalla, Suonenjoki ja Rautalampi vuoden 2013 alusta.

Molemmilla paikkakunnilla toimivat terveysasemat. Alueelliselle väestövastuulle perustuva vastaanottotoiminta on järjestetty lääkäri-sairaanhoitaja -parin toiminnan varaan.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

Vuoden 2017 talousarviosta: Kuntalaisten tarpeita vastaavat perusterveydenhuollon palvelut, sekä eri organisaatioiden välisen yhteistyön toimivuus.

Perusteluita

Kuntayhtymän talousarvioehdotus saadaan välitilinpäätöksen yhteydessä.

Tunnusluvut, mittarit

Hoitopäivät	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
15-49 vuotiaat	62	64	67	74		
50-64 vuotiaat	166	251	462	475		
65-74 vuotiaat	898	593	759	386		
75-84 vuotiaat	1161	1812	1116	1276		
Yli 85 vuotiaat	2431	2295	2318	2439		
Yhteensä	4718	5015	4722	4650		
a-hinta	162,04 €	208,52 €	219,78 €	214,95 €		
Kustannukset yhteensä	1 060 917,72 €	1 045 727,80 €	1 037 801,16 €	999 703,5		

Kansanterveys	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-139 847	-149 920	-150 092	0,10	-172
M E N O T (ulkoiset)	2 803 357	2 997 349	3 034 300	1,20	36 951
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 663 510	2 847 429	2 884 208	1,30	36 779
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	36 967	40 337	37 410	-7,30	-2 927
TOIMINTAKATE (sisäiset)	67 455	73 597	70 670	-4,00	-2 927
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 730 965	2 921 026	2 954 878	1,20	33 852
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	826,81	884,36	898,69		

370 Sairaanhoitolaitokset

Toiminnan kuvaus

Erikoissairaanhoidon tavoitteena on erikoissairaanhoitopalveluiden tehokas toteutuminen osana terveydenhuollon kokonaisuutta.

Rautalammin kunta kuuluu Pohjois-Savon erikoissairaanhoidon kuntayhtymään.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

Sairaanhoitolaitokset	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	1432,95	1512,15	1442,84		

380 Ympäristöterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus

Ympäristöterveydenhuollon tarkoituksena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveysvalvonnan tehtäviin kuuluu kansanterveyslaissa määriteltyjen lakien (terveydensuojelulaki, elintarvikelaki sekä tupakkalaki) mukainen kunnille kuuluva valvonta. Lisäksi valvotaan lääkelain mukaista nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä.

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnan tehtävien hoitaminen. Tehtävä kattaa eläinlääkäripalvelut sekä eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisen valvonnan, muun eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan, eläintenpidon terveydellisen valvonnan, eläintautien vastustamisen ja ennaltaehkäisemisen sekä eläinsuojelun. Peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun saaminen toteutetaan ympärivuorokautisena koko alueella siten, että alue on jaettu kahteen päivystyspiiriin: Sisä-Savon alue (Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto ja Tervo) sekä Keiteleen ja Pielaveden alue.

Henkilöstö:

Hallinto: Ympäristöterveysjohtaja ja toimistos sihteeri (osa-aikainen)

Ympäristöterveysvalvonta: Suonenjoki 3 ympäristöterveystarkastajaa, Pielavesi 1 ympäristöterveystarkastaja

Eläinlääkintähuolto: Keitele 1 kunnaneläinlääkäri, Pielavesi 2 kunnaneläinlääkäriä, Rautalampi 1

kunnaneläinlääkäri, Suonenjoki 2 kunnaneläinlääkäriä (toinen muita sijaistava kunnaneläinlääkäri), Tervo 1 kunnaneläinlääkäri, Vesanto 1 kunnaneläinlääkäri, Suonenjoki / Tervo 1 valvontaeläinlääkäri.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Sitovia tavoitteita

Vuoden 2018 yleisenä tavoitteena on edelleen toimintavalmiuden ylläpitäminen sekä parantaminen samalla kun valmistaudutaan vuoden 2020 alussa todennäköisesti toteutuvan maakuntahallintouudistuksen mukanaan tuomiin haasteisiin. Henkilöstölle varataan riittävästi mahdollisuuksia osallistua tulevan maakuntahallintouudistuksen valmisteluun ja täytöntöönpanoon, mutta samalla toimintavalmius ja -kyky on pyritään säilyttämään riittävän hyvällä tasolla. Valmisteluun osallistuu koko henkilöstö mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Tämä edellyttää jatkossa myös mahdollisesti vapautuvien virkojen täyttämistä ja resurssien turvaamista.

Muilta osin tilannetta seurataan ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin palvelutarpeiden ja -rakenteiden uudelleenorganisoinniseksi.

Hyödynnetään ICT-ratkaisuja palveluiden tuottamisessa.

Tunnusluvut, mittarit
TOIMINTA- JA TUNNUSLUKUJA

Ympäristöterveysvalvonta	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Valvontasuunnitelman mukaiset ETL:n tarkastukset	125 (26)	245 + 80	160 + 80	160+ 80	160 + 80
Suunnitelman ulkopuoliset ETL:n tarkastukset		10	20	20	20
Muu ETL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)		20	20	20	20
Valvontasuunnitelman mukaiset EtL:n maitohygieniatarkastukset	24	59	59	59	59
Valvontasuunnitelman mukaiset TsL:n tarkastukset	73 (18/195)	80	80	80	80
Suunnitelman ulkopuoliset TsL:n tarkastukset		30	30	30	30
Muu TsL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)		200	200	200	200
Valvontasuunnitelman mukaiset tupakkalain tarkastuskohteet	21	15	25	15	15
Valvontasuunnitelman mukaiset TupakkaL:n tarkastukset	20 (3/11)	15	25	15	15
Suunnitelman ulkopuoliset TupakkaL:n tarkastukset		40	40	40	40
Muu TupakkaL:n toimenpide (ohjauskäynti, lausunto, neuvonta tmv.)		30	30	30	30
Eläinlääkintähuolto					
Hyötyeläinkäynnit virka-aikana		2300	2300	2300	2300
Ei-hyötyeläinkäynnit virka-aikana		4300	4300	4300	4300
Hyötyeläinkäynnit päivystysaikana		700	700	700	700
Ei-hyötyeläinkäynnit päivystysaikana		550	550	550	550

Eläinlääkintähuoltosuunnitelman (ELHS) mukaiset terveystarkastukset	ELHS:n mukaan 9	ELHS:n mukaan 12	ELHS:n mukaan 12	ELHS:n mukaan 12	ELHS:n mukaan 12
Terveystarkastuksiin kuuluva suunniteltu näytteenotto (kohteet/kpl näytteitä)	ELHS:n mukaan 2	ELHS:n mukaan 5	ELHS:n mukaan 5	ELHS:n mukaan 5	ELHS:n mukaan 5
ELHS:n mukaiset sivutuotevalvonnan suunnitellut tarkastukset	ELHS:n mukaan *	ELHS:n mukaan 0	ELHS:n mukaan 0	ELHS:n mukaan 0	ELHS:n mukaan 0
Eläinsuojelulain mukaiset ilmoituksen varaiset kohteet, kpl	27	45	39	39	39
Suunnitellut tarkastukset ilmoituksen varaisissa kohteissa	ELHS:n mukaan 6 (109)	ELHS:n mukaan 45	ELHS:n mukaan 39	ELHS:n mukaan 39	ELHS:n mukaan 39
Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset		100	100	100	100
Suunnitellut terveydenhuoltokäynnit	ELHS:n mukaan Naseva 174 Sikava 12	ELHS:n mukaan Naseva 160 Sikava 10	ELHS:n mukaan Naseva 160 Sikava 10	ELHS:n mukaan Naseva 160 Sikava 10	ELHS:n mukaan Naseva 160 Sikava 10

Ympäristöterveydenhuolto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	57,19	62,69	59,36		

404 Sivistyksen hallinto

Toiminnan kuvaus

Tavoitteena on sivistysosaston toimintaedellytysten tukeminen ja strategian mukaisen toiminnan ja kehittämisen edistäminen. Sivistysosasto ohjaa osaston yhteistoimintoja. Kilpailutusten järjestäminen ja toimeenpano sekä toimintojen arvioinnin tukeminen.

Vastuhenkilö

Koulutusjohtaja

Sitovia tavoitteita

Sivistysosaston hallinto tukee osaston yhteistoimintaa yhteisillä kokouksilla. Osaston sisäistä ja ulkoista tiedottamista kehitetään. Sivistysosastolle osoitetuista asioista lautakunta käsittelee asiat kuukauden kuluessa ja viranhaltijapäätökset annetaan kuukauden kuluessa.

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

Sivistys Hallinto	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Osastokokoukset/vuosi	5		7
Ylittyneet viranhaltijapäätökset	6		0

Sivistyksen hallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos% 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	54 629	58 370	49 186	-15,70	-9 184
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	54 629	58 370	49 186	-15,70	-9 184
Tulot (sisäiset)	-489	-700	-287	-59,00	413
Menot (sisäiset)	951	2 501	2 119	-15,30	-382
TOIMINTAKATE (sisäiset)	462	1 801	1 832	1,70	31
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	55 091	60 171	51 018	-15,20	-9 153
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	16,68	18,22	15,52		

420 Perusopetus

Toiminnan kuvaus

Toiminnassa keskeistä on kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaiden elämänhallintataitoja vahvistetaan ja heitä kasvatetaan vastuullisuuteen ja yritteliäisyyteen. Koulussa edistetään erilaisuuden hyväksymistä, toisten kunnioittamista, sosiaalisia taitoja ja hyvien tapojen hallintaa. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa.

Arvopohjan mukaista opetus- ja kasvatustyötä tehdään yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Oppilaskuntatoiminnan avulla lisätään oppilaiden osallisuutta ja vastuullisuutta. Yhteistyö vanhempien kanssa on tiivistä mm. Wilma-viestien, vanhempainiltojen ja mahdollisen vanhempainyhdistyksen kautta. Koulussa toimii monialainen oppilashuollon tiimi, jonka tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. Koulut ovat mukana KiVa-kouluohjelmassa, jonka ohjeiden mukaisesti pyritään ehkäisemään kiusaamista ja syrjintää. Koulun yhteistyö ulkopuolisten tahojen kuten yritysten ja yhteisöjen kanssa edistää oppilaiden arvomaailman rakentumista. Koulu tekee yhteistyötä mm. seurakuntien, nuoriso- ja kulttuuritoimen, urheiluseurojen sekä paikkakunnan yritysten kanssa.

Vastuhenkilö

rehtorit

Sitovia tavoitteita

Tasokkaan perusopetuksen ja kasvatuksen toteuttaminen.

Uuden perusopetussuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen.

Monialaisten ainekokonaisuuksien ja laaja-alaisten opintojen kehittäminen.

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

Perusopetus	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Opetustunnit	22946	23203	24434	23864
€/opetustunti	93	100	100	99
Oppilaita	318	315	328	314
€/oppilas	6686	7370	7467	7517

Perusopetus	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-204 376	-117 600	-171 395	45,70	-53 795
M E N O T (ulkoiset)	2 249 344	2 550 498	2 538 495	-0,50	-12 003
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 044 968	2 432 898	2 367 100	-2,70	-65 798
Tulot (sisäiset)	-26 769	-26 070	-21 080	-19,10	4 990
Menot (sisäiset)	315 683	367 846	376 005	2,20	8 159
TOIMINTAKATE (sisäiset)	388 997	450 958	464 107	2,90	13 149
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 433 965	2 883 856	2 831 207	-1,80	-52 649
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	736,90	873,10	861,07		

420 Lukio

Toiminnan kuvaus

Rautalammin lukion toiminta-ajatuksena on "vahvat juuret, kantavat siivet". Kannustamme opiskelijoita yksilöllisesti omien vahvuuksien löytämiseen ja toteuttamiseen. Erityispiirteinä ovat ratsastuslinjan tuoma toiminnallisuus, vastuunotto ja johtajuuskokemusten tarjoaminen nuorille sekä teatteri-ilmaisun antama mahdollisuus niin itseilmaisun kuin yhteistyötaitojen kehittämiseen.

Vastuhenkilö

Lukion rehtori

Sitovia tavoitteita

Tavoitteena on, että lukiossa aloittaa kaksi opetusryhmää syksyllä 2018 ja ratsastuslukion brändi on tunnettu kansallisesti. Lukion teatteri-ilmaisun opetus on toinen vetovoimainen tekijä lukiolle. Naapurilukioiden kanssa vahvistetaan yhdessä lukion opetustarjontaa. Rautalammin lukiolla on yhteistyötä muiden lukioiden ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

Lukio	TP 2015	TP 2016	TA 2018
Opetustunnit	5952	7005	6800
€/opetustunti	140	135	130
Opiskelijoita	90	103	94
€/opiskelija	9229	9177	9465
Virtuaalikurssit	14	10	16

Lukio	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)	-25 194	-11 300	-15 300	35,40	-4 000
M E N O T (ulkoiset)	653 602	815 079	763 903	-6,30	-51 176
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	628 408	803 779	748 603	-6,90	-55 176
Tulot (sisäiset)	-2 868	-4 050	-4 050	0,00	0
Menot (sisäiset)	116 023	133 279	125 794	-5,60	-7 485
TOIMINTAKATE (sisäiset)	220 685	243 642	236 842	-2,80	-6 800
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	849 092	1 047 421	985 445	-5,90	-61 976
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	257,07	317,11	299,71		

440 Aikuiskoulutus

Toiminnan kuvaus

Kansalaisopiston toiminnan järjestää Sisä-Savon kansalaisopisto, jonka hallinnon alla toiminta pyörii. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Vuoden 2018 alusta opistoon liittyy myös Leppävirran kunta, ja tätä kautta opiston tehtäväksi tulee myös taiteen perusopetusta. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuri-tarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Musiikinopetuksen järjestää Kuopion konservatorio. Konservatoriossa on ollut 11 paikkaa.

Vastuhenkilö

Koulutusjohtaja

Sitovia tavoitteita

Tavoitteena on kansalaisopiston opetustoiminnan kehittäminen nykytasolla ja taiteen perusopetuksen mukaan ottaminen asteittain opiston ohjelmaan. Leppävirran tulo mukaan opistoon mahdollistaa hallintokulujen jakamisen useammalla kunnalla, mutta edellyttää myös henkilöstöresurssien lisäämistä, koska opetustuntimäärä kasvaa kolmanneksella.

Tarjotaan paikka jokaiselle rautalampilaiselle lapselle ja nuorelle, joka on hyväksytty opiskelemaan konservatoriossa. Vuonna 2018 arvioidaan oppilasmäärän olevan 13.

Perusteluita

Leppävirran liittyminen opiston toimintaan lisää tarvetta perustaa kahden vakituisen opettajan toimet, jotta kurssien suunnittelumäärä saadaan pidettyä opettajilla kohtuullisella tasolla sekä 0,75% toimistosihteerin toimen lisäämistä. Leppävirralla työskentelevä Soisalo-opiston toimistos sihteeri on ensisijainen rekrytoitava toimiston puolelle. Perustettavat toimet voivat liittyä tanssin sekä teatteri- ja sanataiteen opetukseen. Tämän laajenemisen myötä kansalaisopiston olisi mahdollisuus aloittaa taiteen perusopetus myös Rautalammin, millä voi olla budjettivaikutuksia syyslukukauden 2018 osalta. Toimintaa on tarkoitus kehittää lukuvuodeksi 2018-2019.

Tunnusluvut, mittarit

Kansalaisopisto

Opetustunnit	TP 2016	2532 tuntia	TA2018	2650 tuntia.
€/opetustunnit	TP 2016	18,71 €	TA2018	19,00€
Opiskelijoita	TP 2016	henkilöitä 602	TA2018	henkilöitä 600
	TP 2016	kurssipaikkoja 2041	TA 2018	kurssipaikkoja 1900
€/opiskelija	TP2016	78,71€	TA2018	73€

Kuopion konservatorio : 13 oppilaspaikkaa, oppilaspaikka n. 1300€

Aikuiskoulutus	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	13,40	19,88	20,82		

450 Joukkoliikenne

Toiminnan kuvaus

Mahdollistaa haja-asutusalueelta asioimisen kirkonkylällä, saapumisen sunnuntaina rautatieasemalta Rautalammille. Kutsutaksipalvelu korvaa vähäistä julkista liikennettä Rautalammin kunnan alueella.

Vastuuhenkilö

Koulutusjohtaja

Sitovia tavoitteita

Sivistysosasto ja perusturvaosasto suunnittelevat ja kehittävät tarpeellisia kuljetuksia yhdessä ja kuljetuksia mahdollisimman paljon yhdistäen.

Perusteluita

Joukkoliikenne	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	0	-2 500	-2 500	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	20 521	30 600	25 600	-16,30	-5 000
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	20 521	28 100	23 100	-17,80	-5 000
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 521	28 100	23 100	-17,80	-5 000
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	6,21	8,51	7,03		

453 Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuspalvelut käsittävät päiväkotien palvelut, vuoropäivähoidon, perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut. Lisäksi perheillä on haettavissa kotihoitoa tuki ja kotihoitoa tuen Rautalampilaisä.

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttaminen ja kehittämisestä kunnassa esiintyvien tarpeiden mukaisesti. 1.8.2016 voimaan tulleiden valtakunnallisten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja kuntakohtaisen vasun (1.8.2017) toimeenpano, seuranta ja arviointi monialaisessa yhteistyössä myös asiakasperheiden kanssa.
2. Taata em. perusteiden ja toimeenpanosuunnitelman vaatima henkilöstön mitoitus vahvistamalla koulutetun henkilöstön eli lastentarhanopettajien määrää päiväkotien 24 lapsen ryhmiin (+2).
3. Osallistuminen kunnan pakolaiskiintiössä tulleiden ja mahdollisten uusien lasten ja perheiden kotouttamiseen.
4. Daisy -toiminnan ohjausjärjestelmän täysmittainen käyttöönotto.
5. Henkilöstön ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja päivittäminen.

Perusteluita ja toiminnan muutokset 2018

Vahvistetaan ammatillista osaamista, jonka vuoksi kahden lastenhoitajan vakanssin tilalle tulee lastentarhanopettajan vakanssit. Kahden lastentarhanopettajakoulutuksen saaneen työntekijän (+2) lisääminen on tarpeellista 1.8.2017 voimaan tulevan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja uusien henkilöstövaatimusten mukaisesti. Uusien perusteiden mukaan pedagogisesta suunnittelusta ja lapsikohtaisten vasu -suunnitelmien tekemisestä on vastuussa lastentarhanopettajakoulutuksen saanut työntekijä. Pakolaisten ja erityisen tuen tarpeessa olevien lasten tarpeisiin vastaaminen pedagogisin toimin vaatii monipuolista vahvaa osaamista henkilöstöltä.

Vakituisia perhepäivähoitajia vuonna 2018 on neljä. Perhepäivähoitajien rekrytointi on vaikeutunut viime vuosina eikä vararesursseja juurikaan ole ollut. Tarvittaessa rekrytoidaan uusia perhepäivähoitajia lehti-ilmoituksella ja oppisopimuskoulutuksella. Lapsimäärän kasvaessa nykyisestä perustetaan tarvittaessa uusi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö kunnan keskustan tuntumaan.

Daisy – toiminnanohjausjärjestelmä täysimääräinen hyödyntäminen ja käytön laajentaminen sähköiseen asiointiin, työaika-suunnitteluun ja sähköisten vasujen (myös ryhmävasut) laatimiseen henkilöstölle tukea ja koulutusta.

Henkilöstölle järjestetään ammatillista osaamista vahvistavaa koulutusta. Lisäksi henkilöstön hyvinvointia tuetaan yhteisöllisin toimin sekä tehtäväkuvia ja työpari- ja tiimityötä kehittämällä.

Tunnusluvut, mittarit

Päivähoitopaikan tarjoaminen määräaikaisten puitteissa kysyntää vastaavasti.

Henkilöstö/lapsimäärä suhdeluvun seuranta ja arviointi.

Päivähoito	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-98 603	-119 400	-123 415	3,40	-4 015
M E N O T (ulkoiset)	906 903	1 143 292	1 091 299	-4,50	-51 993
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	808 300	1 023 892	967 884	-5,50	-56 008
Tulot (sisäiset)	-10 247	-10 612	-10 612	0,00	0
Menot (sisäiset)	126 485	169 836	139 007	-18,20	-30 829
TOIMINTAKATE (sisäiset)	120 817	164 154	133 272	-18,80	-30 882
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	929 117	1 188 046	1 101 156	-7,30	-86 890
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	281,29	359,69	334,90		

454 Esiopetus

Toiminnan kuvaus

Esiopetus on osa kunnan varhaiskasvatusta ja sitä järjestetään 2017- 2018 Pentinpellon päiväkodin yhteydessä. Esiopetukseen osallistuu vuosittain noin 20 lasta. Noin puolet lapsista tarvitsee myös täydentävää varhaiskasvatusta esiopetuksen lisäksi.

Vastuhenkilö

Varhaiskasvatusjohtaja

Sitovia tavoitteita

1. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttaminen ja kehittäminen kunnassa esiintyvien tarpeiden mukaisesti ja toimintaa säätelevien lakien mukaisesti. Esiopetuksessa noudatetaan uusia 1.8.2016 voimaan astuneita esiopetussuunnitelman perusteita ja kunnan omaa suunnitelmaa. Toimeenpanoa, seuranta ja arviointia tehdään monialaisessa yhteistyössä myös lasten perheiden kanssa. Toiminnan arvioinnissa hyödynnetään esiopetuksen vuosikelloa.
2. Toiminnassa painotetaan lapsen ja vanhempien osallisuutta. Jokaiselle lapselle laaditaan oma oppimissuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Suunnitelmaa arvioidaan yhdessä keskustellen tarvittaessa. Esiopetuksen oppimissuunnitelman laatimisessa luodaan mahdollisuus myös lapsen osallistua häntä itseään koskeissa asioissa.
3. Osallistuminen kunnan pakolaiskiintiössä tulleiden ja mahdollisten uusien lasten ja perheiden kotouttamiseen sekä yhteistyö perheiden ja pakolaiskoordinaattoreiden kanssa.
4. Esiopetuksen henkilöstön ammatillisen osaamista ja työhyvinvointia vahvistetaan ja osaamista päivitetään vastaamaan uusia haasteita.
5. Oppilashuoltoryhmien toiminnasta vastuunottaminen ja osallistuminen aktiivisesti monialaiseen yhteistyöhön sekä omassa yhteisössä, Matti Lohen koulun ja Kerkonjoensuun koulun henkilöstön kanssa sekä kunnan muiden oppilashuoltoryhmien osallistuvien kanssa.

Perusteluita ja toiminnan muutokset 2018

Esiopetukseen on tulossa myös pakolaisperheiden lapsia. Lasten yksilöllisen kasvun ja oppimisen tueksi tullaan tarvitsemaan resursseja sekä suomen kielen oppimisen tukemiseen, tulkkien käyttöön että oman äidinkielen tukemiseen.

Tunnusluvut, mittarit

Esiopetuksen järjestäminen kysyntää vastaavasti.

Henkilöstö/lapsimäärä suhdeluvun seuranta ja arviointi.

Esiöpetus	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-4 418	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	53 007	58 406	54 091	-7,40	-4 315
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	48 589	58 406	54 091	-7,40	-4 315
Tulot (sisäiset)	-857	-1 180	-1 180	0,00	0
Menot (sisäiset)	35 672	50 735	44 298	-12,70	-6 437
TOIMINTAKATE (sisäiset)	34 814	49 555	43 118	-13,00	-6 437
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	83 403	107 961	97 209	-10,00	-10 752
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	25,25	32,69	29,56		

460 Nuorisotoimi

Toiminnan kuvaus

Kunnan nuorisotyön tavoitteena on edistää rautalampilaisten nuorten hyvinvointia sekä antaa heille mahdollisuuksia ja tukea oman elämänhallinnan löytämiseen, säilyttämiseen ja palauttamiseen. Toiminnassa pääpaino on nuorisotila- ja leirityössä, pienimuotoisissa tapahtumissa, retkissä sekä harrastustoiminnassa. Nuorisotoimi vastaa myös nuorisovaltuustosta, nuorten kesätyöllistämisestä sekä etsivän nuorisotyön toteutumisesta kunnassa.

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri

Sitovia tavoitteita

Nuorisotilan aukioloajat: nuorisotilan aukioloaikoja tarkastetaan nuorten toiveet huomioiden.

Nuorten aktivointi ja osallisuuden edistäminen: nuorten aktiivista kansalaisuutta tuetaan toimivalla nuorisovaltuustolla.

Toimiva yhteistyö: nuorisotyötä tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä ollaan aktiivisina toimijoina verkostoissa.

Osaamisen vahvistaminen: työntekijät osallistuvat nuorisoalan koulutuksiin.

Viestintä ja näkyvyys: panostetaan yhä enemmän monikanavaisen viestintään ja aktivoidaan nuoria sisällöntuotantoon.

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

	TP2015	TP2016	TA2017	TA2018
Tapahtumat/vuosi	122	116	120	120
Kävijät/vuosi	2480	2320	2500	2500
Etsivän nuorisotyön asiakkaat/vuosi	32	41	35	40
Tyytyväisyyskysely/vuosi			150/hyvä	

Nuorisotoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-50 033	-31 400	-30 150	-4,00	1 250
M E N O T (ulkoiset)	75 022	84 331	86 817	2,90	2 486
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	24 989	52 931	56 667	7,10	3 736
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	20 956	16 651	20 207	21,40	3 556
TOIMINTAKATE (sisäiset)	20 956	16 651	20 207	21,40	3 556
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	45 945	69 582	76 874	10,50	7 292
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	13,91	21,07	23,38		

470 Liikuntatoimi

Toiminnan kuvaus

Kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, joita voivat hyödyntää niin kuntalaiset, kesäasukkaat, yritykset kuin aktiiviset liikunta- ja urheiluseuratkin. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri

Sitovia tavoitteita

Liikuntaneuvonta: liikuntaneuvontapalvelun elvyttäminen ja markkinointi niin kuntalaisille kuin yhteistyökumppaneille.

Liikuntapaikkojen ja -palvelujen kehittäminen: liikuntapaikkojen ja -palveluiden kehittäminen syksyllä 2017 toteutetun asiakastytytyväisyyskyselyn pohjalta.

Toimiva yhteistyö: toteutetaan liikuntatyötä yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Osaamisen vahvistaminen: työntekijät osallistuvat liikunta-alan koulutuksiin.

Viestintä ja näkyvyys: ajantasainen liikuntapaikoista sekä -palveluista tiedottaminen mahdollisimman monikanavaisesti.

Perusteluita

Tunnusluvut, mittarit

	TP2015	TP2016	TA2017	TA2018
Uimahallin kävijät/vuosi	7085	7120	7500	7500
Uimahallin kustannukset/käynti	13,00	14,60	12,00	12,00
Tyytyväisyyskysely/vuosi			150/hyvä	

Liikuntatoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-26 526	-22 000	-22 400	1,80	-400
M E N O T (ulkoiset)	167 298	189 659	189 806	0,10	147
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	140 772	167 659	167 406	-0,20	-253
Tulot (sisäiset)	-1 185	-2 900	-2 900	0,00	0
Menot (sisäiset)	30 128	40 538	40 451	-0,20	-87
TOIMINTAKATE (sisäiset)	54 664	64 208	62 981	-1,90	-1 227
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	195 436	231 867	230 387	-0,60	-1 480
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	59,17	70,20	70,07		

480 Kirjasto

Toiminnan kuvaus

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Vastuhenkilö

Kirjastonjohtaja

Sitovia tavoitteita

Kirjaston aineistotarjonnan laajentaminen e-lehtiin

Kuvien digitointipalvelun lisääminen kirjaston palvelutarjontaan

Perusteluita

Kirjaston asema yhteiskunnassa vaatii kehitystä kirjaston palveluilta. Asiakkaiden tarpeet muuttuvat ja niihin on pyrittävä vastaamaan.

Tunnusluvut, mittarit

Tilastolliset tavoitteet vuodelle 2018:	OPM tavoite	Pohjois- Savo 2016	2015	2016	2018
asukasluku			3426	3303	3304
Kokonaislainaus/asukas	18	16,64	13,90	13,53	16,64
Fyysiset käynnit /asukas	10	10	10,39	11,88	10
Lainajat, % asukkaista	45	37,37	34,33	34,45	37,37

Kirjasto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)	-17 014	-13 882	-13 417	-3,30	465
M E N O T (ulkoiset)	186 479	205 960	205 648	-0,20	-312
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	169 465	192 078	192 231	0,10	153
Tulot (sisäiset)	-21 452	-15 784	-18 698	18,50	-2 914
Menot (sisäiset)	53 696	54 485	44 291	-18,70	-10 194
TOIMINTAKATE (sisäiset)	59 579	68 521	55 413	-19,10	-13 108
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	229 044	260 599	247 644	-5,00	-12 955
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	69,34	78,90	75,32		

490 Kulttuuritoimi

Toiminnan kuvaus

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuripalveluja ja koordinoi kulttuuritapahtumien tiedottamista tavoitteena hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin ja paikkakunnan vetovoimaisuuden edistäminen. Eri taiteenalat, ikäkaudet ja ryhmät otetaan huomioon sekä kulttuuritarjonnassa että –harrastuksissa. Kulttuuritoimi aktivoi ja tukee kolmannen sektorin kulttuuritoimintaa keinoinaan avustukset, yhteistyö ja neuvonta. Kulttuuritoimi järjestää kunnan viralliset juhlat veteraani- ja itsenäisyyspäivänä.

Vastuhenkilö

Kulttuurisihteeri

Sitovia tavoitteita

Monipuolinen kulttuuritarjonta ympäri vuoden eri tahojen toimintaa tukemalla ja yhteistyötä lisäämällä kulttuurisihteerin toimiessa koordinaattorina.

Perusteluita

Talousarvioon sisältyy kulttuurisihteerin toimen kokopäiväistäminen. Tarve perustuu kulttuuritoiminnan laajuuteen ja siihen kohdistuviin vaatimuksiin Rautalammilla. Tarve on tullut esille myös kuntastrategian valmisteluprosessissa sekä Rautalammin kulttuuristrategiassa.

Tunnusluvut, mittarit

Kulttuuritilaisuuksissa kävijät/vuosi

Tilaisuudet/vuosi

Näyttelyt/vuosi

Erityisryhmien kulttuuripalvelujen määrä/vuosi

	mittari	2014	2015	2016	2018 Lis./Väh.
Tapahtumat	kävijä/vuosi	2934	4220	3483	1000
Tilaisuudet	määrä/vuosi	24	28	21	3
Näyttelyt	määrä/vuosi	7	9	8	1

Kulttuuritoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-33 711	-400	-400	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	67 766	33 049	36 010	9,00	2 961
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 056	32 649	35 610	9,10	2 961
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	4 976	3 319	3 720	12,10	401
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 976	3 824	3 720	-2,70	-104
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 031	36 473	39 330	7,80	2 857
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	11,82	11,04	11,96		

500 Teknisen hallinto

Toiminnan kuvaus

Teknisen toimen hallinnon vaatimat tehtävät. Pääasialliset toimet sisältävät laskutuksen, ostolaskujen käsittelyn, sopimusten hallinnan, suunnittelun, henkilöstöhallinnon, palkkojen kirjauksen sekä teknisen lautakunnan kokousten valmistelun ja päätöksistä tiedottamisen. Hallinto hoitaa myös yhteistyön muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin ja hankkeiden kilpailutuksen. Lisäksi suoritetaan kunnanhallituksen ja valtuuston tekniselle osastolle antamat tehtävät.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Tekniselle osastolle työllistäminen siten, että työllistettyjen työt ovat kunnan kannalta järkeviä ja taloudellisia sekä mahdollisuuksien mukaan sisältävät työssä oppimista.

Perusteluita

Teknisen toimen hallinto ohjaa teknisen lautakunnan tehtäviä siten, että toimintasuunnitelmassa esitetyt tehtävät täytetään kustannustehokkaasti. Hallintoon kuuluva tehokas laskutus on kunnan kannalta merkittävä tulojen tuottaja.

Tunnusluvut, mittarit

Hallinto, Tekninen lautakunta	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA2018
Teknisen lautakunnan kokoukset	9	7	7	9	9
Käsitellyt asiat	61	80	78	80	80
Rakennuttamisjaoston kokoukset	5	2	2	4	4
Metsäjaoston kokoukset	2	2	2	2	2

Teknisen hallinto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	116 258	98 776	94 695	-4,10	-4 081
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	116 258	98 776	94 695	-4,10	-4 081
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	10 121	45 451	43 846	-3,50	-1 605
TOIMINTAKATE (sisäiset)	10 121	45 451	43 846	-3,50	-1 605
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	126 379	144 227	138 541	-3,90	-5 686
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	38,26	43,67	42,14		

510 Jätehuolto

Toiminnan kuvaus

Jätelahtakuntayhteistyö sekä Jättekukon kuntien yhteinen neuvottelukunta. Jättekukon sekä Savo-Pielisen jätelahtakunnan kokoukset. Hyötyjätteenkerääjien (mm. RINKI Oy ja Paperinkeräys Oy) kanssa yhteistyö.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa vähintään jätelahtakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella. Seurataan jätelahtakunnan päätöksiä ja otetaan osaa jätehuollon kehittämiseen alueella.

Perusteluita

Kuntalaisille tarjottavat jätehuoltopalvelut pidetään laadultaan hyvinä ja hinnaltaan kohtuuhintaisina. Kaikille kuntalaisille pyritään takaamaan yhtäläiset jätehuoltopalvelut ja valvotaan roskaantumista.

Tunnusluvut, mittarit

Kiinteistöjen liittymisaste	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
jätehuoltoon %		84	85	85	85
Jäteaseman käyttäjien lkm	900	1052	1000	1000	1000

Jätehuolto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	1 282	3 000	2 900	-3,30	-100
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 282	3 000	2 900	-3,30	-100
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	184	0	0	0,00	0
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 005	896	896	0,00	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 287	3 896	3 796	-2,60	-100
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	0,69	1,18	1,15		

520 Vesihuolto

Toiminnan kuvaus

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön biokaasun valmistukseen.

Perusteluita

Vesilaitoksen tuottama vesi tulee olla käyttäjälleen turvallinen ja taloudellinen tuote. Vesihuoltolaitoksen investointien tavoitteena on tuottaa kunnan vesihuoltoalueille yhdenvertaiset vesihuoltopalvelut ja edistämään jätevesien ympäristönsuojelullisesti parasta yhteiskäsittelyä.

Tunnusluvut, mittarit

Vesihuolto	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018
Vedenotto verkostoon pumpattu vesi m ³	211 098	209 213	211 236	212 636	212 958
Käsitelty jätevesimäärä m ³	199 347	176 968	178 867	178 450	179 214
Vesilaitoksen veden laatu	Hyvä	1 Häiriö	Hyvä	Hyvä	Hyvä

Vesihuolto	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos % 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)	-308 256	-422 810	-449 190	6,20	-26 380
M E N O T (ulkoiset)	252 744	327 585	327 738	0,00	153
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-55 511	-95 225	-121 452	27,50	-26 227
Tulot (sisäiset)	-32 645	-57 830	-57 696	-0,20	134
Menot (sisäiset)	17 680	15 910	16 251	2,10	341
TOIMINTAKATE (sisäiset)	63 387	54 769	81 957	49,60	27 188
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	7 875	-40 456	-39 495	-2,40	961
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	2,38	-12,25	-12,01		

530 Palo- ja pelastustoimi

Toiminnan kuvaus

Palo- ja pelastustoiminnan järjestäminen kunnan alueella.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apua kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on onnettomuuksien määrän pieneneminen, palokuolemien ja palovahinkojen sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmien väheneminen siten, että Suomi sijoittuu kärkeen kansainvälisessä vertailussa. Tekninen osasto tekee jatkuvaa yhteistyötä palo- ja pelastuslaitoksen kanssa mm. varmistamalla omien kiinteistöjensä paloturvallisuuden.

Perusteluita

Aluepelastustoimi suunnittelee toimintansa vuosittain ja toimii sen mukaisesti. Kunta antaa lausunnot palo- ja pelastustoimen talous- ja toimintasuunnitelmaan vuosittain.

Tunnusluvut, mittarit

Aluepelastustoimen omat mittarit.

Palo- ja pelastustoimi	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-27 873	-41 837	-32 892	-21,40	8 945
M E N O T (ulkoiset)	295 363	338 905	337 396	-0,40	-1 509
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	267 490	297 068	304 504	2,50	7 436
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	3 512	14 896	14 920	0,20	24
TOIMINTAKATE (sisäiset)	11 089	23 163	23 187	0,10	24
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	278 579	320 231	327 691	2,30	7 460
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	84,34	96,95	99,66		

540 Kiinteistöt

Toiminnan kuvaus

Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen. Korjauksissa keskitytään mm. vuokrahuoneistojen saneeraukseen sekä kunnan muiden hallintokuntien tilojen ylläpitoon liittyviin korjauksiin ja saneerauksiin. Suurimpana saneerauskohteena on Kerkonjoen koulu. Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti. Kunnalle tuottoja tuova tonttipolitiikka.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Kiinteistöhoiton mitoituksen mukainen kiinteistöhoito. Kiinteistöjen energiatehokkuuden lisääminen. Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen.

Perustelut

Kunnossa pidetyt kiinteistöt ovat yksi kunnan tehokkaan toiminnan kannalta oleva ehdoton edellytys. Kunnan kiinteistöt voivat olla kunnalle myös taloudellisesti tuottavia.

Tunnusluvut, mittarit

Kiinteistöt		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Maa- ja metsätilat	ha	1075	1075	1132	1075	1075
Puun myynti	m³		814,6	4462		5000
Kunnan suoraan omistamat asunnot/huon.ala	kpl/ m²	42/1403	42/1403	42/1403	42/1403	42/1403
Kunnan omistamat asunto-osakehuoneistot	kpl	14	13	17	18	18
Lämpöenergian kulutus	MWh		3604	3104		3145

Kiinteistöt	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-271 510	-340 074	-320 271	-5,80	19 803
M E N O T (ulkoiset)	828 835	877 040	862 155	-1,70	-14 885
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	557 326	536 966	541 884	0,90	4 918
Tulot (sisäiset)	-550 015	-754 931	-722 026	-4,40	32 905
Menot (sisäiset)	89 697	159 002	156 406	-1,60	-2 596
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-281 348	-397 784	-377 612	-5,10	20 172
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	275 977	139 182	164 272	18,00	25 090
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	83,55	42,14	49,96		

550 Varikko

Toiminnan kuvaus

Kunnan kuljetuksiin ja mm. alueiden ja teiden kunnossapitoon liittyvän kaluston kunnossa pito.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa. Kunnan kuljetukset hoidetaan koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa ym. Traktorin käyttö lietteiden kuljetukseen, lumitöihin ym.

Perusteluita

Ennakoivalla kaluston huollolla estetään työseisokkeja ja samalla ylimääräisiä kuluja. Kunnan järjestämä lietteen kuljetus parantaa yksityisten kiinteistöjen tarvitsemia jätevesijärjestelmien huoltopalveluita. Kunnan lumityöt.

Varikko	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-18 248	-15 560	-23 600	51,70	-8 040
M E N O T (ulkoiset)	72 013	84 984	95 635	12,50	10 651
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 766	69 424	72 035	3,80	2 611
Tulot (sisäiset)	-36 972	-36 581	-34 816	-4,80	1 765
Menot (sisäiset)	5 236	8 940	4 521	-49,40	-4 419
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-30 617	-23 628	-30 295	28,20	-6 667
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	23 148	45 796	41 740	-8,90	-4 056
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	7,01	13,86	12,69		

560 Liikenneväylät

Toiminnan kuvaus

Liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen. Kunnossapidon kilpailutus sekä laadun seuranta. Opastuksen ylläpito ja täydentäminen. Osoitejärjestelmän ylläpito.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Teissä ja päälysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita. Riittävä opastus. Valaistuksen huollot ajoittain sekä kaapeloinnin muutokset.

Perusteluita

Liikenneväylien ja valaistuksen kunnossapito on osa kansalaisturvallisuutta sekä viihtyvyyttä.

Tunnusluvut, mittarit

Liikenneväylät		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Kunnossapidetyt kadut km	km	23	23	23,5	23,5	23,5
Kunnossapidetyt kevyenliikenteen väylät km	km	2	2	2	2	2
Avustetut yksityistiet km	km	232,7	232,7	239,7	239,7	239,7

Liikenneväylät	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-6 493	-8 684	-10 800	24,40	-2 116
M E N O T (ulkoiset)	132 785	149 456	158 542	6,10	9 086
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	126 291	140 772	147 742	5,00	6 970
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	17 634	16 570	16 684	0,70	114
TOIMINTAKATE (sisäiset)	98 001	114 242	88 562	-22,50	-25 680
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	224 292	255 014	236 304	-7,30	-18 710
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	67,91	77,21	71,87		

570 Maankäytön suunnittelu

Toiminnan kuvaus

Joustava pienten kaavamuutosten valmistelu. Toimiva kaavoitusyhteistyö viranomaisten ja maanomistajien kanssa.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavan päivittämisen loppuunsaattaminen

Kirkonkylän yleiskaavan loppuunsaattaminen

Pienemmät kaavamuutokset 2-4 kpl / vuosi

Perusteluita

Kunnan kaavoituksen valmistelutyöt.

Kaavoituksen raportointi.

Kaavayhteistyö viranomaisiin nähden.

Tunnusluvut, mittarit

Maankäytön suunnittelu	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TA 2018
Valmistuneiden kaavojen määrä	3	3	2	4	3
Kaavoitusjaoston kokoukset	6	4	3	6	5

Maankäytön suunnittelu	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-1 304	-6 000	0	-100,00	6 000
M E N O T (ulkoiset)	47 170	66 435	63 234	-4,80	-3 201
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	45 866	60 435	63 234	4,60	2 799
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	385	424	441	4,00	17
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 340	1 379	441	-68,00	-938
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	47 206	61 814	63 675	3,00	1 861
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	14,29	18,71	19,37		

580 Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelua koskevat luvat ja niiden valvonta sekä neuvonta ja ohjeistus.

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Sitovia tavoitteita

Lupien käsittelyajan minimoiminen

Ympäristönsuojelumääräykset käytössä

Uusittu rakennusjärjestys käytössä

Perusteluita

Ympäristönsuojelun valvonta sekä lain asettamat lupatehtävät.

Ympäristönsuojelun edistäminen.

Ympäristölupien valvontasuunnitelman toteuttaminen.

Tunnusluvut, mittarit

Ympäristönsuojelu	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Ympäristölautakunnan kokoukset	10	7	8	10	10
maa-aineshuvat	3	-	1	2	1
ympäristöluvut	3	-	1	2	1

Ympäristönsuojelu	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta 2018	Muutos% 17/18	Ero 17/18
T U L O T (ulkoiset)	-4 882	-8 500	-3 500	-58,80	5 000
M E N O T (ulkoiset)	34 811	49 416	44 886	-9,20	-4 530
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	29 929	40 916	41 386	1,10	470
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	2 222	3 438	3 361	-2,20	-77
TOIMINTAKATE (sisäiset)	2 222	3 438	3 361	-2,20	-77
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 152	44 354	44 747	0,90	393
Asukasluku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	9,73	13,43	13,61		

590 Rakennusvalvonta ja ohjaus

Toiminnan kuvaus

Asiantunteva rakentamisen neuvonta ja ohjeistus. Kiinteistötietorekisterin ajantasaistaminen.

Vastuuhenkilö

Rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari

Sitovia tavoitteita

Lupien käsittelyaika enintään 1 kk.

Katselmusten määrä vähintään 200 kpl.

Uusitun rakennusjärjestyksen käyttöönotto.

Perusteluita

Tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä.

Tavoitteena on myös turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmisteluun, suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus, asiantuntemuksen monipuolisuus sekä avoin tiedottaminen käsiteltävinä olevissa asioissa.

Tunnusluvut, mittarit

Rakennusvalvonta tunnusluvut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018
Kaikki myönnettyt luvat	180	181	175	170	155
Rakennuslupien määrä	79	81	69	70	60
Katselmusten määrä	469	507	499	väh. 400	200

Rakennusvalvonta ja ohjaus	TP 2016	TA 2017	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2018	17/18	17/18
T U L O T (ulkoiset)	-44 373	-35 400	-36 250	2,40	-850
M E N O T (ulkoiset)	59 557	76 263	72 765	-4,60	-3 498
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	15 184	40 863	36 515	-10,60	-4 348
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	4 394	8 002	7 839	-2,00	-163
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 394	8 002	13 281	66,00	5 279
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	19 579	48 865	49 796	1,90	931
Asukashuku	3 303	3 303	3 288		
Toimintakate / asukas	5,93	14,79	15,14		

KÄYTTÖTALouden LIITTEET

Työtä osuuskunnasta –hanke

Toiminnan kuvaus

Rahoituspäätöksen mukaan hanke päättyy 28.2.2018. Projektipäällikön rekrytointiprosessin takia keväälle ja kesälle 2017 suunniteltuja toimenpiteitä jouduttiin siirtämään syksylle 2017 ja alkuvuodelle 2018.

Hankkeelle haetaan ELY-keskuksesta jatkoaikaa 30.4.2018 saakka. Jatkoajan turvin hankkeessa pystytään toteuttamaan kattavasti hankesuunnitelman mukaiset toimenpiteet, joita ovat muun muassa osuuskuntaseminaarin järjestäminen hankkeen tulosten levittämiseksi, opintomatka kotimaiseen osuuskuntaan paikallisen työosuuskunnan toimintamenetelmien kehittämiseksi, hankkeen itsearviointin toteuttaminen osuuskuntalaisten ja sidosryhmien keskuudessa sekä työosuuskuntatoimintaa palvelevan loppuraportin laadinta. Tavoitteena on, että hankkeen myötävaikutuksella perustettu monialainen työosuuskunta Pirtsakki sekä Kerkonkosken kyläkauppaa pyörittävä Kosken Tuike osuuskunta jatkavat menestyksellisesti toimintaansa hankkeen päätyttyäkin. Jatkoaika ei vaikuta hankkeen kustannusarvioon.

Vastuhenkilö

Projektipäällikkö

Työllistymistä edistävät palvelut

Toiminnan kuvaus

Kunnan työllistymistä tukevien palvelujen tarkoituksena on tukea ensisijaisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllisyyden edistymistä, yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin toimijoiden, muiden viranomaisten ja kunnan eri toimialojen kanssa.

Palvelun perustana työnhakijalle on motivoivaan haastatteluun perustuva yksilöllinen tuki- ja ohjaus työn, työkokeilu- ja opiskelupaikan suunnitteluun ja etsimiseen.

Yritykselle ja työnantajalle palvelu on tukea soveltuvan työntekijän löytämiseen, mahdollisten koulutusratkaisujen selvittämiseen sekä ohjausta uuden työntekijän vastaanottamiseen ja yhteistyö TE-toimiston kanssa.

Kunnan toimintaan järjestetään palkkatukityöjaksoja ja työkokeilumahdollisuuksia. Lisäksi käytössä on kuntalisä, jonka avulla yrityksiä ja välityömarkkinoita tuetaan taloudellisesti työllistämään pitkäaikaistyötön.

Työllistymistä tukevien palvelujen tarkoituksena on palvella paikkakuntalaisia työnhakijoita ja työnantajia matalankynnyksen ”työnhakukioskina”.

Vastuuhenkilö

Työnsuunnittelija

Kotoutumisjaosto

Toiminnan kuvaus

Jaoston tehtävänä on koordinoita, suunnitella, kehittää, ohjata, seurata, vastata, antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä kunnanhallitukselle merkittävistä pakolaisten ja maahanmuuttajien vastaanottamiseen ja kotouttamiseen liittyvistä asioista. Tavoitteena on edistää monikulttuurisuutta, kotouttaa pakolaiset ja maahanmuuttajat yhteiskuntaan, edistää suomen kielen oppimista ja perehdyttää maahanmuuttajat suomalaiseen ja savolaiseen elämäntapaan ja kulttuuriin ja siten, että maahanmuuttajat pääsevät myös osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaelämään. Mahdollisuuksien mukaan pyritään oman kulttuurin ja kielen säilyttämiseen.

Vastuhenkilö

Pakolaiskoordinaattori

Sitovia tavoitteita

1. Vastanottaa vuosien 2016-2019 aikana 80 kiintiöpakolaista
2. Edistää pakolaisten kotoutumista
3. Luoda valmiudet pakolaisten vastaanottamiseksi ja kehittää kotoutumistoimia kunnan eri toimijoiden kanssa yhteistyössä

Perusteluita

Talousarvio on aikalailla samansuuruinen kuin vuoden 2017 talousarvio, ainoastaan arvioidut laskennalliset korvaukset tulevat olemaan oletettavasti suuremmat. Tämä johtuu siitä, että oletamme vuonna 2018 Rautalammillä olevan hieman enemmän pakolaisia kuin vuonna 2017.

Tunnusluvut, mittarit

Tuottojen oletuksena on, että vuonna 2017 tulleet perheet pysyvät kunnassa myös vuoden 2018 ajan ja sen lisäksi otamme lisää perheitä vuonna 2018. Laskennallisessa korvauksissa alle 7-vuotiaan korvaus pakolaisesta kunnalle on 6845 € / vuosi ja yli 7-vuotiaasta 2300 € / vuosi.

VIEKKU (Vieraat kulttuurit vierelle kulkemaan) –hanke

Toiminnan kuvaus

VIEKKU – hankkeen tarkoituksena on luoda Rautalammin kuntaan valmiudet pakolaisten vastaanottoon sekä pakolaisten kotoutumisen tukeminen niin, että heistä tulee aktiivisia osallisia yhteisöön ja yhteiskuntaan. Hankkeen avulla luodaan valmiuksia pakolaisten vastaanottoon Rautalammin kuntaan ja tuetaan tänne saapuvien pakolaisten nopeaa kotoutumista yhteisöön ja yhteiskuntaan kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyönä. Kantaväestön ja kotoutumistoimiin osallistuvien toimijoiden tietoja, taitoja ja osaamista kehitetään koulutuksen ja tiedotuksen avulla.

Vastuhenkilö

Pakolaiskoordinaattori

Sitovia tavoitteita

1. Luoda valmiudet vastaanottaa ja kotouttaa pakolaiset Rautalammmille
2. Tuetaan nopeaa pakolaisten kotoutumista
3. Tiedotetaan laajasti hankkeesta

Perusteluita

Talousarvio vuodelle 2018 on hieman suurempi kuin vuoden 2017 talousarvio. Tämä johtuu siitä, että toinen pakolaisohjaaja on pidemmän aikaa vuodesta palkattuna. Talousarviossa on myös valmistauduttu siihen, että Konneveden kunnan kanssa haettu yhteishanke toteutuu.

TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖIDEN TAVOITTEET 2018

Kiinteistö Oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Kunta omistaa Rautalammin Hakan osakkeista 100 %. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Tavoitteet vuosiksi 2017 - 2020:

1. Fuusioidaan Kiinteistö oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy.
2. Yhtiöt toteuttavat suunnitteluvuosien 2017 - 2020 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa,
3. Kunta antaa takauksen uusille yhtiön peruskorjauslainoille,
4. Yhtiö siirtyy atk-pohjaiseen kirjanpito-, palkanlaskenta-, laskutus-, vuokranperintäjärjestelmään fuusion toteutuessa.

Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit –yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia Toholahden teollisuusalueella. Hallien kokonaispinta-ala on 2200 m². Yhtiö on vuokrannut hallitilat yrittäjille. Yhtiöön ei sovelleta asunto-osakeyhtiölakia. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 120.000 - 480.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2018 - 2021:

1. Kunta pyrkii emokonsernina edistämään vuoden 2018 aikana teollisuushallien myymistä yrityksille
2. Kunta sijoittaa tarvittaessa yhtiöön pääomaehtoista lainaa ja maksaa kuukausittain vuokraamattomien tilojen yhtiövastikkeet vuonna 2018,
3. Yhtiö varautuu teollisuushallin tai kauppa- tai liiketilojen rakentamiseen 2018 - 2021.

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 81,7 %. Yhtiön toimiala on parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2018 - 2021:

1. Yhtiön tavoitteena on vuoden aikana myöntää 10. mikro- ja pk-yritykselle takaus tai tehdä sijoitus, mikäli yritysidea ja liiketaloudelliset seikat puoltavat rahoituksen järjestämistä,
2. Yhtiön yhtä yritystä koskeva rahoitusratkaisu nostetaan 80.000 euroon vuoden 2017 aikana,
3. Yhtiön tavoitteena on edelleen toimia rautalampilaisten mikro- ja pk-yritysten, maa- ja metsätalousyrittäjien sekä liike- ja palvelualan yrittäjien riski rahoittajana mikroyritysten perustamis- tai laajennusvaiheessa ja
4. Yhtiö edellyttää, että yritys tai yrittäjät ovat selvittäneet muut rahoitusjärjestelyt ennen yhtiön kanssa käytäviä rahoitusneuvotteluita.

As Oy Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 75,2 %. Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen. Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.

Rautalammin Rakennus Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin Rakennus Oy:n osakekannasta 41,8 %. Kunta on antanut pääomaehtoista lainaa yhtiölle. Kunnan tavoite on, että yhtiö kykenee maksamaan pääomaehdoiset lainat takaisin kunnalle.

Tavoitteet 2018 - 2021:

1. Kunta uusii yhtiön kanssa tehdyn sopimuksen pääomanlainan takaisinmaksusta,
2. Rautalammin kunta myy omistamia Rautalammin Rakennus Oy:n osakkeita sen jälkeen, kun yhtiö on maksanut kunnalle takaisin kunnan myöntämän pääomaehdoisen lainan,
3. ja kunta säilyttää yhtiössä noin 10 %:n omistusosuuden.

As Oy Lupsakas

Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2018 - 2021.

As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa yhtä huoneistoa ulkopuolisille.

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja. Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on hyvä.

Tavoitteet vuosiksi 2018 - 2021:

1. Kunta luopuu nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten.
2. Rautalammin kunta myy kunnan Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon toimisto-, varasto- ja johtokeskustilat.

As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Kunnan tämän hetkinen omistusosuus asunto-osakeyhtiöstä on xx%. (omistetaan 3 asuntoa)
Kunta on merkinnyt asuntoyhtiöstä neljä osakehuoneistoa, joita pyritään myymään edelleen.
Myyntituloilla voidaan rahoittaa hankkeen jatkoa.

Savogrow

Rautalammin kunta omistaa Savogrow Oy:stä 15,51 %.

Istekki Oy

Rautalammin kunta omistaa Istekki Oy:stä 5 A-sarjan osaketta.

IS-hankinta Oy

Rautalammin kunta omistaa IS-hankinta Oy:stä osuuden.

TULOSLASKELMA

TP 2016	TA 2017		Nimi	Talario	Kasvu
				2 018	17/18
			TULOSLASKELMA		
			TOIMINTATUOTOT		
1 172 591	891 230 *		Myyntituotot	955 457	7,20
765 063	815 490 *		Maksutuotot	858 504	5,30
823 278	841 658 *		Tuet ja avustukset	777 670	-7,60
558 805	549 942 *		Muut toimintatuotot	568 605	3,40
3 319 738	3 098 320 ***		TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 160 236	2,00
			TOIMINTAKULUT		
			Henkilöstökulut		
-6 163 154	-6 587 596 *		Palkat ja palkkiot	-6 484 307	-1,60
			Henkilösivukulut		
-1 526 213	-1 476 350 *		Eläkekulut	-1 264 521	-14,30
-355 112	-382 130 *		Muut henkilösivukulut	-265 425	-30,50
-8 044 479	-8 446 076 **		Henkilöstökulut yhteensä	-8 014 253	-5,10
-10 480 232	-10 570 010 *		Asiakaspalvelujen ostot	-11 334 086	7,20
-2 734 153	-2 989 870 *		Muiden palvelujen ostot	-2 879 709	-3,70
-13 214 385	-13 559 880 **		Palvelujen ostot	-14 213 795	4,80
-1 361 066	-1 420 513 *		Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 465 874	3,20
-1 554 715	-1 385 030 *		Avustukset	-1 007 300	-27,30
-287 310	-237 614 *		Muut toimintakulut	-227 196	-4,40
-24 461 954	-25 049 113 ***		TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-24 928 418	-0,50
-21 142 216	-21 950 793		TOIMINTAKATE	-21 768 182	-0,80
10 525 900	10 450 000 *		Verotulot	10 421 000	-0,30
12 979 754	12 550 000 *		Valtionosuudet	12 345 342	-1,60
			Rahoitustuotot ja -kulut		
2 628	500 *		Korkotuotot	1 000	100,00
151 064	150 000 *		Muut rahoitustuotot	250 000	66,70
-180 982	-258 500 *		Korkokulut	-270 000	4,40
-70 963	-1 950 *		Muut rahoituskulut	-720	-63,10
2 265 185	939 257		VUOSIKATE	978 440	4,20
			Poistot ja arvonalentumiset		
-815 545	-781 273 *		Suunn.mukaiset poistot	-772 538	-1,10
1 449 640	157 984		TILIKAUDEN TULOS	205 902	30,30
1 449 640	157 984		TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	205 902	30,30

KÄYTTÖTALouden LISTAUS

		TP 2016	TA 2017	Hallintokunta	Kasvu	Ero
				2 018	17/18	17/18
1	KÄYTTÖTALOUS					
10	VAALIT					
100	VALTIOLLISET VAALIT					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	0	-10 412	0,00	-10 412
***	M E N O T (ulkoiset)	0	0	10 412	0,00	10 412
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	0	0	0,00	0
110	KUNNALLISVAALIT					
***	M E N O T (ulkoiset)	0	10 000	0	-100,00	-10 000
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	10 000	0	-100,00	-10 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	10 000	0	-100,00	-10 000
120	EU-VAALIT					
***	M E N O T (ulkoiset)	40	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	40	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	40	0	0	0,00	0
10	VAALIT YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	0	-10 412	0,00	-10 412
***	M E N O T (ulkoiset)	40	10 000	10 412	4,10	412
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	40	10 000	0	-100,00	-10 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	40	10 000	0	-100,00	-10 000

1	KÄYTTÖTALOUS					
14	TILINTARKASTUS					
130	TILINTARKASTUS					
***	M E N O T (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
*	Menot (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	11 005	13 300	11 419	-14,10	-1 881
14	TILINTARKASTUS YHTEENSÄ					
***	M E N O T (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	9 729	11 801	10 000	-15,30	-1 801
*	Menot (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 276	1 499	1 419	-5,30	-80
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	11 005	13 300	11 419	-14,10	-1 881

1	KÄYTTÖTALOUS					
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO					
140	KUNNANVALTUUSTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	26 253	55 750	49 322	-11,50	-6 428
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	26 253	55 750	49 322	-11,50	-6 428
*	Menot (sisäiset)	18 619	14 422	14 295	-0,90	-127
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 619	14 422	14 295	-0,90	-127
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	44 872	70 172	63 617	-9,30	-6 555
150	KUNNANHALLITUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-114 203	-288 750	-326 631	13,10	-37 881
***	M E N O T (ulkoiset)	652 011	693 958	691 980	-0,30	-1 978
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	537 808	405 208	365 349	-9,80	-39 859
*	Tulot (sisäiset)	-8	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	32 307	41 206	41 002	-0,50	-204
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 299	41 206	41 002	-0,50	-204
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	570 107	446 414	406 351	-9,00	-40 063
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-114 203	-288 750	-326 631	13,10	-37 881
***	M E N O T (ulkoiset)	678 264	749 708	741 302	-1,10	-8 406
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	564 061	460 958	414 671	-10,00	-46 287
*	Tulot (sisäiset)	-8	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	50 926	55 628	55 297	-0,60	-331
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	50 919	55 628	55 297	-0,60	-331
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	614 979	516 586	469 968	-9,00	-46 618

1	KÄYTTÖTALOUS					
22	HALLINTO JA TALOUS					
170	YLEISHALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-88 964	-90 000	-90 800	0,90	-800
***	M E N O T (ulkoiset)	503 199	606 450	593 210	-2,20	-13 240
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	414 235	516 450	502 410	-2,70	-14 040
*	Tulot (sisäiset)	-61 195	-71 410	-68 880	-3,50	2 530
*	Menot (sisäiset)	36 390	59 692	64 794	8,50	5 102
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-24 805	-11 718	-4 086	-65,10	7 632
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	389 430	504 732	498 324	-1,30	-6 408
180	TALOUSHALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-12 020	-40 000	-50 700	26,80	-10 700
***	M E N O T (ulkoiset)	492 357	554 981	577 574	4,10	22 593
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	480 336	514 981	526 874	2,30	11 893
*	Tulot (sisäiset)	-225 951	-318 594	-310 757	-2,50	7 837
*	Menot (sisäiset)	16 638	19 070	20 159	5,70	1 089
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-209 313	-299 524	-290 598	-3,00	8 926
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	271 023	215 457	236 276	9,70	20 819
22	HALLINTO JA TALOUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-100 984	-130 000	-141 500	8,80	-11 500
***	M E N O T (ulkoiset)	995 556	1 161 431	1 170 784	0,80	9 353
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	894 572	1 031 431	1 029 284	-0,20	-2 147
*	Tulot (sisäiset)	-287 146	-390 004	-379 637	-2,70	10 367
*	Menot (sisäiset)	53 027	78 762	84 953	7,90	6 191
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-234 118	-311 242	-294 684	-5,30	16 558
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	660 454	720 189	734 600	2,00	14 411

1	KÄYTTÖTALOUS					
26	ELINKEINOTOIMI					
190	ELINVOIMALAUTAKUNTA					
***	M E N O T (ulkoiset)	6 452	6 800	27 410	303,10	20 610
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	6 452	6 800	27 410	303,10	20 610
*	Menot (sisäiset)	2 926	3 479	3 254	-6,50	-225
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	2 926	3 479	3 254	-6,50	-225
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	9 378	10 279	30 664	198,30	20 385
205	YRITTÄJÄKOULUTUS JA -KASVATUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 020	-2 000	-2 000	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	2 186	5 000	5 000	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 166	3 000	3 000	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-340	0	0	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-340	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	826	3 000	3 000	0,00	0
206	KAMPANJAT/MARKKIN. JA AVUST.					
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 431	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	37 913	40 640	21 700	-46,60	-18 940
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 482	40 640	21 700	-46,60	-18 940
*	Menot (sisäiset)	303	947	947	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	303	947	947	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	34 785	41 587	22 647	-45,50	-18 940
208	YRITYSVERKOSTOHAUTOMO					
***	M E N O T (ulkoiset)	11 257	15 000	15 000	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	11 257	15 000	15 000	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	11 257	15 000	15 000	0,00	0

210	PROJEKTIT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-23 240	-376 821	-205 909	-45,40	170 912
***	M E N O T (ulkoiset)	202 584	391 523	227 152	-42,00	-164 371
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	179 344	14 702	21 243	44,50	6 541
*	Menot (sisäiset)	957	9 254	2 230	-75,90	-7 024
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	957	9 254	2 230	-75,90	-7 024
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	180 301	23 956	23 473	-2,00	-483
215	SAVOGROW					
***	M E N O T (ulkoiset)	134 730	135 000	157 000	16,30	22 000
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	134 730	135 000	157 000	16,30	22 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	134 730	135 000	157 000	16,30	22 000
220	TAPAHTUMAT					
***	M E N O T (ulkoiset)	3 906	62 400	32 000	-48,70	-30 400
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 906	62 400	32 000	-48,70	-30 400
*	Menot (sisäiset)	0	500	500	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	0	500	500	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 906	62 900	32 500	-48,30	-30 400
230	MATKAILU					
***	T U L O T (ulkoiset)	-493	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	10 743	20 000	15 000	-25,00	-5 000
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	10 250	20 000	15 000	-25,00	-5 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 250	20 000	15 000	-25,00	-5 000

240	MAA-JA METSÄTAL.YRITYKSET					
***	M E N O T (ulkoiset)	0	10 000	10 000	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	0	10 000	10 000	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	10 000	10 000	0,00	0
26	ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-28 184	-378 821	-207 909	-45,10	170 912
***	M E N O T (ulkoiset)	409 770	686 363	510 262	-25,70	-176 101
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	381 586	307 542	302 353	-1,70	-5 189
*	Tulot (sisäiset)	-340	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	4 186	14 180	6 931	-51,10	-7 249
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 846	14 180	6 931	-51,10	-7 249
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	385 432	321 722	309 284	-3,90	-12 438

1	KÄYTTÖTALOUS					
30	MAASEUTUTOIMI					
270	MAASEUTUTOIMI					
***	M E N O T (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
*	Menot (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 211	65 106	60 436	-7,20	-4 670
30	MAASEUTUTOIMI YHTEENSÄ					
***	M E N O T (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	38 130	60 660	56 000	-7,70	-4 660
*	Menot (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 081	4 446	4 436	-0,20	-10
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 211	65 106	60 436	-7,20	-4 670

1	KÄYTTÖTALOUS					
38	SOSIAALITOIMI					
307	PERUSTURVAOSASTON HALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-1 400	-160	-88,60	1 240
***	M E N O T (ulkoiset)	132 579	134 482	134 427	0,00	-55
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	132 579	133 082	134 267	0,90	1 185
*	Menot (sisäiset)	55 348	82 059	79 245	-3,40	-2 814
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	55 348	82 059	79 245	-3,40	-2 814
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	187 927	215 141	213 512	-0,80	-1 629
310	SOSIAALIPALVELUT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-293 889	-220 800	-268 810	21,70	-48 010
***	M E N O T (ulkoiset)	2 926 755	2 924 613	3 568 488	22,00	643 875
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 632 866	2 703 813	3 299 678	22,00	595 865
*	Tulot (sisäiset)	-14 027	-13 572	-14 250	5,00	-678
*	Menot (sisäiset)	46 892	59 340	50 496	-14,90	-8 844
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 865	45 768	36 246	-20,80	-9 522
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 665 731	2 749 581	3 335 924	21,30	586 343
330	KOTIHOITO- JA VANHUSPALVELUT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-645 306	-674 800	-760 716	12,70	-85 916
***	M E N O T (ulkoiset)	2 878 792	3 326 687	3 108 678	-6,60	-218 009
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 233 486	2 651 887	2 347 962	-11,50	-303 925
*	Suunnitelmapoistot	48 282	55 956	56 978	1,80	1 022
*	Menot (sisäiset)	331 899	377 294	378 228	0,20	934
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	380 181	433 250	435 206	0,50	1 956
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 613 667	3 085 137	2 783 168	-9,80	-301 969

335	RAVINTOKESKUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-49 661	-56 482	-38 526	-31,80	17 956
***	M E N O T (ulkoiset)	445 205	477 576	475 273	-0,50	-2 303
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	395 544	421 094	436 747	3,70	15 653
*	Tulot (sisäiset)	-471 994	-536 618	-545 715	1,70	-9 097
*	Menot (sisäiset)	17 777	25 464	54 371	113,50	28 907
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-454 217	-511 154	-491 344	-3,90	19 810
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-58 673	-90 060	-54 597	-39,40	35 463
38	SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-988 856	-953 482	-1 068 212	12,00	-114 730
***	M E N O T (ulkoiset)	6 383 330	6 863 358	7 286 866	6,20	423 508
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5 394 474	5 909 876	6 218 654	5,20	308 778
*	Suunnitelmapoistot	48 282	55 956	56 978	1,80	1 022
*	Tulot (sisäiset)	-486 021	-550 190	-559 965	1,80	-9 775
*	Menot (sisäiset)	451 916	544 157	562 340	3,30	18 183
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	14 176	49 923	59 353	18,90	9 430
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 408 651	5 959 799	6 278 007	5,30	318 208

1	KÄYTTÖTALOUS					
42	TERVEYDENHUOLTO					
360	KANSANTERVEYSTYÖ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-139 847	-149 920	-150 092	0,10	-172
***	M E N O T (ulkoiset)	2 803 357	2 997 349	3 034 300	1,20	36 951
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 663 510	2 847 429	2 884 208	1,30	36 779
*	Suunnitelmapoistot	30 488	33 260	33 260	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	36 967	40 337	37 410	-7,30	-2 927
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	67 455	73 597	70 670	-4,00	-2 927
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 730 965	2 921 026	2 954 878	1,20	33 852
370	SAIRAANHOITOLAITOKSET					
***	M E N O T (ulkoiset)	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 733 023	4 994 625	4 744 047	-5,00	-250 578
380	YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	188 892	207 050	195 180	-5,70	-11 870
42	TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-139 847	-149 920	-150 092	0,10	-172
***	M E N O T (ulkoiset)	7 725 273	8 199 024	7 973 527	-2,80	-225 497
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	7 585 426	8 049 104	7 823 435	-2,80	-225 669
*	Suunnitelmapoistot	30 488	33 260	33 260	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	36 967	40 337	37 410	-7,30	-2 927
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	67 455	73 597	70 670	-4,00	-2 927
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	7 652 881	8 122 701	7 894 105	-2,80	-228 596

1	KÄYTTÖTALOUS					
46	KOULUTUS					
404	HALLINTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	54 629	58 370	49 186	-15,70	-9 184
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	54 629	58 370	49 186	-15,70	-9 184
*	Tulot (sisäiset)	-489	-700	-287	-59,00	413
*	Menot (sisäiset)	951	2 501	2 119	-15,30	-382
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	462	1 801	1 832	1,70	31
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	55 091	60 171	51 018	-15,20	-9 153
410	PERUSKOULUTUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-204 376	-117 600	-171 395	45,70	-53 795
***	M E N O T (ulkoiset)	2 249 344	2 550 498	2 538 495	-0,50	-12 003
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 044 968	2 432 898	2 367 100	-2,70	-65 798
*	Suunnitelmapoistot	100 083	109 182	109 182	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-26 769	-26 070	-21 080	-19,10	4 990
*	Menot (sisäiset)	315 683	367 846	376 005	2,20	8 159
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	388 997	450 958	464 107	2,90	13 149
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 433 965	2 883 856	2 831 207	-1,80	-52 649
420	LUKIO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-25 194	-11 300	-15 300	35,40	-4 000
***	M E N O T (ulkoiset)	653 602	815 079	763 903	-6,30	-51 176
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	628 408	803 779	748 603	-6,90	-55 176
*	Suunnitelmapoistot	107 530	114 413	115 098	0,60	685
*	Tulot (sisäiset)	-2 868	-4 050	-4 050	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	116 023	133 279	125 794	-5,60	-7 485
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	220 685	243 642	236 842	-2,80	-6 800
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	849 092	1 047 421	985 445	-5,90	-61 976
440	AIKUISKOULUTUS					
***	M E N O T (ulkoiset)	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	44 276	65 664	68 464	4,30	2 800

450	JOUKKOLIIKENNE					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-2 500	-2 500	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	20 521	30 600	25 600	-16,30	-5 000
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	20 521	28 100	23 100	-17,80	-5 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 521	28 100	23 100	-17,80	-5 000
453	LASTEN PÄIVÄHOITO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-98 603	-119 400	-123 415	3,40	-4 015
***	M E N O T (ulkoiset)	906 903	1 143 292	1 091 299	-4,50	-51 993
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	808 300	1 023 892	967 884	-5,50	-56 008
*	Suunnitelmapoistot	4 579	4 930	4 877	-1,10	-53
*	Tulot (sisäiset)	-10 247	-10 612	-10 612	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	126 485	169 836	139 007	-18,20	-30 829
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	120 817	164 154	133 272	-18,80	-30 882
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	929 117	1 188 046	1 101 156	-7,30	-86 890
454	ESIOPETUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-4 418	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	53 007	58 406	54 091	-7,40	-4 315
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	48 589	58 406	54 091	-7,40	-4 315
*	Tulot (sisäiset)	-857	-1 180	-1 180	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	35 672	50 735	44 298	-12,70	-6 437
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	34 814	49 555	43 118	-13,00	-6 437
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	83 403	107 961	97 209	-10,00	-10 752
46	KOULUTUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-332 591	-250 800	-312 610	24,60	-61 810
***	M E N O T (ulkoiset)	3 982 281	4 721 909	4 591 038	-2,80	-130 871
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 649 689	4 471 109	4 278 428	-4,30	-192 681
*	Suunnitelmapoistot	212 192	228 525	229 157	0,30	632
*	Tulot (sisäiset)	-41 230	-42 612	-37 209	-12,70	5 403
*	Menot (sisäiset)	594 814	724 197	687 223	-5,10	-36 974
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	765 776	910 110	879 171	-3,40	-30 939
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 415 465	5 381 219	5 157 599	-4,20	-223 620

1	KÄYTTÖTALOUS					
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA					
460	NUORISO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-50 033	-31 400	-30 150	-4,00	1 250
***	M E N O T (ulkoiset)	75 022	84 331	86 817	2,90	2 486
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	24 989	52 931	56 667	7,10	3 736
*	Menot (sisäiset)	20 956	16 651	20 207	21,40	3 556
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	20 956	16 651	20 207	21,40	3 556
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	45 945	69 582	76 874	10,50	7 292
470	LIIKUNTA					
***	T U L O T (ulkoiset)	-26 526	-22 000	-22 400	1,80	-400
***	M E N O T (ulkoiset)	167 298	189 659	189 806	0,10	147
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	140 772	167 659	167 406	-0,20	-253
*	Suunnitelmapoistot	25 721	26 570	25 430	-4,30	-1 140
*	Tulot (sisäiset)	-1 185	-2 900	-2 900	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	30 128	40 538	40 451	-0,20	-87
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	54 664	64 208	62 981	-1,90	-1 227
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	195 436	231 867	230 387	-0,60	-1 480
480	KIRJASTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-17 014	-13 882	-13 417	-3,30	465
***	M E N O T (ulkoiset)	186 479	205 960	205 648	-0,20	-312
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	169 465	192 078	192 231	0,10	153
*	Suunnitelmapoistot	27 335	29 820	29 820	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-21 452	-15 784	-18 698	18,50	-2 914
*	Menot (sisäiset)	53 696	54 485	44 291	-18,70	-10 194
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	59 579	68 521	55 413	-19,10	-13 108
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	229 044	260 599	247 644	-5,00	-12 955

490	KULTTUURITOIMI					
***	T U L O T (ulkoiset)	-33 711	-400	-400	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	67 766	33 049	36 010	9,00	2 961
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 056	32 649	35 610	9,10	2 961
*	Suunnitelmapoistot	0	505	0	-100,00	-505
*	Menot (sisäiset)	4 976	3 319	3 720	12,10	401
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 976	3 824	3 720	-2,70	-104
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 031	36 473	39 330	7,80	2 857
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-127 284	-67 682	-66 367	-1,90	1 315
***	M E N O T (ulkoiset)	496 566	512 999	518 281	1,00	5 282
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	369 281	445 317	451 914	1,50	6 597
*	Suunnitelmapoistot	53 056	56 895	55 250	-2,90	-1 645
*	Tulot (sisäiset)	-22 637	-18 684	-21 598	15,60	-2 914
*	Menot (sisäiset)	109 755	114 993	108 669	-5,50	-6 324
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	140 175	153 204	142 321	-7,10	-10 883
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	509 456	598 521	594 235	-0,70	-4 286

1	KÄYTTÖTALOUS					
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA					
500	HALLINTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	116 258	98 776	94 695	-4,10	-4 081
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	116 258	98 776	94 695	-4,10	-4 081
*	Menot (sisäiset)	10 121	45 451	43 846	-3,50	-1 605
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	10 121	45 451	43 846	-3,50	-1 605
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	126 379	144 227	138 541	-3,90	-5 686
510	JÄTEHUOLTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	1 282	3 000	2 900	-3,30	-100
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 282	3 000	2 900	-3,30	-100
*	Suunnitelmapoistot	821	896	896	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	184	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 005	896	896	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 287	3 896	3 796	-2,60	-100
520	VESIHUOLTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-308 256	-422 810	-449 190	6,20	-26 380
***	M E N O T (ulkoiset)	252 744	327 585	327 738	0,00	153
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-55 511	-95 225	-121 452	27,50	-26 227
*	Suunnitelmapoistot	78 351	96 689	123 402	27,60	26 713
*	Tulot (sisäiset)	-32 645	-57 830	-57 696	-0,20	134
*	Menot (sisäiset)	17 680	15 910	16 251	2,10	341
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	63 387	54 769	81 957	49,60	27 188
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	7 875	-40 456	-39 495	-2,40	961
530	PALO- JA PELASTUSTOIMI					
***	T U L O T (ulkoiset)	-27 873	-41 837	-32 892	-21,40	8 945
***	M E N O T (ulkoiset)	295 363	338 905	337 396	-0,40	-1 509
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	267 490	297 068	304 504	2,50	7 436
*	Suunnitelmapoistot	7 578	8 267	8 267	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	3 512	14 896	14 920	0,20	24
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	11 089	23 163	23 187	0,10	24
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	278 579	320 231	327 691	2,30	7 460

540	KIINTEISTÖT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-271 510	-340 074	-320 271	-5,80	19 803
***	M E N O T (ulkoiset)	828 835	877 040	862 155	-1,70	-14 885
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	557 326	536 966	541 884	0,90	4 918
*	Suunnitelmapoistot	178 970	198 145	188 008	-5,10	-10 137
*	Tulot (sisäiset)	-550 015	-754 931	-722 026	-4,40	32 905
*	Menot (sisäiset)	89 697	159 002	156 406	-1,60	-2 596
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-281 348	-397 784	-377 612	-5,10	20 172
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	275 977	139 182	164 272	18,00	25 090
550	VARIKKO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-18 248	-15 560	-23 600	51,70	-8 040
***	M E N O T (ulkoiset)	72 013	84 984	95 635	12,50	10 651
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 766	69 424	72 035	3,80	2 611
*	Suunnitelmapoistot	1 119	4 013	0	-100,00	-4 013
*	Tulot (sisäiset)	-36 972	-36 581	-34 816	-4,80	1 765
*	Menot (sisäiset)	5 236	8 940	4 521	-49,40	-4 419
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-30 617	-23 628	-30 295	28,20	-6 667
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	23 148	45 796	41 740	-8,90	-4 056
560	LIIKENNEVÄYLÄT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-6 493	-8 684	-10 800	24,40	-2 116
***	M E N O T (ulkoiset)	132 785	149 456	158 542	6,10	9 086
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	126 291	140 772	147 742	5,00	6 970
*	Suunnitelmapoistot	80 367	97 672	71 878	-26,40	-25 794
*	Menot (sisäiset)	17 634	16 570	16 684	0,70	114
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	98 001	114 242	88 562	-22,50	-25 680
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	224 292	255 014	236 304	-7,30	-18 710

570	MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU					
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 304	-6 000	0	-100,00	6 000
***	M E N O T (ulkoiset)	47 170	66 435	63 234	-4,80	-3 201
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	45 866	60 435	63 234	4,60	2 799
*	Suunnitelmapoistot	955	955	0	-100,00	-955
*	Menot (sisäiset)	385	424	441	4,00	17
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 340	1 379	441	-68,00	-938
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	47 206	61 814	63 675	3,00	1 861
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-633 683	-834 965	-836 753	0,20	-1 788
***	M E N O T (ulkoiset)	1 746 450	1 946 181	1 942 295	-0,20	-3 886
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 112 766	1 111 216	1 105 542	-0,50	-5 674
*	Suunnitelmapoistot	348 162	406 637	392 451	-3,50	-14 186
*	Tulot (sisäiset)	-619 632	-849 342	-814 538	-4,10	34 804
*	Menot (sisäiset)	144 448	261 193	253 069	-3,10	-8 124
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-127 022	-181 512	-169 018	-6,90	12 494
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	985 744	929 704	936 524	0,70	6 820

1	KÄYTTÖTALOUS					
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
580	YMPÄRISTÖNSUOJELU					
***	T U L O T (ulkoiset)	-4 882	-8 500	-3 500	-58,80	5 000
***	M E N O T (ulkoiset)	34 811	49 416	44 886	-9,20	-4 530
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	29 929	40 916	41 386	1,10	470
*	Menot (sisäiset)	2 222	3 438	3 361	-2,20	-77
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	2 222	3 438	3 361	-2,20	-77
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 152	44 354	44 747	0,90	393
590	RAKENNUSVALVONTA JA OHJAUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-44 373	-35 400	-36 250	2,40	-850
***	M E N O T (ulkoiset)	59 557	76 263	72 765	-4,60	-3 498
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	15 184	40 863	36 515	-10,60	-4 348
*	Suunnitelmapoistot	0	0	5 442	0,00	5 442
*	Menot (sisäiset)	4 394	8 002	7 839	-2,00	-163
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 394	8 002	13 281	66,00	5 279
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	19 579	48 865	49 796	1,90	931
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-49 254	-43 900	-39 750	-9,50	4 150
***	M E N O T (ulkoiset)	94 368	125 679	117 651	-6,40	-8 028
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	45 113	81 779	77 901	-4,70	-3 878
*	Suunnitelmapoistot	0	0	5 442	0,00	5 442
*	Menot (sisäiset)	6 617	11 440	11 200	-2,10	-240
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 617	11 440	16 642	45,50	5 202
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	51 730	93 219	94 543	1,40	1 324

1	KÄYTTÖTALOUS					
1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 514 886	-3 098 320	-3 160 236	2,00	-61 916
***	M E N O T (ulkoiset)	22 559 755	25 049 113	24 928 418	-0,50	-120 695
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	20 044 869	21 950 793	21 768 182	-0,80	-182 611
*	Suunnitelmapoistot	692 179	781 273	772 538	-1,10	-8 735
*	Tulot (sisäiset)	-1 457 013	-1 850 832	-1 812 947	-2,00	37 885
*	Menot (sisäiset)	1 457 013	1 850 832	1 812 947	-2,00	-37 885
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	692 179	781 273	772 538	-1,10	-8 735
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 737 047	22 732 066	22 540 720	-0,80	-191 346
	KAIKKI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-2 514 886	-3 098 320	-3 160 236	2,00	-61 916
***	M E N O T (ulkoiset)	22 559 755	25 049 113	24 928 418	-0,50	-120 695
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	20 044 869	21 950 793	21 768 182	-0,80	-182 611
*	Suunnitelmapoistot	692 179	781 273	772 538	-1,10	-8 735
*	Tulot (sisäiset)	-1 457 013	-1 850 832	-1 812 947	-2,00	37 885
*	Menot (sisäiset)	1 457 013	1 850 832	1 812 947	-2,00	-37 885
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	692 179	781 273	772 538	-1,10	-8 735
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 737 047	22 732 066	22 540 720	-0,80	-191 346

TULOSLASKELMAOSA

TP 2016	TA 2017		Nimi	Talario	Kasvu
				2 018	17/18
		70	KUNNANHALLITUS		
		610	VEROTULOT		
-8 759 759	-8 836 000	7000	Kunnallisvero	-8 546 000	-3,30
-1 110 905	-1 100 000	7010	Kiinteistövero	-1 111 000	1,00
-655 237	-514 000	7020	Osuus yhteisöveron tuotosta	-764 000	48,60
-10 525 900	-10 450 000	**	VEROTULOT	-10 421 000	-0,30
		620	VALTIONOSUUDET		
-9 858 924	-12 550 000	7102	Peruspalvelujen valtionosuus	-12 345 342	-1,60
-3 037 344	0	7104	Verotuloihin per. valt. os. tas.	0	0,00
-83 486	0	7110	Valtionosuudet opetus- ja	0	0,00
-12 979 754	-12 550 000	**	VALTIONOSUUDET	-12 345 342	-1,60
		650	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
-224	0	8030	Korkotuotot antolainoista	0	0,00
-2 404	0	8040	Lunastushinnan korot	0	0,00
0	-500	8050	Muut korkotuotot	-1 000	100,00
-65	0	8100	Korot shekkituloista	0	0,00
-941	0	8110	Korot verotilityksistä	0	0,00
-127 846	-150 000	8120	Osingot	-250 000	66,70
-18 458	0	8130	Osuuskorot, perusp-oman korot	0	0,00
-3 755	0	8140	Viiästyiskorkotulot	0	0,00
180 708	250 000	8200	Korot pitkäaikaisista lainoista	270 000	8,00
274	8 500	8250	Korot lyhytaikaisista lainoista	0	-100,00
42	0	8310	Verotilityskorot	0	0,00
412	700	8320	Viiästyiskorkomenot	700	0,00
69 537	0	8350	Luottotappiot	0	0,00
48	0	8360	Perimis- ja viiästyiskulut	0	0,00
541	750	8400	Provisiot ja muut lainakust.	0	-100,00
3	500	8490	Tilioik. ja muut eritt. rah. kul	0	-100,00
97 873	109 950	**	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	19 700	-82,10
-23 407 781	-22 890 050	***	KUNNANHALLITUS	-22 746 642	-0,60
-23 407 781	-22 890 050	*****	KAIKKI YHTEENSÄ	-22 746 642	-0,60

RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSA

RAHOITUS

Rahoitusosan sitovuus

Kunnanvaltuusto hyväksyy rahoitusosan toimielintasolla eli hyväksyy rahoitusosan toimielintasolla eli hyväksyy rahoituksen määrärahat menojen ja tulojen tasolla. Kunnanhallitus päättää rahoitusosan tehtävä – ja osatehtävä I:n tasosta. Tarvittavat päätökset rahoitusosan tarkemmasta jakamisesta tekee kunnanhallituksen määrittelemä viranhaltija.

Rahoituslistaus

TP 2016	TA 2017		Nimi	Talario	Kasvu
				2 018	17/18
		4	RAHOITUS		
		95	KUNNANHALLITUS		
		950	ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET		
-50 714	0 1369		Sepo Kaluste Ky	0	
-40 000	0 1378		Rautalammin Rakennus Oy	0	
714	0 1703		Hallinto-osasto ja vuokrat	0	
-63 720	0 1834		Muut konsernisaatavat	0	
-153 720	0 *		ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET	0	
		970	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.		
513 020	0 2530		Lainat kotimaisilta talletus-	0	
885 000	1 400 000	2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	1 500 000	7,14
43 970	0 2560		Lainat valtiolta	0	
62 500	0 2575		Lainat Kuntien Eläkevakuutuk-	0	
2 851 414	0 2730		Lainat kotim talletuspankeilta	0	
8 135 004	0 2740		Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0	
206 892	0 2760		Lainat valtiolta	0	
250 000	0 2775		Lainat Kuntien Eläkevakuutuk-	0	
198 133	0 2957		Ostovelat	0	
13 145 933	1 400 000 *		PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.	1 500 000	7,14
		980	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS		
-800 000	0 2530		Lainat kotimaisilta talletus-	0	
-12 900 000	-1 000 000	2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	-2 000 000	100,00
-13 700 000	-1 000 000 *		PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS	-2 000 000	100,00
		990	LYHYTAIK.LAINOJEN LIS/VÄH		
32 143	0 2730		Lainat kotim talletuspankeilta	0	
500 000	0 2740		Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0	
532 143	0 *		LYHYTAIK.LAINOJEN LIS/VÄH	0	
-175 644	400 000 **		KUNNANHALLITUS	-500 000	-225,00
-175 644	400 000 ***		RAHOITUS	-500 000	-225,00
-175 644	400 000 ****		KAIKKI YHTEENSÄ	-500 000	-225,00

INVESTOINNIT VUONNA 2017

Investointien sitovuus

Pääsääntönä on, että kunnanvaltuusto hyväksyy investointiosan määrärahat hanketasolla. Poikkeuksena kuitenkin ovat seuraavat hankekohtaisuusrajat eli mikäli yksi hanke ylittää seuraavat rajat (rahan euromäärä vaihtelee investointiryhmittäin), se käsitellään kunnanvaltuustossa hankekohtaisena

Investointiosan määrärahataso

Hankekohtaisuuden rajat ovat seuraavat:

MÄÄRÄRAHATASO RYHMÄN SISÄLLÄ

Kiinteä omaisuus

Hankekohtainen raja

100.000 €

Talonrakennus

Talonrakennus

Toimielinten ratkaisuvälä

1. Teknisen lautakunnan rakennuttamisjaosto 100.000 € / investointikohde, hanke

Julkinen käyttöomaisuus

Julkinen käyttöomaisuus

2. Tekninen lautakunta

100.001 – 300.000 €/investointikohde, hanke.

3. Kunnanhallitus 300.001-

1.000.000 € / investointikohde, hanke

4. Kunnanvaltuusto 1.000.0001 €/investointikohde, hanke.

Liikelaitokset

Vesilaitos

Irtain omaisuus

Irtain omaisuus

Hankekohtaisuuden raja

50.000 €

Aineeton käyttöomaisuus

Arvopaperit

Hankekohtaisuuden raja

Kuntayhtyminen pääomatalous

-

Muu investointitoiminta

Muu pääomatalous

Hankekohtaisuuden raja

Investointisuunnitelma

INVESTOINTIKOhteet (1000 €, alv 0 %)	TA2018	TS2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023	Yhteensä
Rakennusasemakaavan käynnistäminen Rautalammin keskustaajamassa ja tuulivoima-alueen ja lähialueen yleiskaava	50	20	20	20	20	20	150
Rakennusrekisterin laadunparannus, kiinteistöveroselvitys	38						38
Arkistointi ja asiakirjahallintaohjelma	40	60					100
TALONRAKENNUS							
Rautalammin terveyskeskuksen suunnittelu, peruskorjaus ja LV-korjaus	15	250	70	600	600		1535
Kirjaston kivijalan kokous- ja kokoontumistilat			80				80
Matti-Lohen koulun liikuntasalin ulkoseinien ja lattian uusiminen	180						180
Riihikodon päiväkodin korjaukset	20	250					270
Toholahden palvelukeskus ja lämpökeskus	50	120					170
Vuokrarivitalo		650	650				1300
Ratsastuskeskus		20					20
Urheilukentän huoltorakennus	20	170					190
Kerkonjoen suunnittelu, peruskorjaus + irtokalusteet	850+90						940
Kerkonkosken ent.terveystalon purkaminen	25						25
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS							
Valokuituverkon laajennus Korpijärvi-Kerkonkoski-Konnekoski-Törmälä-Kierinniemi ja Kivisalmi noin 60 km	450	200					650
Kaavateiden asfaltointi ja ojen kunnostaminen	35	35	35	35	35	35	210
Katuvalaistuksen uusiminen kaavatiet		15	15	15	15	15	75
Keskustaajamassa Kantatie 69:n liikennenoiteen ja –turvallisuuden liittyvät liikennejärjestelyt, nopeusvalvontakamerat ja rakenteet	150						150
Katuvalaistus Kt 69 Toholahti-kunnan raja					90		90
Rautalammin-Konneveden luontomatkailun investoinnit Kierinniemen, Hanhitaipaleen satamat ja Pitkälähdän, Vahvalahden, Pitkänpohjanlahden, Navettasaaren ja Koipiniemen rantautumispaikat (40% avustus)	170	200					370
Polttoainejakelu Kerkonkosken satama		40					40
Etelä-Konneveden vesistömatkailun mahdollistaminen, Konnekosken entisöinti ja pienvenekanavan suunnittelu ja lupaprosessi sekä rakentaminen	120	70		300	1000	400	1890
Kerkonkosken satamalaiturin korjaus ja uusi grillikota	14						14
Kiesimän kanavan laiturit	25						25
Keskustaajaman puistoalueen suunnittelu ja rakentaminen	10	10	10	10	10	10	60
Kierinniemen kaava-alueen aluetyöt		125					125
Korpijärven kaava-alueen aluetyöt			125				125
IRTAIN OMAISUUS							
Matti Lohen koulun av-laitteet	50	50					100
Kuorma-auton vaihto			65				65
Traktorin uusinta	90						90
VESIHUOLTO							
Jäteveden pumppaamojen saneeraus, Syväjärven pumppaamo		20	20	20	20	20	100
Keskustaajaman vesistöön sijoitetun viemärin siirtäminen maalle Kuutinharjun ja Kapakkaniemen välillä	100						100
Rakennettujen siirtoviemäreiden varrella olevien kiinteistöjen yhdistäminen viemäriverkostoon ja niihin liittyvät talojohdot	50	50	50	50			200
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraussuunnitelma, saneeraus		35	30	30	30	30	155
Saikarin vesijohto (suunnittelu??)	40						40
Vesijohtorunkolinjaan kolme mittaus- ja sulkukaivoa	45						45

OSAKKEET JA OSUUDET							
Kuutinharjun kiinteistöyhtymä tms.	750						750
Yhteensä (0 alv)	3477	2390	1170	1080	1730	620	10467
Valtionavustukset arvio (1000 €)	116	168	0	120	400	160	964
Yhteensä netto (0 alv)	3361	2222	1170	960	1330	460	9503

HENKILÖSTÖOSA

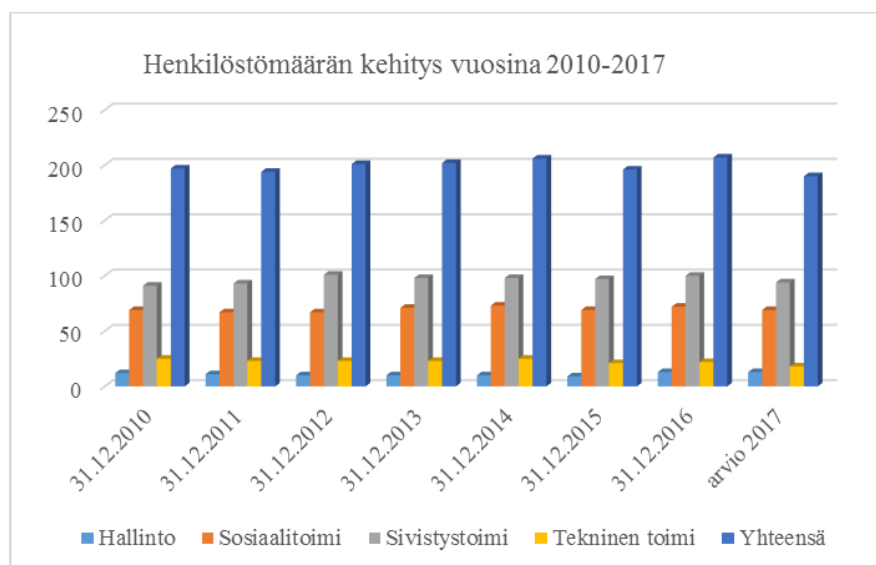

RAUTALAMMIN KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2016

Toimintayksikkö	Vakinaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Oppisopimus		Sivut.
	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	
Yleishallinto	7		6						
Sosiaalitoimi	48	5	8		1				
Sivistystoimi	64	7	13	7		1		1	1
Tekninen toimi, tuntip.	8				2				
Kiinteistöhenkilöstö	6	1	1	1	1		1		
Yhteensä	133	13	28	8	4	1	1	1	1
	190								
Viran- ja toimenhaltijat	190								
Omaishoitajat	22								
Perhehoitajat	3								
	215								

	Hallinto	Sosiaalitoimi	Sivistystoimi	Tekninen toimi	Yhteensä
31.12.2010	12	69	91	25	197
31.12.2011	11	67	93	23	194
31.12.2012	10	67	101	23	201
31.12.2013	10	71	98	23	202
31.12.2014	10	73	98	25	206
31.12.2015	9	69	97	21	196
31.12.2016	13	72	100	22	207
arvio 2017	13	69	94	18	190

	Vakinainen		Määräaikainen		Sivut.
	kokoaik.	osa-aik.	kokoaik.	osa-aik.	
Kunnanjohtaja	1				
Hallinto-osasto					
hallintojohtaja	1				
palveluneuvoja	1				
osastosihtööri	1				
ict-asiantuntija	1				
palkkakirjanpitäjä	1				
toimistosihtööri	1				
työsuunnittelija			1		
Projektityöntekijät					
projektipäällikkö			3		
projektityöntekijä			2		
Sosiaalitoimen hallinto					
perusturvajohtaja	1				
toimistosihtööri	1				
Sosiaalityö					
sosiaalityöntekijä	1		1		
perhetyöntekijä		1			
Projektityöntekijät					
pakolaiskoordinaattori			1		
pakolaisohjaaja			2		
Kotipalvelu (kotihoito)					
kotihoidon vastaava	1				
kodinhoitaja	3				
lähihoitaja	11		2		
lähihoitaja virkavap.	1				
Kotipalvelu (kotihoito)					
kotisairaanhoidtaja	2	1			
Kokkatoiminta Rautalampi					
ohjaaja	3	1			
yksilövalmentaja (nuorten työpaja)			1		
Keskuskeittiö					
ravitsenuspäällikkö	1				
keittäjä	5				
Palvelukoti Pauliina					
palveluasumisen vastaava	1				
lähihoitaja	7	1			
hoitaja	2				
fysioterapeutti	1				
sairaanhoidtaja	1				
Palvelukoti Aapeli ja Toivo					
perushoitaja	1				
lähihoitaja	5	1	1		

	Vakinainen		Määräaikainen		Sivut.
	kokoaik.	osa-aik.	kokoaik.	osa-aik.	
Lasten päivähoito					
varhaiskasvatusjohtaja virkavap.	1				
varhaiskasvatusjohtaja			1		
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1				
Riihikodan päiväkot					
vastaava lastentarhanopettaja	1				
lastenhoitaja	2				
ryhmäperhepäivähoitaja	1				
keittiöapulainen/ruuanjakaja				1	
Perhepäivähoito					
perhepäivähoitaja	3		2		
perhepäivähoitaja virkavap.	1				
Pentinpellon päiväkot					
vastaava lastentarhanopettaja	1				
lastenhoitaja	5				
ryhmäperhepäivähoitaja	2				
lastentarhanopettaja	1		1		
lastentarhanopettaja virkavap.	1				
Satakieli (ryhmäperhepäiväkot)					
lastenhoitaja	1		1		
ryhmäperhepäivähoitaja				1	
Kerkonjoen koulu					
luokanopettaja, rehtori	1				
luokanopettaja virkavap.	1				
luokanopettaja	1		1		
keittäjä-siivoaja	1				
koulunkäynninohjaaja	2				
Matti Lohen koulu					
rehtori	1				
luokanopettaja	7		3		
maantiedon ja luonnonhistorian lehtori virkavap.	1				
maantiedon ja luonnonhistorian lehtori			1		
äidinkielen lehtori	1				
luokanopettaja virkavap.	1				
kotitalouden lehtori	1				
opinto-ohjaaja	1				
liikunnan ja terveyst. lehtori	1				
matematiikan, fysiikan ja kemian lehtori	1				
tuntiopettaja, historia, uskonto	1				
teknisten aineiden lehtori	1				
ruotsin kielen lehtori	1				
koulusihteeri	1				
koulunkäynninohjaaja	3	5		1	
koulukuraattori				1	
Peruskoulujen kiertävä henkilöstö					
erityisopettaja	2		1		
englannin kielen lehtori	1				

	Vakinainen		Määräaikainen		Sivut.
	kokoaik.	osa-aik.	kokoaik.	osa-aik.	
Rautalammin lukio					
rehtori	1				
tuntiopettaja, historia ja yht.kuntaoppi	1				
äidinkielen lehtori	1				
matematiikan ja fysiikan lehtori	1				
englannin kielen lehtori	1				
ruotsin kielen lehtori	1				
matematiikan, fysiikan ja kemian lehtori	1				
tuntiopettaja					1
toimistosihtööri	1				
Pääkirjasto					
kirjaston johtaja	1				
kirjastovirkailija	1	1			
kirjasto-kulttuurisihtööri	1				
Liikunta- ja nuorisotoimi					
vapaa-ajanohjaaja virkavap.	1				
vapaa-ajanohjaaja			1		
etsivä nuorisotyöntekijä			1		
apuhjaaja				2	
Uimahalli					
lippukassanhoitaja		1			
uinnin valvoja				1	
Tekninen osasto					
tekninen johtaja	1				
rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari	1				
toimistosihtööri	1				
kanslisti	1				
puhdistamonhoitaja	1				
kirvesmies	1				
huoltomies	1				
traktorinkuljettaja, sekal.työt	1				
Rakennusten henkilöstö					
siivooja	3	1		1	
kiinteistömestari	1				
talonmies	1				
kiinteistönhoitaja			1		
kiinteistönhoitaja	1				
	133	13	28	8	1
Yhteensä	183				
Oppisopimuskoulutus					
koulunkäynninohjaaja				1	
kiinteistöapulainen			1		
			1	1	
Työllistetyt					
keittiö/siivousapulainen			1		
järjestelyapulainen				1	
toimistotyöntekijä			2		
kiinteistönhoitaja			1		

			4	1	
Kaikki yhteensä	190				

RAUTALAMMIN
KUNTA
TALOUSSUUNNITELMA
2018-2021

Sisälyys

Katsaus suunnittelukauteen 2018-2021	3
1. Johdanto.....	5
2. Talousarvio ja -suunnitelmarakenne	7
3. Valtiontalouden kehityssuunnitelma 2018-2021	7
3.1. Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet.....	8
3.2. Sote-uudistukseen liittyvät omaisuusjärjestelyt.....	8
4. Rautalammin väestökehitys 2018-2040	9
5. Rautalammin kunnan taloutta koskevat tavoitteet 2018-2020.....	10
5.1. Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet sekä ennakkojen maksaminen	11
5.2. Kiinteistöverotietojen tarkistamisprojekti.....	11
6. Lähipalvelut ja lähidemokratia	11
7. Merkittävät toiminnalliset, hallinnolliset ja taloudelliset muutokset vuosina 2018-2021.....	13
7.1. Hallinto ja hankkeet.....	13
7.2. Elinvoima	13
7.3. Työllisyys	14
8. Sosiaali- ja terveyspalvelut	14
8.1. Peruspalvelut lähipalveluina kuntalaisille.....	14
8.2. Toiminnan muutokset.....	15
8.3. Perusterveydenhuollon perussopimuksen uudistaminen	15
9. Sivistys-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut	15
9.1. Varhaiskasvatus	15
9.2. Vapaa-aika, liikunta-, nuoriso- kirjasto- ja kulttuuritoiminta	16
10. Yritys- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet.....	17
10.1. Kunnallistekniikan rakentaminen teollisuusalueille	19
10.2. Kannustetaan nuoria ja opiskelijoita yrittäjäksi sekä yrittäjämäiseen työotteeseen.....	19
10.3. EU-kauden 2014-2020 kehittämishankkeet	19
10.4. Hanketoiminta 2018-2021	21
10.5. Liikekeskus-kerrostalo –hanke kuntakeskukseen.....	22
10.5. Markkinointi ja viestintä toteutetaan erottuvasti	22
11. Julkiset investoinnit 2016-2020	22
12. Vesilaitos liikelaitoksena	25
12.1. Vuodet 2018-2023.....	26
12.2. Uudet vesilaitoksen taksat 1.1.2018 alkaen	26
13. Yhdyskuntarakenne ja ympäristö	26
13.1. Rautalampi öljyvapaa kunta vuonna 2020	27
13.2. Yksityistiestön tukeminen.....	27
14. Konserni- ja omistajaohjaus	27
14.1. Rautalammin kunnan omistussuhteet tytär- ja osakkuusyhtiöihin 1.1.2017 alkaen.....	28
14.2. Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.....	28
14.3. Kiinteistö Oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy.....	28

14.4. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit.....	28
14.5. Rautalammin Kehitys Oy.....	29
14.6. As Oy Tiinari.....	29
14.7. Rautalammin Rakennus Oy.....	29
14.8. As Oy Lupsakas	29
14.9. As Oy Rautalammin Kuusitie 3	29
14.10. Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo	29
14.11 Savogrow	30
15. Talous-, laina- ja henkilöstömuutokset.....	30
15.1. Rautalammin kunnan talous.....	30
15.2. Pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen sekä ylijäämän muutokset 2006-2022	31
15.3. Arvioidut lainat, lyhennykset ja maksetut korot 2017-2022.....	31
15.4. Henkilöstö ja eläkkeelle siirtymiset 2018-2021	32
15.5. Rautalammin tuloslaskelmaennuste 2016-2021	34
15.6. Rahoituslaskelma 2017-2021	35
Liite 1. Yritys- ja elinkeinotilasto	36

Katsaus suunnittelukauteen 2018-2021

Hallituksen kuntia, maakuntia ja sote-alueita koskeva uudistus on suunniteltu tapahtuvaksi 1.1.2020. Suomen kunnista on noin 61 % on maaseutumaisia, yli kolmanneksessa väestön määrä vähenee voimakkaasti, ja yli 60% väestöstä asuu 39 kasvavan ja kaupunkimaisen kunnan alueella. Tämä lähtökohta on leimannut hallituksen maakunta- ja sote-valmistelua. Maakunta- ja sote-uudistussuunnitelma muuttaa ja supistaa radikaalisti kuntien itsehallinnollista ja autonomista asemaa. Kuntien ja kaupunkien itsenäistä päätösvaltaa suunnitelma leikkaa radikaalisti. Suunnitelma rajoittaa kuntien verotusoikeutta, leikkaa kuntien valtionosuuksia ja vaarantaa näin perustuslaissa turvattujen peruspalveluiden tuottamisen ja järjestämisen kunnissa.

Peruspalvelujen järjestäminen Savossa ja maan eri osissa vaarantuu, koska vuonna 2017 Valtiovarainministeriön oman kuntatalousohjelman 2018-2021 mukaan kuntataloutta koskevat keskeiset huomiot ovat seuraavat:

- a) yleisestä talouskasvusta ei ole odotettavissa vetoapua kuntataloudelle tarkastelukaudella, talouskasvu on vaatimatonta
- b) sote- ja maakuntauudistus muuttaa 2020 lähtien julkisen talouden rakenteita, kuntataloutta kokonaisuutena sekä yksittäisten kuntien taloutta.
- c) vaarana on, että julkisen talouden tulot eivät riitä ylläpitämään rakenteita ja tehtäviä, jotka on rakennettu nopeamman talouskasvun varaan
- d) heikko työmarkkinatilanne vaikeuttaa kuntatalouden tilaa heikentämällä muun muassa verotulojen kasvua ja lisäämällä kuntien rahoittamia työmarkkinatuki- ja perustoimeentulotukimenoja.

- e) yleisen talouskehityksen lisäksi kuntien taloudelliseen liikkumattomaan, investointitarpeisiin ja kuntien elinvoimaan vaikuttavat merkittävästi myös laajemmat yhteiskunnalliset muutokset, erityisesti maan sisäinen muuttoliike ja ikärakenteen muutokset.

Uusi kuntalaki edellyttää jokaiselta kunnalta kuntastrategian laatimista ja sen hyväksyttämistä valtuustokausittain. Samoin vuoden 2017 alusta lähtien on korostunut kuntakonsernin kokonaisvaltaisen toiminnallisen ja taloudellisen tarkastelu. Nimittäin emokonsernin ja jokaisen konserniin kuuluvan yhtiön ja liikelaitoksen tulee yhdessä muodostaa konserniin positiivinen taloudellinen tulos.

Valtiolla on edelleen vahva halu ottaa valtaa pois kunnilta, kuntalaisilta ja kansalaisilta, ja keskittää sitä maakuntiin ja ministeriöihin. Valtio ja ministeriöt haluavat ohjata tiukasti maakuntia ja kuntia toiminnallisesti ja taloudellisesti sote- ja maakuntauudistuksen toimeenpanossa aina palveluverkkoa myöten. Uudistuksen tarkoituksena on katkaista valtion velkaantuminen. Sen sijaan kuntakentän hyvä vakavaraisuus ja vuosittaisen taloudellisen kokonaistulos ovat jääneet uudistuksessa toistuvasti vaille huomiota. Kuntien hyvin hoidettu sosiaalitoimi on jäänyt uudistuksessa sairaanhoidon jalkoihin. Palvelujen ja päätöksenteon keskittämiseen pyrkivällä maakunta- ja sote-uudistuksella ei kuitenkaan kyetä turvaamaan hyvinvointivaltion pysyvyyttä ja perustuslain kansalaisille takaamien peruspalveluiden säilymistä maaseudulla ja maan eri osissa. Valtion ja maakuntien valmistelussa toimintojen läpileikkaavina tavoitteina ovat olleet tuloksellisuus ja taloudellisuus. Samalla kansalaisten ja kuntalaisten näkökulmasta unohdetaan aivan keskeisen asia eli peruspalvelujen saavutettavuus. Maakuntavaltuustot ja -hallitukset toteavat, että ne eivät voi taata palveluverkkoa jokaiseen kuntaan, vaikka uudistusta perustellaan ikärakenne- ja eläköitymiskehityksellä. Juuri maaseudulla ja haja-asutusalueilla asuu paljon seniorikansalaisia. Lisäksi uudistusta perustellaan mm. sillä, että pienet kunnat ja kaupungit eivät selviä ikärakennemuutoksesta ja siihen liittyvistä peruspalvelutarpeista. Tässä ei luoteta paikallisten päättäjien kykyyn arvioida omaa tilaansa. Sitran tilaaman tutkimuksen mukaan lähes puolet suomalaisista terveysasemista voidaan lakkauttaa vuoteen 2025 mennessä. Tulos on tarkoitushakuinen. Sitran ennusteen mukaan terveysasemien määrää voitaisiin vähentää 548:sta 329 terveysasemaan. Se edellyttäisi digitalisaation laajaa käyttöönottoa koko maassa ja kaikkien suomalaisten parissa. Miten ikääntyneiden ja vanhusten terveydenhoito turvataan maaseudulla ja haja-asutusalueilla? Maaseutumaisissa olosuhteissa asuu vielä noin 1,2-1,3 miljoonaa suomalaista ja 600.000 henkilöllä ei ole vielä internet-yhteyksiä ja toisaalta valokuituverkkokin on rakentamatta koko maahan.

Pohjois-Savossa rajoitettiin ns. POSOTE-suunnittelun käynnistykseen yhteydessä joidenkin kuntien osallistumismahdollisuuksia sosiaali- ja terveydenhoidon suunnittelun ohjaukseen, palveluverkko-ohjaukseen ja valmisteluun. Sama toistui vuoden 2016 kesän aikana, kun maakuntaliiton, kuntien, ELY-keskuksen ja AVI:n sekä kuntayhtymien uutta roolia ja tehtäviä ryhdyttiin valtiovarainministeriön ohjauksella valmistelevaan. Miksi Pohjois-Savossa kaikki kunnat ja kaupungit eivät ole päässeet mukaan valmisteluun, vaikka jokainen maakunnan kunta omistaa sairaanhoitopiiriä, alueellista pelastustointia, vammaispalvelulain mukaista kuntayhtymää, ympäristöterveydenhoitoa ja maaseutuhallintoa koskevaa kuntayhtymää sekä maakuntaliittoa - olemalla nykyisen lainsäädännön nojalla niiden jäsen? Miten jotkut omistajakunnat on voitu syrjäyttää valmistelusta? Poliittisen edustuksellisuuden ja alueellisen edunvalvonnan näkökulmasta on mielenkiintoista havaita myös se, että mm. Kuntaliitto haluaa kuntien lisäksi myös maakuntien edunvalvojaksi. Samanaikaisesti Kuntaliitto haluaa olla kuntien edunvalvojayhteisö. Kysymyksessä on varsin ristiriitainen tilanne kuntien näkökulmasta sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä. Lopulta vuoden 2017 aikana myös pienet kunnat saivat edustajansa väliaikaiseen ns.VATEPOS-valmisteluelimeen. Nähtäväksi jää, miten pienten kuntien ääntä ja palvelutarpeita kuullaan maku- ja sotevalmistelun edetessä.

Maakunta- ja sote-lakien suunnittelun ja valmistelun yhteydessä ei ole kunnioitettu Suomen ratifioimaa Euroopan neuvoston kunnallisen itsehallinnon peruskirjan 4. artiklan 3. kohdan mukaista periaatetta, jossa julkisten asioiden hoidon pitää kuulua ensisijaisesti sille viranomaiselle, joka on kansalaista lähimpänä (subsidiariteettiperiaate).

Suomalaista kansanvaltaa ja paikallishallintoa (kunnallishallintoa) uhkaa nyt ja tulevaisuudessa demokradiavaje, keskittäminen ja polarisoituminen.

Rautalammilla joulukuun 19. päivänä 2017 Risto Niemelän teksti vs .kunnanjohtajan päivittämänä.

1. Johdanto

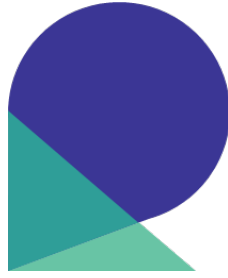
Rautalammin kunnan hallintoa ja peruspalveluja sekä yritystoimintaa koskevat tavoitteet ovat osittain johdettu Rautalammin kunnanvaltuuston hyväksymästä kuntastrategiasta 2030, taloussuunnitelmasta 2017-2020 . Kahden viime vuoden aikana on valmisteltu uutta kuntastrategiaa 2030 ja yritys- ja elinkeinostrategiaa. Yrittäjyyskasvatusstrategia on valmistunut vuoden 2016 aikana, ja uusi opetussuunnitelma on otettu käyttöön syksyllä 2016. Kuntakonsernin sääntöjen valmistelu jatkuu vuoden 2018 aikana. Vuoden 2020 alusta suunniteltu kunta-, maakunta- ja sote-rakenteita ja palvelujen tuottamista sekä järjestämistä koskeva muutos on merkinnyt sitä, että kunnassa on pyritty suunnittelemaan ja mahdollisuuksien mukaan varautumaan merkittävään kuntia koskevaan yhteiskuntapoliittiseen toimintaympäristön muutokseen. Nykyisen lainsäädännön perusteella maakunta- ja soteratkaisut merkitsevät sitä, että suurin osa suomalaisen kunnan perinteisestä roolista ja tehtävistä siirretään lainsäädännöllä paikallisen päätöksenteon ulkopuolelle. Valta siirtyy maakunnille ja ministeriöihin ja erityisesti valtiovarainministeriöön.

Rautalammilla käynnistettiin jo vuonna 2014 elinvoiman (yritys- ja elinkeinotoiminta) kasvattamiseen pyrkivä hanketyö, yritys- ja elinkeinostrategian uudistaminen. Myöhemmin käynnistyi sääntöjen uudistustyö organisaatiorakennetarkasteluineen. Lisäksi ennen vuoden 2015 Suomeen alkanutta pakolaistulvaa, käynnistettiin valmistelu kiintiöpakolaisten vastaanottamiseksi kuntaan. Olemme perus- ja lukiokoulutukseen ja päivähoitoon liittyen peruskorjanneet yhtenäiskoulun, ratsastusluukion ja toisen päiväkodin. 2017 aloitettiin Kerkonjoen koulun peruskorjaus, joka valmistuu syyslukukauden 2018 alkuun. Lisäksi on korjattu kunnan omistamia vanhusten hoitotiloja ja panostettu matkailuun (kansallispuisto). Ongelma ja haaste uudella taloussuunnitelmakaudella tulevat esiin siinä, miten lähipalvelut voidaan säilyttää Rautalammilla? Toimiiko paikallinen suora edunvalvonta enää, vaan ainoastaan välillinen? Voivatko kuntalaiset enää vaikuttaa omiin Suomen perustuslain turvaamiin peruspalveluihin ja niiden laatuun sekä saavutettavuuteen? Säilyykö paikallinen päätösvalta kuntalaisilla ja toisaalta kunnilla paikallishallinnon näkökulmasta? Säilyvätkö Rautalammin terveyskeskuksessa lähipalvelut, säilyvätkö esim. nykyiset sosiaalitoimen palvelut Rautalammilla? Mitä kunnanhallituksella ja valtuustolla pitäisi tai olisi pitänyt tehdä, jotta palvelut säilyvät omassa kunnassa? Valtuuston käynnistämällä uudella kuntastrategiatyöllä 2030 on pyritty ennakoimaan tulevaisuutta ja vastaamaan uusiin toimintaympäristön muutoksesta seuraaviin palvelujen järjestämis- ja tuottamishaasteisiin ja luomaan uutta kehittävää ja yhteisöllistä ajattelua sekä tahtotilaa ja uskallusta muuttaa toimintatapoja ja -kulttuuria. Vuonna 2017 toteutetun sote-palveluiden kilpailutuksen tärkein tavoite oli säilyttää terveydenhuollon peruspalvelut Rautalammilla.

Rautalammin kunnan uuden vision 2030 keskiön muodostaa yhteistyö ja kumppanuus asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Aktiivisuus, ekologisuus, vetovoimaisuus ja viihtyisyys muodostavat Rautalammin yritys- ja kulttuurikunnan toiminnallisen ja sosiaalisen perustan.

VISIO 2030

Rautalampi on entistä elinvoimaisempi paikkakunta, joka toimii maaseudun suunnannäyttäjänä. Luontoon, kulttuurihistoriaan ja yhteisöllisyyteen pohjaava rautalampilaisuus on elämäntapa ja identiteetti, joka tunnetaan myös kuntarajojen ulkopuolella.

Kuntakonserni järjestää ja tuottaa erilaisia palveluja kuntalaisille. Kuntalain perusteella vuoden 2017 alussa korostuvat omistajaohjaus- ja konserniohjaus, koska kuntaa yhtiöineen käsitellään yhtenäisenä talousyksikkönä. Elinvoimaan ja työllisyyteen panostaen kunta luo kasvuedellytyksiä omassa kunnassa toimiville yrityksille ja kotimaisille vientitoimintaa harjoittaville mikro- ja pk-yrityksille. Tavoitteena on tukea uusien yritysten perustamista ja vanhojen kasvu- ja kansainvälistymisponnisteluja sekä uusien työpaikkojen syntymistä mm. erilaisin hanketoimin. Rautalammin kuntakonsernin tavoitteet ja päämäärät 2018-2021:

- o Paikallisen, mutta 1.1.2020 alkaen rajoitetun kunnallisen päätöksenteon turvaaminen,
- o Lähipalveluiden (perusterveydenhoito, sosiaalitoimi, työterveyshuolto ja hammashoitoa) ja vastaanottojen säilyminen omassa kunnassa,
- o Varautuminen vuoden 2018 alusta mahdolliseen perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen peruspalvelujen järjestämiseen siten, että ne ovat tulevaisuudessakin saatavissa Rautalammin lähipalveluina,
- o Kunnan ja paikallistalouden elinvoimaisuutta tukevien uudistusten käynnistäminen,
- o Varautuminen vuoden 2020 alusta mahdollisiin maakunta- ja sote-hallintoa ja palvelua koskeviin muutoksiin,
- o Peruspalvelujen tuottaminen ja järjestäminen yhteistyössä erikokoisten kuntien ja kaupunkien, kuntayhtymien, yritysten ja kansalaisjärjestöjen kanssa,
- o Palvelusetelin käyttöön ottaminen peruspalveluissa,
- o Rautalammin ratsastuslukio on Suomen suurin ja laadukkain ratsastuslukio vuoteen 2030 mennessä,
- o Perus- ja lukiokoulutus täydentävät toisiaan ja henkilöstöresurssit ovat yhteiskäytössä.
- o Kuntatalouden tarkastelu tapahtuu konsernitasolla,
- o Kuntataloutta tasapainotetaan kuntakonsernissa kohtuullisella kunnallisverotuksella,
- o Kuntataloutta tervehdytetään vuosittain toimintatuottoja, maksuja ja taksoja korottamalla,
- o Kunnan vuosikate suurempi kuin poistot,
- o Kuntakonsernin tulos on vuosittain positiivinen,
- o Hallintoa, toimintajaa, omistaja- ja konserniohjausta koskevien periaatteet ja säännöt uusitaan,
- o Varaudutaan henkilöstön eläkkeelle siirtymisten yhteydessä organisaatiota koskeviin muutoksiin,
- o Tuetaan uusien yritysten perustamista ja mikro- ja pk-yritystoiminnan erikoistumista,
- o Järjestetään työsuunnittelijan tehtävät kunnallisena, tehtävä vakinaistetaan vuoden 2018 alusta.
- o Käynnistetään kunnan maankäyttö- ja asuntotuotannon kehittämissuunnitelman laatiminen,
- o Käynnistetään kuntalaisille ja yrityksille suunnattujen palvelutoimintojen järjestäminen ja tuottaminen digitalisaatiota hyödyntämällä,
- o Toteutetaan vuosina 2018-2020 luontomatkailuun liittyvä hankekokonaisuuksia koordinoimalla ja edistämällä EU-rahoituksen mahdollisuuksia yritysten ja kunnan toiminta- ja infrahankkeissa,
- o Rakennetaan valokuituverkko kuntaan vuoteen 2018 mennessä,
- o Rakennetaan vesi- ja jätevesiverkkoa vuosina 2018-2020
- o Käynnistetään keskustaajama-alueella asemakaavoitus vuoden 2018 aikana,
- o Edistetään ja tuetaan kuntalaisten kansalaisaktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja innovaatioita,
- o Edistetään lähiruoan käyttöä kouluilla ja kodeissa,
- o Edistetään kotimaisten ja ulkomaisten investointien ja yritysten saamista kuntaan,
- o Edistetään palveluihin ja matkailuun liittyvien vuodepaikkojen lisärakentamista,

- o Edistetään ja toteutetaan vuokrat alohankkeita, saneerataan olemassa olevaa rakennuskantaa, tehdään asuntopoliittinen ohjelma.
- o Edistetään paikallisia bioenergian ja -öljyn, puun, turpeen, aurinkoenergian ja tuulivoiman sekä maaperän ja kaivannaistuotteiden teollista hyödyntämistä ja kotimaisen energian omavaraisuutta,
- o ja mahdollistetaan liikekeskus-kerrostalon rakentaminen,

2. Talousarvio ja -suunnitelmarakenne

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja -suunnitelmaa koskevan suosituksen ja kuntalain mukaan valtuuston tulee vastata kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston on vuosittain päätettävä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista kuten rahoituksesta ja sijoitus-toiminnan perusteista sekä hyväksyttävä talousarvio. Kuntalain mukaan valtuuston tulee päättää myös kunnan yhtiöille ja liikelaitoksille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttamisesta ja sitovuudesta annetaan määräykset kuntalaissa. Valtuuston tulee vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eteenpäin (suunnittelukausi). Talousarviovuoden tulee olla taloussuunnitelmakauden ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen voidaan turvata. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Siinä on osoitettava se, miten rahoitustarve tulo-rahoituksen lisäksi katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan talousarvio rakentuu: 1) käyttötalousosasta, 2) tulolaskelmaosasta ja 3) investointi- ja 4) rahoitusosasta.

3. Valtiontalouden kehityssuunnitelma 2018-2021

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,0 % vuoden 2018 aikana tämän vuoden tasosta. Hallituksen keväällä 2015 tehdyn talouspoliittisen linjauksen mukaan kuntatalouden menorajoite ja julkisen talouden suunnitelmaa koskeva kansallinen säännöstö edellyttää, että hallitus päättää kuntatalouden ns. menorajoitteesta.

Menorajoite on euromääräinen raja valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvalle menojen muutokselle. Tarkoituksena on, että menorajoite on yhdenmukainen hallituksen kuntatalouden rahoitusasematavoitteen kanssa. Kuitenkin esim. kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen 1 miljardin euron toimenpideohjelma etenee todellisuudessa nihkeästi. Hallitus on perunut useita aikaisempia säästöpäätöksiä, jotka koskevat kansalaisten omaa taloudellista osallistumista kustannuksiin (mm. lasten päivähoitomaksut).

Hallituksen sote-uudistuksen tavoite on alentaa sosiaali- ja terveysten menojen kasvua 3 mrd. eurolla vuoteen 2029 mennessä. Kiinteistövero-a korotetaan hallituskaudella asteittain yhteensä 100 milj. eurolla. Kuntatalouteen vaikuttivat vuonna 2017 vielä edellisen hallituksen päättämät toimenpiteet, kuten yhteensä 90 milj. valtionosuus leikkaukset vuosina 2016-2017. Osa kunnista ei ole toteuttanut hallituksen vaatimia ratkaisuja. Hallitus myöntää, että viime vuosina kuntien omat toimet alijäämän pienentämiseksi ovat olleet merkittäviä. Nyt myönnetään myös se, että kunnilla on suuri vastuu kuntatalouden tasapainottamisesta mm. rakenteellisia uudistuksia toteuttamalla ja tuottavuutta nostamalla. Valtio ilmeisesti haluaa hillitä ja ohjata kuntatalouden investointeja ja kuntatalouden velkaantumista. Hallitusohjelman tavoitteet liittyen työn verotuksen keventämiseen ja kokonaisverotuksen tasoon tulee myös ottaa huomioon sopeutuskeinoja valittaessa. Tämä käytännössä merkitsee sitä, että kuntien tosiasiallinen kunnallisverotuotto (efektiivinen) kunnallisverosta tehtävistä vähennyksistä johtuen on 1/3 pienempi kuin valtuuston hyväksymä kunnallisveroprosentti.

3.1. Valtion kuntatalouteen vaikuttavat toimenpiteet

Turvapaikanhakijoiden määrän kasvun seurauksena kotouttamiskorvaukset kunnille kasvavat vuoteen 2019 saakka. Määrärahalisäyksillä varaudutaan turvapaikanhakijoiden lisääntymisestä aiheutuvaan perusopetuksen oppilasmäärien kasvuun. Ammatilliseen koulutukseen lisättiin 2 000 opiskelijapaikkaa vuodesta 2017 alkaen, osoittaen niihin täysi valtionrahoitus. Samalla ammatillisen koulutuksen valmentavan koulutuksen kielitaitovaatimusta alennettiin, ja opintojen aikaista kielenopetusta lisättiin, jotta opiskelun jatkaminen valmentavassa koulutuksessa olisi mahdollista noin puolen vuoden kotoutumiskoulutuksen jälkeen.

Maakuntauudistuksessa kuntien nykyistä verorahoitusta (verotulot + valtionosuudet) siirretään maakuntiin eurolleen saman verran kuin kustannuksia siirtyy kunnilta maakunnan vastuulle, yhteensä noin 17 mrd. euroa. Kuntien valtionosuuksista 1.1.2020 alkaen noin 5,5 mrd. euroa siirtyy maakunnille, ja 11,5 miljardin euron verotulojen siirto kunnilta maakunnille edellyttää kunnallisveroprosenttien alentamista noin 12,5 prosenttiyksiköllä. Vuoden 2016 tasolla tämä tarkoittaa, että keskimääräinen kunnallisveroprosentti laskisi uudistuksessa 19,87 %:sta vajaaseen 7,5 %:in. Samalla kunnallisverotuksen efektiivisyys kuitenkin paranee verosta tehtävien vähennysten siirtyessä lähes kokonaisuudessaan valtion vastuulle. Maakuntauudistuksen valmistelussa esillä on ollut myös määräaikaisen verokaton asettaminen kunnille. Verokaton asettaminen liittyy kiinteästi kuntien verotulojen 11,5 mrd. euron siirtoon maakunnille. Kunnan autonomiaa supistavan verokaton asettamisella olisi vaikutuksia myös kuntien talouteen ja mahdollisuuteen järjestää peruspalvelut.

3.2. Sote-uudistukseen liittyvät omaisuusjärjestelyt

Hallitus on luvannut, että sote-uudistukseen liittyvät omaisuusjärjestelyt (kuntien omistajuus kuntayhtymissä ja kiinteistöt, jotka suunnitellaan siirrettäviksi maakunnille) toteutetaan siten, ettei niillä ole alijäämävaikutusta kunnissa, eivätkä käyttämättä jäävät kiinteistöt jää yksittäisten kuntien raskitteeksi? Hallituksen mukaan, "Maakunnalle siirtyvää toimintaa harjoittavien lakisääteisten kuntayhtymien varat ja velvoitteet sekä kuntien maakunnille siirtyvään toimintaan liittyvä irtain omaisuus siirtyy maakunnille voimaannapolaissa säädettävällä tavalla (suppea jakautumismalli)." Tois-taiseksi maakuntavalmistelussa ei ole mitään varmuutta siitä, mitä tapahtuu kiinteistöomaisuudelle 3+1 vuoden jälkeen. Suomessa on kokonaisuudessaan sote-käytössä olevia kiinteistöjä Nordic Health-Care Groupin selvityksen mukaan yhteensä noin 14 miljoonaa m², joista noin 38 % on laitoshoidon rakennuksia. Kuntien tai kuntayhtymien omistuksessa on noin 6.8 miljoonaa m², joista noin 3/4 on kuntien tai kaupunkien omistuksessa ja lähes 85 % kiinteistöistä on vähintään 20 vuotta vanhoja. Kuntien tai kuntayhtymien omistamista sote-kiinteistöistä noin 50 % sijaitsee kasvavissa kaupunkimaisissa kunnissa, ja Nordic Health-Care Groupin selvityksen mukaan taantuviksi leimatuissa kunnissa sijaitsee yhteensä noin 42 % kiinteistöistä. Suurin osa kuntien ja kuntayhtymien omistamista sote-kiinteistöistä on vanhainkoteja, terveyskeskuksia tai alue-, paikallis- tai laitossairaaloita ja 74 %:ssa kunnista sote-kiinteistöjä on alle 20 000m².

Lakisääteisten kuntayhtymien osalta omaisuus siirretään jakautumista vastaavalla tavalla vastaanotaville maakunnille. Muiden kuin lakisääteisten kuntayhtymien osalta tilanne on omaisuusjärjestelyjen osalta epäselvä, koska linjauksia ei tältä osin tehty. Hallitus ei myöskään ole ottanut kantaa kiinteistöjen arvostamiseen milloin osin, ja jättää sen ilmeisesti maakunnissa sovellettavaksi ja määriteltäviksi. *Kuntaliiton mukaan epäselvyyttä aiheuttaa myös se, että maakunnan oikeudellista asemaa ei ole päätetty ja valmistelussa.* Maakuntahallitus ja maakuntavaltuusto ovat käyttäneet ennen minkään maakuntalain voimaantuloa kuntien puolesta päätösvaltaa. Maakunta voi olla juridiselta muodoltaan joko uusi, erillinen hallintoyksikkö valtion ja kunnan väliin, tai osa valtionhallintoa tai sitten osa kuntahallintoa. Tämä on kuitenkin ratkaistava, ennen kuin esimerkiksi omaisuuden siirtoihin voidaan ryhtyä. Myöskään valinnanvapautta lisäävien linjauksien vaikutuksia organisaatio- tai omistusjärjestelyihin ei vielä linjattu. Valinnanvapaus voi siis vaikuttaa kunnan omistamien kiinteistöjen käyttöön.

Mikäli maakunta jättää kiinteistön käyttämättä, on mahdollista, että yksityinen palveluntuottaja tulee tilalle. Avoimeksi jäi vielä se, että miltä osin siirtyvät kiinteistöt, muu omaisuus tai toiminta siirtyy

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet uudistetaan

maakunnille, erillisille kiinteistö- tai tuotantotoimintaa harjoittaville yhtiöille. Näillä ratkaisulla voi olla erinäisiä vaikutuksia kuntatalouteen ja palveluverkkoon mm. Kevan eläkejärjestelmän rahoituksen sekä siirtyvän omaisuuden arvonlisäverokohtelun kautta.

4. Rautalammin väestökehitys 2018-2040

Rautalammin kunnan yksi keskeisimpiä tavoitteita on katkaista kunnan väestömäärän aleneminen. Rautalampi panostaa Rautalampi-heimon eli entisten kuntalaisten tai heidän sukujen jäsenten kutsu-miseen takaisin Rautalamille tarjoamalla heille hyviä asuin- tai mökkitontteja ja joustavuutta rakentaa ja toteuttaa erilaisia asumisvaihtoehtoja. Kunta saneeraa/peruskorjaa olemassa olevaa rakennuskantaa ja tarvittaessa rakentaa uusia vuokra-asuntoja. Lisäksi kunta vastaanottaa yhteensä 80 kiintiöpakolasta vuosina 2016-2019 ja 10 oleskeluluvan saanutta turvapaikan hakijaa vuoteen 2020 mennessä. Kunta varautuu vastaanottamaan jatkuvasti työperäisiä maahanmuuttajia. Kunnan väestömäärän lisäykseen suunnittelukaudella varaudutaan erilaisilla kuntouttamista tukevilla palveluilla ja mahdollisella yhteistyöllä paikallisten kansalaisjärjestöjen, seurakuntien ja perheiden ja yksityisten kuntalaisten kanssa.

Rautalampi	Vuosi	Väestömäärä	
	2020	3 253	
	2025	3 168	
	2030	3 106	
	2035	3 054	
	2040	3 001	Tilastokeskuksen väestöennuste 2012

Pakolaisten ja maahanmuuttajien vastaanottaminen tukee positiivista väestönkehitystä 2020

Kuntastrategian valmistelun yhteydessä on arvioitu, että vuoteen 2030 mennessä pakolaisten ja maahanmuuttajien määrä kunnassa voisi olla 8-10 % kunnan koko asukasluvusta. Silloin heidän määrä voisi olisi noin 250-300 henkilöä. Tavoite on kotouttaa kuntaan vastaanotettavat pakolaiset ja maahanmuuttajat suomalaiseen yhteiskuntaan, rautalampilaiseen elämäntapaan ja -kulttuuriin, eikä kunnan sosiaali- ja terveystoimeen. Kotouttamisohjelman ja siihen liittyvän Vieku -hankkeen

(2016-2018) avulla on voitu lisätä pakolaisten tietoutta suomalaisesta elämäntavasta ja kulttuurista ja edistää nopeasti käynnistetyin kielikoulutuksen johdosta pakolaisten sopeutumista ja juurtumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kunta on neuvotellut Konneveden kunnan kanssa jatkohankkeesta pakolaisten kotouttamiseksi Rautalammille ja Konnevedelle.

5. Rautalammin kunnan taloutta koskevat tavoitteet 2018-2020

Kuntakonsernin terve talous perustuu siihen, että konsernin tilinpäätökset talousarviovuonna 2018 ja taloussuunnitteluvuosina ovat 2018-2021 ylijäämäisiä. Vuosia 2020 ja 2021 on toistaiseksi vaikeita ennustaa tarkasti, koska toiminnallinen ja taloudellinen valtion kuntia ja maakuntia sekä niiden välistä työnjakoa ja koskevaa lainsäädäntöä ei ole vielä hyväksytty eduskunnassa. Tämä merkitsee suurta epävarmuutta tehdä arvioita kunnan ja ylipäätään kuntien näkökulmasta. Taloussuunnittelu-kaudella voidaan ennustaa suhteellisen tarkasti enintään vuoteen 2019 saakka.

- 1) verotulojen osuus taloussuunnittelukaudella 2018-2019 koko tulo-rahoituskertymästä on > 37 %,
- 2) verotulojen ja toimintatuottojen ja yhteismäärän tulee olla suurempi tavoitteellisesti kuin valtion-osuuksien,
- 3) toimintatuottojen osuus toimintakuluista tulee olla vuoden 2019 loppuun > 13 %,
- 4) maksujen ja taksojen tulokehitys on vastattava vuosittaista kustannuskehitystä,
- 5) kunnan vuosikate tulee olla vuoteen 2019 > 850.000 euroa,
- 6) lainakanta vuoden 2021 lopussa tulee olla < 10.500.000 euroa ja
- 7) asukaskohtainen laina vuoteen 2021 saakka < 3300 euroa/ asukas.

RAUTALAMMIN KUNNAN TALOUDEN TASAPAINOA TUKEVA TAVOITTEET 2018-2021	Tavoitteet ja mittarit	Rahoitus- ja pro-sent- timääräiset tavoitteet 2019 saakka	Rahoitus- ja pro- senttimääräiset ta- voitteet 2020-2021
MENOJEN JA TULOJEN TASAPAINO			
Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kat- tamiseen	Vuosikate	>850.000 €	>800.000 €
Tulorahoituksen riittävyys pitkän aikavälin investoin- teihin	Investointien tulorahoitusprosentti	>89 %	>90 %
Tulorahoituksen suhteellinen suuruus	Vuosikate €/ asukas	>230 €	>250 €
KUNNAN RAHOITUSTARVE			
Kunnan vakavaraisuus	Omavaraisuusaste	>45 %	>45 %
Vieraan pääoman (pitkä+lyhyt) määrä vuoden 2021 lopussa	Kokonaislainamäärä € Lainamäärä €/asukas	<10.500.000 € <3.300 €/asukas	<9.000 € < 3000 €
Vieraan pääoman (pitkä+lyhyt) suhde tulorahoituk- seen/ toimintatulot+ verot+valtionosuudet	Suhteellinen velkaantuneisuus	<28 %	
Kunnan maksuvalmius	Kassan riittävyys päivinä	15-20 päivää	15-20 päivää
KUNNAN MENO- JA TULORAKENNE			
Kunnallisveroprosentti	Tuloveroprosentti	22,00 %	9,5 %
Kiinteistöveroprosentti	Yleinen enintään	1,00 %	1,30 %
	Asuinrakennukset enintään	0,70 %	1,00 %
	Vapaa-ajan asunnot enintään	1,30 %	1,30 %
Verotulojen osuus koko tulorahoituksesta	<u>Verotulot x 100 %</u> Toimintatuotot+ verot+ valtionosuudet	>37 %	>46 %
Valtionosuuksien osuus koko tulorahoituksesta	<u>Valtionosuudet x 100 %</u> Toimintatuotot+ verot+ valtionosuudet	<50 %	<36 %
Verotulojen ja toimintatuottojen yhteinen osuus val- tion osuuksista	<u>(Toimintatuotot+ verotulot) x 100</u> <u>% Valtionosuudet</u>	>50 %	>177 %
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista	<u>Toimintatuotot x 100%</u> Toimintakulut	>13 %	>20 %

5.1. Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet sekä ennakkojen maksaminen

Kiinteistöinvestointien johdosta konsernin maksuvalmius tulee olemaan vuosittain tiukka koko taloussuunnittelujakson ajan. Kassan riittävyyden arvioidaan olevan 15 -20 päivää. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi kunnan palveluiden laskutus uudistetaan siten, että maksuja kerätään 3-4 kertaa vuodessa. Tämä koskee esim. vesimaksuja ja muita maksuja. Vuokrien ja vesilaskujen perintä pidetään ajan tasalla. Vesimaksuja ja liittymismaksuja sekä muita kuntalaisilta perittäviä maksuja korotetaan vuoden 2018 alusta 5 % vesilaitoksen (kunnan liikelaitos) investointien johdosta ja kuntatalouden tasapainottamiseksi. Korotuspaineet syntyvät vuosien 2014 -2020 suurista vesihuollon uusin-vestoinneista (siirtoviemäri ja runkojohtojen rakentaminen). Kunnanhallituksen tehtävänä on konsernin taloudenhoidosta vastaavana seurattava sitä, että maksujen ja taksojen korotukset toteutetaan päätösten mukaisesti ja kunnan käyttötalousmenot pysyvät hyväksytyn talousarvion mukaisessa raamissa vuosittain ja koko suunnittelukauden ajan.

Sääntöuudistuksen yhteydessä kunnan sisäisen valvonnan ohjeet uudistettiin 2017.

Tulot	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot	2.875	3.319	3.098	3.160	1.850	1.890
Verotulot	10.846	10.525	10.450	10.421	4.900	5.000
Valtionosuudet	12.912	12.979	12.550	12.345	3.800	3.800
Yhteensä	26.733	26.823	26.098	25.926	10.550	10.690

Uudessa hallituksen esityksessä, joka oli tulossa myös voimaan verovuodelle 2017, esitettiin lisäkorotuksia yleisen ja vakituisen asuinrakennuksen veroprosenttien alarajoihin. Hallitus perui tämän esityksen. Kunnan tavoite on hillitä omalla kustannuksilla leikkaavalla taloudellisella toiminnalla ja päätöksenteolla kunnallisvero- ja kiinteistöverotuksen korottamiseen kohdistuvia paineita. Rautalammin kunnan kunnallisveroprosentti on 22,00 % vuonna 2017. *Vuonna 2017 yleinen kiinteistöveroprosentti säilytetään 1,00 prosentissa, vakituista asuntoa koskeva kiinteistöveroprosentti säilyy 0,70 %:ssa ja vapaa-ajan asuntoja koskevia veroprosentti 1,30 %:ssa.*

5.2. Kiinteistöverotietojen tarkistamisprojekti

Vuoden 2017 lopussa käynnistettiin kiinteistöjä koskevien verotuspohjatietojen tarkistamisen. Tarkistamisprosessista kunnanhallituksen alaisuudessa vastaa tekninen osasto. Kiinteistöverolaki mahdollistaa kiinteistöverotietojen oikaisut ainoastaan **kahdelta vuodelta**. Lain tulkin mukaan katsotaan, että verovelvollinen kiinteistön omistajana ei ole tehnyt virhettä, jos puutteita esiintyy kiinteistöjen verotustiedoissa. Kunnassa voi tämän johdosta sijaita edelleen kiinteistöjä, joissa on asuttu pitkään ja niissä ei ole pidetty lopputarkastusta. Tämän johdosta voivat verottajan kiinteistöverotustiedot olla puutteelliset ja verotus alhaisempi kuin kiinteistön rakennusvalmius ja annetut tiedot veroviranomaiselle edellyttäisivät.

6. Lähipalvelut ja lähidemokratia

Kunta lain mukaan vastaa vuoden 2019 loppuun saakka kuntalaisten peruspalvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta. Tähän liittyen kunta selvittää erilaiset vaihtoehdot sote-peruspalvelujen säilyttä-
miseksi Rautalammissa. Samalla kunnassa 1.1.2020 alkaen varaudutaan siihen, että sote-palvelut siir-
tyvät maakunnan vastuulle Rautalammissa joko maakunnan alaisen sote-alueen itsensä järjestämiseksi
tai yritystoiminnan tai kolmannen sektorin kautta järjestämiseksi ja tuottamiseksi palveluksi. EU-kansa-

laisille on jo 1.1.2014 avattu valinnanvapaus, joka laajenee 1.1.20xx alkaen ja antaa sen jälkeen kuntalaisille mahdollisuuksia hakea eri lähteistä mieleisensä sairaanhoidonpalvelut. Uudistus mahdollistaa kunnalle, ennen mahdollisen lain voimaantuloa, järjestää tai sopia paikallisesti sote-palvelut siten, että ne tuotetaan lähipalveluina. Kun sairaanhoidon ja sosiaalitoimen palvelut siirtyvät maakunnalle ja sote-alueille, lainsäädännöllä ohjattu toimintatapojen uudistus yhdessä valinnanvapauden kanssa muuttaa radikaalisti ja ennakoimattomasti kuluttajan ja asiakkaan käyttäytymis- ja kulutustottumuksia ja -tapoja. Siihen on perusteltua myös varautua. Kunta vastaa 1.1.2020 jälkeen kuitenkin edelleen myös kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, perus- ja lukiokoulutuksesta, päiväkotitoiminnasta ja kunnan keskuskeittiöstä sekä teknisistä ja ympäristöä koskevista kuntalaisien palveluista. Maakunta vastaa ihmisten sosiaalisesta hyvinvoinnista ja sairaanhoidosta. Maakunta- ja sote-uudistusten vaikutuksia selvittäneen Nordic Healthcare Groupin mukaan sote-uudistuksen myötä on todennäköistä, että terveys- ja sosiaalihuollon lähipalveluita tullaan keskittämään hyvinvointikeskuksiin tai muihin sote-keskittymiin. Näistä keskitettävistä lähipalveluista esimerkkejä voivat olla esim. a) terveysasematoiminta, b) sosiaalihuollon palvelukeskukset, c) neuvolatoiminta ja d) päihdeklinit. Nordic Healthcare Groupin mukaan pelkästään terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kiinteistön käyttötarkoituksen tai teknisten ominaisuuksien perusteella on uudistuksessa vaikea arvioida todennäköisyyttä kiinteistön tarpeettomaksi tulemiselle.

Olemassa olevien lähipalvelurakennusten jäljelle jääminen tai tarpeettomaksi tuleminen riippuu pitkälti alueellisista ja maakunnallisista ratkaisuista sekä valinnoista siitä, mitä palveluita halutaan keskittää maakunta- ja sote-alueilla. Jo nyt tiedetään, että Pohjois-Savossa lääkärin- ja hammaslääkärin vastaanottopalvelut halutaan kilpailuttaa. *Selvä hypoteesi on se, että sote-palveluiden maakunnalliseen jatkokäyttöön tullaan myös valikoimaan uudempiä ja parempikuntoisia kiinteistöjä.* Pohjois-Savon maakuntavalmistelussa on meneillään palveluverkkoa koskeva uudistustyö. Rautalampilaisille tärkeitä omassa kunnassa kuntalaisille säilytettäviä lähipalveluja ovat mm.

1. terveyskeskuslääkäri- ja hammaslääkärivastaanottopalvelut,
2. erikoislääkärien vastaanottopalvelut,
3. terveydenhoitajan vastaanottopalvelut,
4. ennalta ehkäiset ja työterveyshuoltopalvelut,
5. neuvolapalvelut,
6. laboratorio-, näytteenotto- ja tutkimuspalvelut (ultra ym.),
7. vanhusten tehostettu palveluasuminen ja eriasteiset muut asumispalvelut,
8. kuntoutus- ja fysioterapiapalvelut,
9. sosiaali- ja toimeentulotukipalvelut,
10. vammaisten ja muiden erityisryhmien palvelut,
11. yhteispalvelupiste (etä- ja videoneuvottelu mahdollisuus, kunta, kela, poliisi, työvoimahlinto),
12. koulutuspalvelut; ratsastuslukio, Matti Lohen yhtenäiskoulu, ja Kerkonjoen koulu,
13. keskuskeittiö- ja ravintopalvelut,
14. kirjasto- ja kulttuuripalvelut,
15. lasten varhaiskasvatus- ja päivähoitopalvelut,
16. vapaa-aika-, liikunta-, urheilu-, kulttuuri ja nuorisotyöpalvelut,
17. kansalaisopistotoiminta,
18. rakentaminen, kaavoitus, rakennusvalvonta, ja -lupa sekä ympäristölupa-asiat,
19. kauppa-, liike- ja päivittäistavarakaupat sekä apteekkipalvelut ja muut erikoisliikkeet,
20. yritys- ja elinkeinoneuvonta ja sen kehittäminen,
21. työllisyyspalvelut,
22. kunnan kokonaan ja tai osaksi omistavien yhteisöjen ja yhdistysten päätöksenteko ja rahoitus (esim. kehitysyhtiö, yhteismetsät, osuuskunnat) sekä
23. kylien kehittäminen ja rahoitus (esim. Leader-hankkeet).

7. Merkittävät toiminnalliset, hallinnolliset ja taloudelliset muutokset vuosina 2018-2021

7.1. Hallinto ja hankkeet

Kuntalaissa säädetään kuntien tehtäviksi mm. elinvoiman, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Terveyden ja hyvinvoinnin määritelmää käsitteenä ei ole määritelty tarkasti. Maakuntauudistuksessa maakuntien sote-alueille on annettu sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja alkoholi-hallinto.

Maakunnille suunnitellaan siis siirrettäväksi kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveydenhoito tukipalveluineen (vammapalvelut ym.), pelastustoimi, ympäristöterveydenhoito, maatalous ja maaseudun kehittäminen, kala- ja vesitalous, vesihuollon suunnittelu vesi- ja merenhoito, alueen ja sen elinkeinoelämän kehittäminen, yritys-, työ-, ja elinkeinopalveluiden järjestäminen sekä kotouttamisen edistäminen, alueiden käytön suunnittelu ja ohjaus, maakuntakaavoitus, rakennustoimen edistäminen, liikennejärjestelmien suunnittelu ja tienpito, kulttuurin, osaamisen, koulutuksen ja liikunnan edistäminen, maakunnallisen identiteetin edistäminen, yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan kuuluva varautuminen, ympäristötiedon tuottaminen ja yhteispalvelujen järjestäminen, ja sen johdosta näyttää ja vaikuttaa siltä, että maakunnasta ja sen useista hallintotasoista halutaan poliittisesti muodostettavan kuntalaisen, Suomen kansalaisen, lähiviranomainen peruskunnan sijaan. Tätä olettamusta tukee vielä se, että maakunta voi halutessaan hoitaa liikennepalvelujen suunnittelua ja kehittämistä, saariston yhteysalusliikennettä, kuntien maakunnille sopimuksella siirtämiä tehtäviä, kansainvälisiä tehtäviä ja maakunnalle erikseen säädettyjä tehtäviä. Tässä vaihtoehdossa Rautalammin kunnasta siirtyisi noin 65 viran- ja toimenhaltijaa maakuntien palvelukseen. Missä sijaitsevat näiden työntekijöiden työpaikat on epäselvää?

Rautalammin kunnan keskushallinnossa tapahtuu suunnittelukauden aikana henkilöstömuutoksia. Henkilöstörekrytointien yhteydessä pyritään huomioimaan ja varautumaan yhteiskunnassa, maakunta- ja kuntakentässä tapahtuviin rakenteellisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin muutoksiin, jotka heijastuvat kunnan tuloihin ja menoihin. Kuntakonsernissa kunnanviraston hallinto-osastoa, hallintoa ja taloudenhoitoa koskevat muutokset, digitalisaation hyödyntäminen ja muut viraston työ- ja toimintatapoja muilla osastoilla edistävät toimenpiteet (sähköinen arkisto- ja asiakirjahallinta-, puhelin- ja kopiokoneasiat) toteutetaan suunnittelukauden aikana. Sääntö- ja organisaatiouudistus toteutetaan vuoden 2018 kevään aikana. Ne, ja aikaisemmat säännöt sekä toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ovat pohjana sääntövalmistelussa.

7.2. Elinvoima

Vuoden 2020 alusta alkaen kunta paikallisena kuntalaista lähellä oleva instituutiona muuttuu radikaalisti. Kunnan tulo- ja menorakenteessa tapahtuvat muutokset tuovat haasteita kunnan elinvoiman ja yritystoiminnan sekä palveluverkoston säilyttämiselle ja kehittämiselle sekä työllisyyden hoidolle. Muutokset johtuvat sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvästä kokonaisuudistuksesta, maakunnallisten itsehallintoalueiden muodostamisesta, kuntakonsernia ja kehitys- ja kiinteistöyhtiöitä koskevista muutoksista, mahdollisista yhtiöittämistarpeista. Kunnassa on tarpeen arvioida esim. uusien osuuskuntien (vesihuolto) ja yhteismetsien perustamista, paikallistaloudessa toimivien aivan uusien yhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen toimintaa ja rahoitusta tukevien oikeussubjektien perustamisesta. Maaseudulla lähipalveluihin kohdistuvat muutokset ja leikkaukset, kuten ensihoidon palvelutasomääräysten jatkuva muuttaminen maakunnan reuna-alueilla lisää merkittävästi kansalaisten turvattomuuden tunnetta, joka on yksilön elämän, työn ja vapaa-ajan näkökulmasta hyvin keskeinen tunne. Turvattomuutta lisäävät valtion järjestämien poliisipalveluiden saatavuuden puute, TE-toimiston työvoimaneuvontapalveluiden poistuminen alueelta ja niiden keskittäminen Kuopioon. Lisäksi turvattomuuden tunnetta lisäävät kansalaisten keskuudessa terveyskeskuksen päivystystoiminnan keskittyminen Kuopioon. Suunnittelukauden aikana pyritään etsimään toiminnallisia ja taloudellisia sekä paikallisia ratkaisuja, joilla kuntalaiset voivat tuntea olonsa turvalliseksi myös lähipalveluiden

saavutettavuuden näkökulmasta. Alueellisen pelastustoimen palvelut ovat uudistumassa ja on tärkeää, että nykyinen palvelutaso Rautalammilla säilyy vuoden 2020 maakunta- ja sote-uudistuksessa. Paloasemalla on kaksi vakinaista pelastustoimen henkilöä.

7.3. Työllisyys

Valtio siirsi kunnille 1.1.2016 alkaen työllisyyden hoito-, järjestämis- ja talousvastuuta vaikeasti työllistettävien pitkäaikaistyöttömien ja kuntoutettavien (TYP) osalta. Uudistuksen jälkeen valtion TE-toimistojen välitettäväksi jäi enää vain koulutetut ja työkokemusta hankkineet työttömät työntekijät, joiden osuus työttömistä lienee noin 20-25 %. Rautalammin kunta varautui työnvälitystoiminnan siirtämisestä kunnalle ja palkkasi määräaikaisen työsuunnittelijan vuodeksi 2016. Työsuunnittelijan tehtävä vakinaistetaan 1.1.2018 alkaen. Lisäksi kunta on pyrkinyt edistämään uusien työpaikkojen syntymistä esim. työllisyysosuuskunnan perustamiskokeilulla yhdessä Suonenjoen kaupungin kanssa. Kaksi osuuskuntaa on syntynyt, ja näiden toivotaan jatkavan elämää ja kukoistavan senkin jälkeen kun hanke loppuu. Kunta pyrkii edistämään työttömien ja nuorten työllistymistä ja on sen vuoksi mukana esim. Nuoret Duuniin hankkeessa vuoden 2018 ja etsivä nuorisotyöprojektissa.

8. Sosiaali- ja terveyspalvelut

8.1. Peruspalvelut lähipalveluina kuntalaisille

Kuntastrategian 2030 ja perusturvaosaston palvelujäsennyksen mukaisesti kunnan tai muun julkis-yhteisön järjestettäväksi laissa annetut kuntalaisten peruspalvelut on tarkoitus säilyttää lähipalveluina. Perusturvapalvelujen (perusterveydenhoito ja sosiaali- ja sosiaalitoimi) painopiste kunnassa maakunta- ja sote-uudistuksen johdosta tulee olemaan ehkäisevässä toiminnassa. Pohjois-Savon sote-hankkeen tavoitteena on laaja integraatio, lähipalvelut ja tehokas hallinto, aluedemokratian mahdollistaminen (asukaslähtöisyys, osallistuminen), toimivien käytäntöjen alueellistaminen (lähipalvelut, seudulliset, yhteiset), monituottajuus – uudet palvelumallit, asiakaslähtöisyys, yhteinen ohjaus (päällekkäisyyksien purkaminen ja resurssien uudelleen suuntaaminen) ja toimivat tietojärjestelmät ja hallinto.

Toimiva palvelujärjestelmä auttaa varhain ja tehokkaasti silloin kun ihmisen omat voimavarat eivät riitä. Myös kaikkien ammattiryhmien ehkäisevän työn osaamista ja ehkäisevien palvelujen saatavuutta tulee vahvistaa. Käyttäjät otetaan mukaan palvelujen aktiivisiksi kehittäjiksi ja siten palveluista voidaan saada toimivia kokonaisuuksia. Peruspalvelut halutaan tuottaa mahdollisimman lähellä ihmisten arkea ja lähiyhteisöä. Vahvojen peruspalvelujen avulla päästään varhaiseen ennaltaehkäisyyn ja tuetaan käyttäjiä itsenäisessä selviytymisessä. Vaikeissa olosuhteissa elävät ja muut vähemmistöryhmät tarvitsevat myös kohdennettuja palveluja. Ikääntyneiden henkilöiden itsenäistä elämää tuetaan ja edistetään heidän toimintakykyään ja osallisuuttaan.

Lapsiperheiden palvelut muodostavat saumattoman kokonaisuuden siten, että lasten kehitystä tukevat ja ongelmia ehkäisevät sekä korjaavat palvelut toteutuvat yli nykyisten sektorirajojen. Vuoden 2018 aikana laaditaan hyvinvointikertomus. Sosiaalipalveluiden tavoite lastensuojelussa on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä ja tiivistää eri toimijoiden yhteistyötä. Mielenterveys- ja päihdetyön tärkeä tavoite on turvata mielenterveysneuvolan palveluiden säilyminen Rautalammilla ja nykyisen palvelutason säilyttäminen. Kuntouttavan työtoiminnan tehtävänä on täydentää kunnan ja TE-toimiston tukitoimia vaikeimmin työllistyvien henkilöiden työllistymiseksi. Kunnan vastuusta työllisyydenhoidosta ja työllistymisedellytysten parantamisesta säädetään sosiaalihuoltolaissa, laissa kuntouttavasta työtoiminnasta ja toimeentulotukilaissa. Miten yhteistyö järjestetään vuoden 2020 alussa, on vielä epäselvää? Laki kuntouttavasta työtoiminnasta muutettiin jo 1.1.2010 alkaen siten, että kuntouttava työtoiminta tuli velvoittavaksi myös yli 25-vuotiaille.

8.2. Toiminnan muutokset

Vuoden 2017 alusta perustoimeentulotuen myöntäminen siirtyy Kelalle. Uudistuksen myötä yhteistyötarve Kelaan säilyy. Aikuissosiaalityö, joka kohdentuu myös toimeentulotukiasiakkaisiin jää uudistuksessa kunnan vastuulle. Vapautuva resurssi tarvitaan jatkossa mm. vammaispalveluihin ja uudistuneen sosiaalihuoltolain velvoitteiden täyttämiseen ja pakolaisten vastaanottamisen sekä kotouttamiseen, kun kunta ottaa vuosina 2018 -2019 vastaan kiintiöpakolaisia. Kotihoidossa hyödynnetään vuoden 2016 aikana käyttöön otettuja mobiililaitteistoja. Mobiililaitteiston avulla palvelulogistiikka ja -kustannustehokkuuden arvioidaan paranevan. Vanhushoidon palveluiden piirissä arvioidaan vuoden 2018 lopussa olevan noin 600 ikäihmistä.

Rautalammin kunnan tavoitetilä ja nykytilä ikäihmisten palvelu- ja laitoshoidossa ja palveluasumisessa	Valtakunnallinen tavoite suhteutettuna Rautalammin ikäihmisiin	Vuosi 2014	Kunnan tavoitevuosi 31.12.2018
Laitostohoidossa olevien osuus	3 % (14 henkilöä)	1 % (5)	3 %
Kotona asuvien osuus	91-92 % (448 henkilöä)	88,6 % (436)	91-92 %
Säännöllinen kotihoito	13-14 % (69 henkilöä)	14,2 % (70)	13-14 %
Omaishoidon tuki	6-7 % (30 henkilöä)	4,8 % (28)	6 %
Tehostetussa palveluasumisessa	6-7 % (30 henkilöä)	12,4 % (60)	13 %
Ryhmä- ja perhekodissa asuvien osuus	2 % (10 henkilöä)	1 % (6)	2 %
Yhteensä noin	601 henkilöä	605	600

8.3. Perusterveydenhuollon perussopimuksen uudistaminen

Suonenjoen kaupunki sanoi irti perusterveydenhuoltoa koskevan kuntayhtymän perussopimuksen ja esitti vuonna 2015 Rautalammin kunnalle, että yhteistyötä jatkettaisiin. Uusi perussopimus hyväksyttiin siten, että terveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen irtisanomisaika on yksi vuosi. Kunta varautuu sanomaan irti perusterveydenhuollon kuntayhtymän perussopimuksen maakunta- ja sote-uudistukseen liittyvien perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palveluiden säilyttämiseksi Rautalammin lähialueilla.

9. Sivistys-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut

Sivistystoimen tavoite on antaa kuntalaisille vahvat juuret kasvamiseen ja elinikäiseen oppimiseen ja hyvälle elämälle sekä samalla luoda jatko-opintokelpoisuuden edellytykset. Kunta järjestää laadukasta peruskoulutusta kasvatuskumppanuusperiaatteella peruskouluissa ja ratsastuslukiossa. Kasvatuksellinen vastuu on perheillä. Koulutuksellinen vastuu on kouluilla ja opettajilla. Kerkonjoen alakoulu, Matti Lohen yhtenäiskoulu ja peruskorjattu ratsastuslukio ja laadukkaat opetusresurssit luovat Rautalammin hyviä mahdollisuuksia peruskoulutuksen jälkeiselle opiskelulle. Tavoite on, että kaikki nuoret jatkavat perusopetuksen jälkeenkin opintoja. Lukiossa taataan valtakunnallisten syventävien opintojen suorittamismahdollisuus. Ammattikoulutuksen osalta laaditaan kattavat yhteistyö- ja kumppanuussopimukset kunnan, yrittäjäjärjestön ja SAKKY:n välillä sekä tehdään yhteistyötä TiimiAkatemian, Snellman-Instituutin, yliopistojen ja muiden lukioiden kanssa siten, että ne sisältävät myös pakolaisten kotouttamiseen ja työttömien kouluttamiseen liittyvät näkökulmat. Yrittäjyys, mediakasvatus, tieto- ja viestintätekniikan opetus ja kansainvälisyys ovat koulutuksessa kehitettäviä alueita. Vuoden 2017 aikana hyväksyttiin kulttuuristrategia.

Matti Lohen koululla sijaitsevat kunnan ravitsemuskeskus siirretään organisatorisesti ja operatiivisesti vuoden 2018 alussa sivistystoimen alaisuuteen.

9.1. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia,
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista,
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset,
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö,
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä,
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa,
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä,
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen,
- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin,
- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

9.2. Vapaa-aika, liikunta-, nuorisotoimi- kirjasto- ja kulttuuritoiminta

Vapaa-aikatoimeen kuuluvat liikunta-, kulttuuri-, kirjasto- ja nuorisotoimi. Rautalammin kunta tukee Rautalammin Urheilijat r.y:n seuratyöntekijähanketta yhdessä seurakunnan, eri yhteisöjen, yritysten, ja yksityisten kanssa vuonna 2018 avustamalla seuraa 30.000 eurolla. Kunta tukee vuonna 2018 Rautalammin museota (Peuran museosäätiö) matkailu-, näyttely- ja kotiseutumuseotoiminnan, myönteisen kuntakuvan ja paikallisidentiteetin vahvistamisen johdosta yhteensä 45.000 eurolla. Avustuksen vastikkeellisuutta lisätään. Peuran museosäätiö on valtionosuuteen oikeuttava institutio. Kirjaston sähköistä aineistoa lisätään ja omatoimilainausmahdollisuus järjestettiin vuoden 2017 aikana. Kunta kilpailutti edellisen valtuustokauden aikana päättyneet sopimukset, jotka koskevat huolto- ja kunnossapitopalveluja, liikunta-, urheilu- ja vapaa-aikatoimintaa. Rautalammin kunta järjestää vapaa-aikatoimen tilojen, alueiden, laitteiden ja varusteiden vuosittaisen kunnossapidon omana työnä tai ostamalla palvelut tai palveluja yrityksiltä tai yhteisöiltä. Vuoden 2018 aikana laaditaan kunnan ja yhdistysten välillä sopimukset eri tapahtumien ja markkinoiden järjestämisestä. Kunta tukee vapaa-aikatoimen työntekijöiden, yhdistysten, projektihenkilöiden ja seuratyöntekijän välisiä tehtäviä ja työnjakoa koordinoivaa työryhmää.

Tavoitteet:

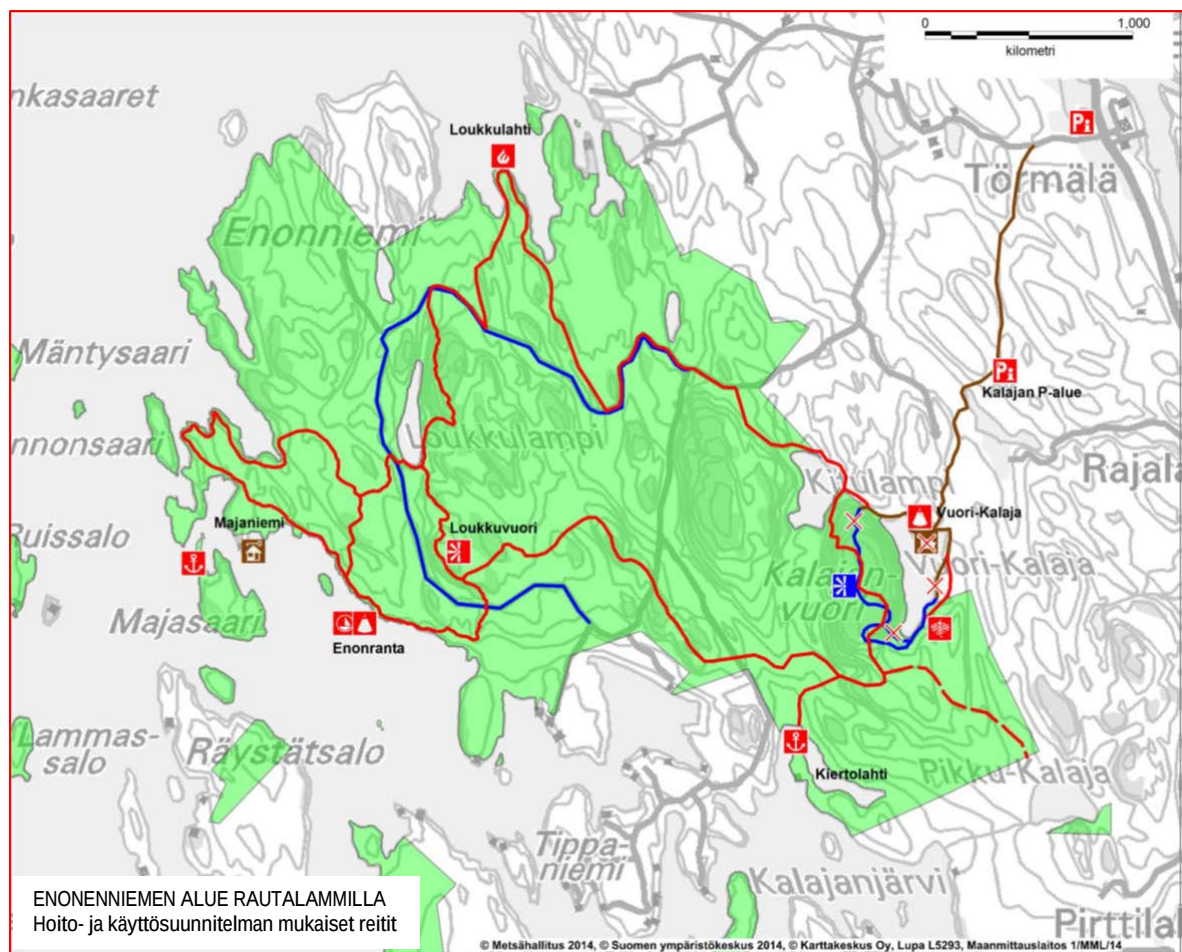
1. kuntalaisten yhteisöllisyyden, toiminnallisuuden ja osallistumisen aktivoiminen,
2. kunnan tunnettuuden lisääminen markkinoinnilla,
3. kunnan matkailu- ja museotoiminnan edistäminen,
4. lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden henkilöiden liikunnallisuuden ja urheilu- ja liikunta mahdollisuuksien sekä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen,
5. kulttuurihistoriallisen vetovoiman ja paikallisen identiteetin säilyttäminen ja kehittäminen sekä kuntalaisten elämisen laadun parantaminen ja
6. psyko-sosiaalisen syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäiseminen sekä kuntalaisten sivistys- ja kulttuuripääoman kasvattaminen.

10. Yritys- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet

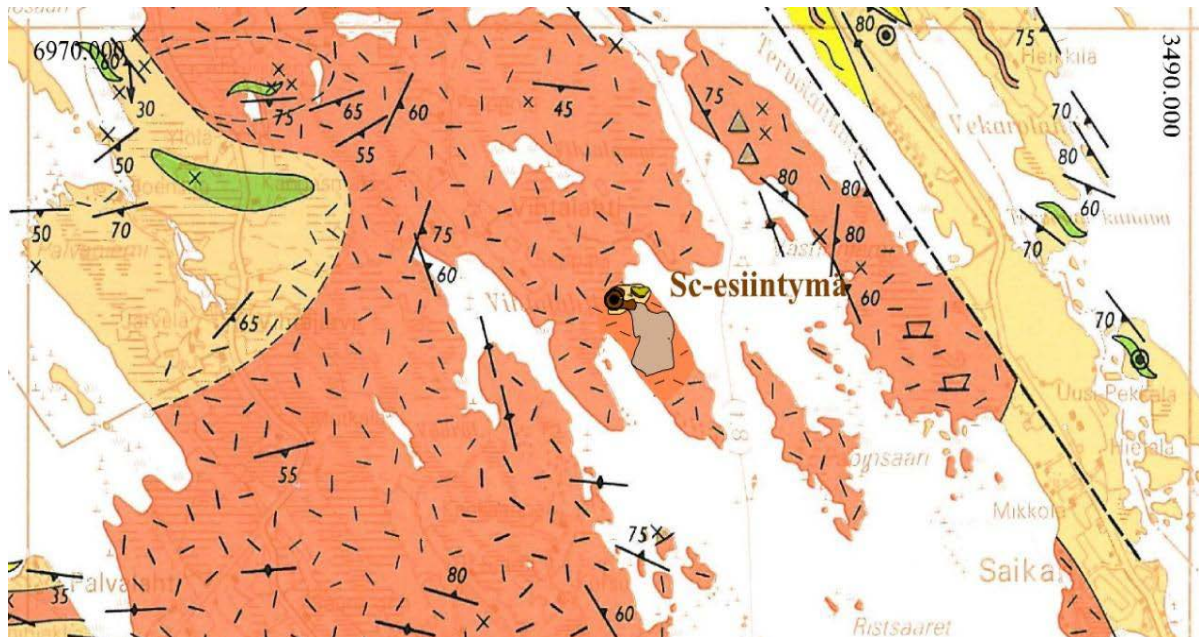
Vuonna 2018 hyväksytään uusi yritys- ja elinvoimaohjelma 2018-2025. Yritys- ja elinkeinopoliittikan tavoitteena on luoda kunnasta elinvoimainen, yrittäjäyömyönteinen uudenlaisen maaseudun kunta tukemalla maa- ja metsätalousyritysten, muiden mikro- ja pk-yritysten perustamista sekä edistämällä vanhojen rautalampilaisten yritysten sukupolvenvaihdoksia ja liiketoimintaosaamista markkinoilla. Uusi maaseutuajattelu tuotteistetaan kilpailueduksi ja tulevaisuuden visioiden ja kehittämistavoitteiden vipuvoimaksi. Rautalampi nähdään uutena maaseutuna, joka kutsuu uusia yrittäjiä.

Tavoite on huomioida entistä paremmin yrittäjien tarpeet erityisesti rakentamisessa ja kaavoituksessa sekä lupa- ja valvontakäytännöissä. Kunta tukee ratkaisuja, joilla voidaan kuntaan luoda uutta yrittäjyyttä ja liiketoimintamuotoja ja uusia työpaikkoja digitalisaatiota edistämällä ja rakentamalla runkovalokuituverkkoa kiinteistöihin ja yritystiloihin. Kotikuntaan perustettava jokaiselle uudelle yritykselle maksetaan starttirahaa 1000 euroa. Jos yrityksen perustaja on alle 25-vuotias, avustus on 2000 euroa. Kunnan toimielimien ja lautakuntien valmistelu- ja päätöksentekoprosesseissa lisätään yritysvaikutusten arviointia. Yritysten liiketoiminnan kasvutavoitteissa hyödynnetään kunnan sijaintia kahden valtakunnan osakeskuksen välissä ja kasvavia liikennevirtoja valtatie 9:llä ja kantatie 69:llä sekä Tikkakosken ja Rissalan lentokenttien ja rautatieaseman läheisyyttä. Biotuotetehtaan rakentaminen Äänekoskelle luo uusia mahdollisuuksia energiatuotantoon ja mekaaniseen puunjalostukseen. Kunta varautuu kuntakeskuksen liikennesuunnittelussa ja toteutuksessa raskaan liikenteen määrän merkittävään kasvuun.

Rautalammin Kehitys Oy:n takaustoimenpitein tuetaan mm. uusia perustettavia yrityksiä ja pk-yritysten laajennuksia ja uusinwestointeja. Tavoite on, että Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit -yhtiö myy vuoden 2018 aikana toisen teollisuushallin. Edistetään maa- ja metsätalousyritysten sukupolvenvaihdoksia ja maaseudun liitännäiselinkeinojen kehittymistä. Turismin ja matkailun kehittämässä hyödynnetään Etelä-Konneveden kansallispuiston statusta ja sen ympärille liittyviä hankkeita. Rautalammin Enonniemen vuorimaisema-alue on järvien lisäksi mielenkiintoinen kohde matkailijalle ja turistille. Matkailuun liittyen edistetään mm. maatilojen yhteyteen perustettavia "bed and breakfast" -majoituskohteita ja maatilamatkailuyritysten investointeja. Laaditaan aluetaloudelliset selvitykset ja luodaan markkinointiyhteyksiä matkailuyritysten palvelujen kehittämiseksi, uusien verkostojen luomiseksi ja investointien toteuttamiseksi. Edistetään matkailuun liittyvien vuodepaikkojen lisärakentamista.

Maaperän tutkimiseen ja malmilöydösten teolliseen hyödyntämiseen sekä jatkojalostamiseen panostetaan suunnittelukauden aikana. Kuntaan pyritään saamaan monipuolisesti kaivostoimintaan ja monimuotoiseen energiatuotantoon panostavia kotimaisia tai kansainvälisiä yrityksiä.

10.1. Kunnallistekniikan rakentaminen teollisuusalueille

Yritysten kiinteistö- ja toimitilojen rakentamista varten vuoden 2019 aikana rakennetaan valmiiksi kaksi teollisuustonttia teollisuusalueille.

10.2. Kannustetaan nuoria ja opiskelijoita yrittäjäksi sekä yrittäjämäiseen työotteeseen

Koulujen opetussuunnitelmiin kirjataan yrittäjyyskasvatus osaksi perus- ja lukio-opetusta. Yrittäjämessut järjestetään joka kolmas vuosi Matti Lohen koululla. Matti Lohen koulun ja Kerkonjoen koulun 6. luokkalaiset osallistuvat vuosittain Itä-Suomen yrityskylä yrittäjyyskasvatusprojektiin.

10.3. EU-kauden 2014-2020 kehittämishankkeet

Suomen EU-rakennerahastokauden 2014-2020 kansallinen valmistelun ja rakennerahasto-ohjelman painopisteet vuosina 2016-2020 ovat seuraavat:

1. pk-yritysten kilpailukyvyn edistäminen (EAKR),
2. uusimman tiedon ja osaamisen sekä innovaatioiden tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR),
3. vähähiilisen talouden edistäminen (EAKR),
4. alueellisen saavutettavuuden parantaminen (EAKR, vain Itä- ja Pohjois-Suomessa),
5. työllisyyden ja työvoiman liikkuvuuden parantaminen (ESR),
6. koulutuksen, ammattitaidon ja elinikäisen oppimisen kehittäminen (ESR)
7. sosiaalisen osallisuuden lisääminen ja köyhyyden torjunta (ESR).
8. laaja-alaisen luontomatkailuhankkeen ja sen osien käynnistäminen Master Plan –jatkohankkeina vuodesta 2016 alkaen.

Kansallispuiston perustamisen jälkeen matkailun kehittämistä tukevat erilaisten matkailualueiden (esim. RM, AM, P-1) ja majoituspaikkojen kaavoitus, suunnittelu, rakentaminen, reittien ja ohjelma-

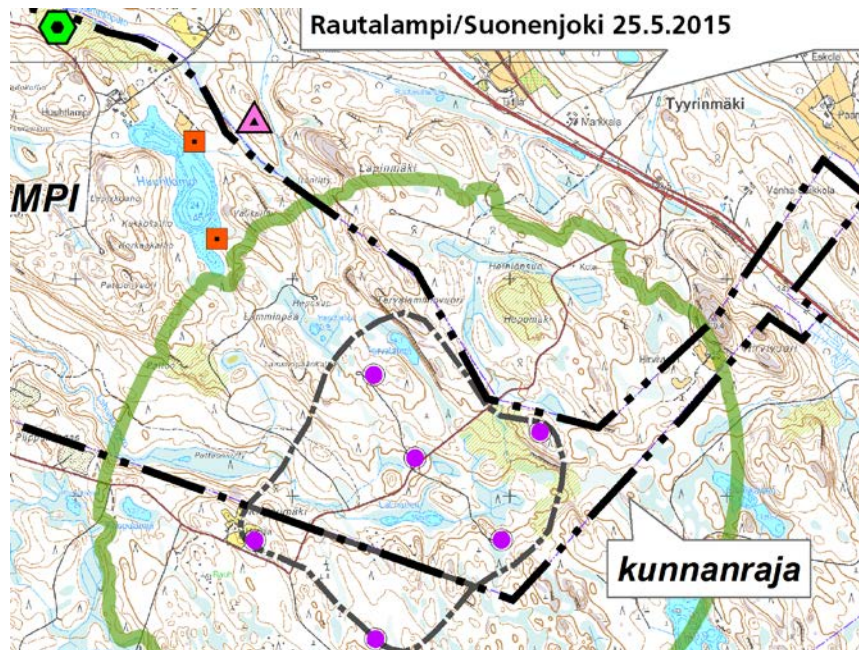
palvelujen suunnittelu sekä yrittäjäverkostojen luominen, osallistuminen maakunnalliseen markkinointihankkeeseen, vihreän infrastruktuurin kehittäminen, savutupien ja -saunojen rakentaminen ja satamien sekä vesillelaskuluiskien toteuttaminen Rautalammin kunnan alueella. Matkailuun liittyvänä tavoitteena on entisöidä Konnekoski koskikalastuskohteeksi ja taimenen sekä siian lisääntymisalueeksi, rakentaa Konnekosken ohittava pienvenekanava vesiliikenteen mahdollistamiseksi Hanka-veden ja Konneveden sekä Pitkälähden välillä sekä vesiliikenneturvallisuuden lisäämiseksi ja tulva-haittojen vähentämiseksi. Pienvenekanava mahdollistaa pääsyn turvallisesti Konnevedeltä Rautalammin kuntakeskukseen.

Vuonna 2016 valmistuivat vaihtoehtoiset suunnitelmat Konnekosken ohittavan pienvenekanavan sijoituspaikaksi. Kunnanhallitus valitsi syksyllä 2017 toteuttamisvaihtoehdoksi VE3, valmistelua jatketaan em. vaihtoehdon pohjalta. Rautalammin kuntakeskuksessa sijaitsevat kauppa- ja liikepalvelut sekä Pitkälähden satama. Hanhitaipaleen ja Kierienniemen satamat ja muuta satama-alueet ja rantautumispaikat sekä Enonniemen vuorimaisema-alue ovat vuodesta 2017 alkaen edelleen matkailuun liittyviä suunnittelu- ja kehittämiskohteita. Kunnan päätöksillä pyritään edistämään kalankasvatusta, virkistys- ja ammattikalastusta, vene- ja metsästysmatkailua. Rautalammin ja Konneveden matkailua palvelevia kansallispuistoon liittyviä hankkeita suunnittelukaudella 2017-2022 ovat:

- 1) Matkailuyritysten markkinointiosaamisen ja verkottumisen tukeminen ja osallistuminen maakunnallisiin markkinointihankkeisiin,
- 2) Uusien matkailu- ja palvelualueiden suunnittelu ja rakentaminen kunnan alueelle,
- 3) Kansallispuistoon liittyvien opasteiden ja erilaisten muiden kulkureittien ja -tiestön rakentaminen Enonniemen vuorimaisema-alueella,
- 4) Kalastus-, metsästys- ja melontamatkailun käynnistäminen vesistöalueella,
- 5) Kylien kehittäminen ja uusien matkailualueiden kaavoittaminen, suunnittelu ja rakentaminen,
- 6) Lisävuodepaikkojen suunnittelu ja rakentaminen (luontomatkailukeskus, maatilamatkailuyritykset ja maaseutuhotellit),
- 7) Konnekosken entisöimisen suunnittelu ja kosken ohittavan pienvenekanavan pääsuunnittelu ja rakentaminen,
- 8) Veneväylämerkinnät Konneveden vesialueille,
- 9) Satamien ja vierasvenelaitureiden sekä vesillelaskuluiskien suunnittelu ja rakentaminen,
- 10) Tilaa vaativan kaupan ja päivittäistavarakaupan suunnittelu ja rakentaminen,[?]
- 11) Tankkauspaikkojen ja jätehuoltopisteiden sekä palvelupisteiden rakentaminen Hanhitaipaleen, Pitkälähden ja Kerkonkosken sekä Kierienniemen satamiin ja Vahvalahden, Pitkänpohjanlahden, Navettasaaren ja Koipiniemen satamiin ja rantautumispaikkoihin,
- 12) Vesihuoltoinvestoinnit Korpjärven, Konnekosken, Törmälän ja Kierienniemen alueille,
- 13) Valokuituverkkoinvestoinnit Kerkonkosken, Korpjärven, Konnekosken, Törmälän, Kierienniemen ja Kivisalmen alueille.

Kauppa-, liike-, rivi- ja kerrostalosuunnittelussa ja rakentamisessa etsitään uusia innovatiivisia ratkaisuja esim. puu-, metalli- lasi- ja kivimateriaaleja paikallista rakennustekniikkaa hyödyntäen. Mineeraalien louhintaan ja kiviainesten ottamiseen ja erotteluun liittyvien keksintöjen ja innovaatioiden hyödyntäminen sekä yritysten kaupallisten teknologisten sovellutusten ja moduulien kehittäminen kaivosvesien puhdistamiseksi ja johtamiseksi voivat luoda mahdollisuuksia rautalampilaiselle metalliteollisuudelle. Pohjois-Savon liiton hyväksymää tavoitetta vähentää tuontiöljyn tarvetta maakuntaan sovelletaan Rautalammin siten, että kunnassa sijaitsevien yritysten ja kotitalouksien lämmitysjärjestelmien muuttamista tuontiöljystä riippumattomaksi muuksi kotimaiseksi energialähteeksi edistetään vuoteen 2030 saakka eri tavoin ja erilaisin hankkein. Näin tuetaan siirtymistä vähähiiliseen ilmastomuutokseen, resurssitehokkaaseen ja ympäristön kannalta kestävään talouteen kunta- ja alue- ja energiasuunnittelun muutoksia vähitellen toteuttamalla. Muutoksia voidaan tukea kouluttautumisella ja lisäämällä valmiuksia ottaa käyttöön hajautetun yhdyskuntarakenteen jätteitä, edistämällä vaihtoehtoisten energiamuotojen käyttöönottoa yritys- ja kotitalouksien energiaratkaisuissa ja tuottamalla hajautetusti sähköä julkiseen sähkönjakeluverkkoon. Tuulivoimalayksikön rakentaminen 2018-2020 Tervalamminvuorelle merkitsee uuden kotimaisen energialähteen

hyödyntämismahdollisuutta kunnan alueella. Kunta suhtautuu myönteisesti vaihtoehtoihin bioenergia-, bioöljy-, tuulivoima-, vesi-, turve- ja aurinkolämpöratkaisuihin.

10.4. Hanketoiminta 2018-2021

Pohjois-Savon liiton maakuntaohjelmassa erityispainopistealueina 2017-2018 talouden osalta ovat: a) metsäteollisuus, b) biotalous ja c) puun uusi käyttö, d) kone- ja energiateollisuuden kilpailukykyyn lisääminen, e) vahvistuva terveystaloudellinen, f) elintarviketuotanto ja g) laajasti sovellettava teknologia ja h) osaaminen. Työvoiman riittävyyden ja saatavuuden osalta painopisteinä ovat: koulutus, maahanmuutto edistäminen (Kuopio), työttömien pidentäminen. Hyvinvointipalvelujen painopisteitä ovat: kansansairauksien ehkäisy ja elämäntavat, kuntien ja yritysten kumppanuus sote-palveluissa ja sosiaali- ja terveystaloudellisten vahvat tuotantoalueet. Taloudellisen ja toimivan palvelu- ja kuntarakenteen osalta painopistealueita ovat: vetovoimainen ja kestävä aluerakenne, toimiva liikennejärjestelmä, saavutettavuus ja yritys- ja elinkeinoelämää tukevat liikenneyhteydet. Rautalammin kunta pyrkii omassa hanketoiminnassa ottamaan huomioon ja edistämään maakunnassa asetettuja painopisteitä paikallistalouden elinvoiman kehittämisessä.

Hankkeet 2018-2019

Hankkeen nimi	Hankkeen sisältö	Hallinnointi ja vastuhenkilöt	Hankkeen kokonaiskustannukset	Rautalammin osuus kokonaiskustannuksista	Hankkeen kesto/saakka	Toteutusvuodet
Rautalammin ja Konneveden luontomatkailun koordinaatiohanke nro 11193, Hyrrä, Pohjois-Savon ELY-keskus	Rautalammin ja Konneveden kuntien luontomatkailun koordinaatiohanke	Rautalammin kunta, Projektipäällikkö Anne Hyvärinen	426.000 €	45.000 €	31.12.2018	2015-2018
Rautalammin ja Konneveden luontomatkailun kehittämishanke, nro 29532, Hyrrä, Pohjois-Savon ELY-keskus	Rautalammin, Konneveden kuntien ja yrittäjien luontomatkailun kehittämishanke, Kiehtova maisema	Rautalammin kunta, Projektipäällikkö Rositsa Bliznakova	207.000€	15.000€	31.12.2018	2016-2018
Työtä osuuskunnasta –hanke, hanke nro 17499, Hyrrä, Rautalammin ja Suonenjoen kaupungin, Leader-hanke Mansikka ry.	Edistää työosuuskuntakokeiluhankkeella työllisyyttä Rautalammin ja Suonenjoella.	Rautalammin kunta, Projektipäällikkö Hanne Seppälä ja Merja Kirjasniemi	174.000 €	26.000 €	30.4.2018	2016-2018
Etelä-Konneveden kansallispuiston vesistömatkailun mahdollistamien –hanke nro A72231, EURA2014, EAKR, Pohjois-Savon ELY-keskus	Konnekosken entisöinti- ja lupa-suunnitelmat	Rautalammin kunta, tekninen johtaja, Anne Hyvärinen, ja Anu Sepponen	120.000	120.000	2018-2019	2020-2021

Rautalammin luontomatkailun investointihankehanke nro 16963, Hyrrä, Pohjois-Savon ELY-keskus	Kierinniemen satama, Hanhitaipaleen satama, Pitkälähdän satama, Pitkänpohjanlahden rantautumipaikka, Vahvalahden rantautumipaikka, Koipiniemen rantautumipaikka ja Navettasaaren rantautumipaikka	Rautalammin kunta, tekninen johtaja ja Merja Koivula-Laukka	450.00€	200.000 €	2016-2018	2016-2018
Nuoret Duuniin, Siilinjärven kunta	Nuorten työllistämishanke	Siilinjärven kunta	JATKO??			
Kuopio ja ympäristökunnat TYP-hallinnointi	Työllistymistä edistävää monialainen yhteistyö, Uusia malleja paikallisten viranomaisten työmarkkinayhteistyöhön	Kuopion kaupunki	43.000 €	800 €	2016-2018	2016-2018
Etsivä Nuorisotyö	Etsivän nuorisotyön tarkoitus löytää syrjäytymisuhan alla olevia nuoret 16-29 vuotiaat	Rautalammin kunta, Etsivä nuorisotyön tekijä	33.000 €	2.100 €	2011-31.7.2018	2011-2018
Vieku-hanke, Vieraat kulttuurit Vierellä kulkemaan, AMIF, Eritystavoite 1, kansallinen tavoite 1.3.	Vieraat kulttuurit Vierelle kulkemaan. Hankkeen tavoite on luoda sujuvat ja laadukkaat pakolaisten vastaanottovalmiudet Rautalammielle	Rautalammin kunta, Projektikoodinaattori Kari Katajisto, Projektiohjaaja Karoliina Miskala, Opettaja Johanna Korhonen	442.000 €	110.000 €	1.10.2015-1.10.2018	2015-2018
Mansikka ry. Leader-hanke, Pohjois-Savon ELY-keskus	Leader-hanke yrittäjyyden ja III sektorin edistämiseksi	Mansikka ry:n jäsenkunnat	7.230.000 €	100.000 €	2014-2020	2016-2020
Alueellinen Yrittäjäkylä Itä-Suomi	Yrittäjyyskasvatus oppimisympäristö, pienoiskaupunki, jossa oppilas työskentelee omassa ammatissa	Kuopion kaupunki	1.350.000 €	1.800 €	2016-2018	2012-2018
RASPI –hanke nro A72190, EAKR, EURA2014, Rautalammin skandium -rikkaan malmion kokonaisvaltaisen hyödyntämisen pilotointi	Uusimman tiedon tuottaminen ja hyödyntäminen. Onko yliopistossa kehitettyä uudella skandium -rikastusmenetelmällä edellytyksiä toimia isommassa mittakaavassa teollisesti kannattavana prosessina	Itä-Suomen yliopisto, Kuopio	299.000 €	18.500 €	31.3.2018	2016-2018
RARE-Rakennuskivituotannon resurssitehokkuuden kehittäminen, hanke A70804, EAKR, EURA2014,	Uudet esiintymät, kiveä säästävää louhintaa ja kilpailukykyinen jalostus – resurssitehokkuus	GTK, Kuopio	990.000 €	9.000 €	6.2015-31.5.2018	2015-2018
Valokuituverkon rakentaminen	Rautalammin kunnan valokuituverkon rakentaminen ja laajentaminen	Savon Kuituverkko OY	954.000 €	654.000 €	1.2015-31.12.2017	2015-2018
Yhteensä			16.444.000 €	1.232.200 €	2014-220	2016-2020

TARKISTA LOPPUSUMMA!!!

10.5. Liikekeskus-kerrostalo –hanke kuntakeskukseen

Kunnan omistamalle tontille kortteli 83:een suunnitellaan ja rakennetaan liikekeskus/kerrostalo-kiinteistö. Kunta tukee valmistavia toimenpiteitä ja suunnittelua siten, että hanke käynnistyy. Kunta on tarvittaessa mukana mahdollisen perustettavan kiinteistöyhtiön takausjärjestelyissä.

10.5. Markkinointi ja viestintä toteutetaan erottuvasti

Kunnan markkinoinnissa korostetaan yhteisöllisyyttä ja paikallisia innovaatioita sekä uutta visuaalista ilmettä. Kunnan vaakuna säilyy ja sitä käytetään edelleen kunnan markkinoinnissa ja esittelyssä. Kuntamarkkinoinnissa hyödynnetään enemmän sosiaalista mediaa. Kunta, kuntalaiset ja yhteisöt panostavat kuntakeskuksen ja kylien ulkoisen miljööseen parantamiseen vuoden 2018 aikana. Työtä jatketaan kaavoituksella, suunnittelulla, ympäristön kunnostustoimenpiteillä, kiinteistöjen peruskorjauksella, pihojen, teiden, metsien ja puistojen sekä rakennusten kunnossapidolla ja hoidolla sekä puistosuunnitelman laatimisella. Turismin ja matkailijamäärien lisääntyminen kunnassa merkitsevät ja vaativat lisäpanostuksia siistin ja hoidetun ympäristökuvan muodostamiseksi.

11. Julkiset investoinnit 2016-2020

Rautalammin kunnan investointikohteet perustuvat kunnanvaltuuston aikaisempien vuosien strategisiin linjauksiin ja taloussuunnitelmiin. Investointikohteisiin haetaan valtionosuuksia. Valokuituverkon ja vesi- ja jätevesirunkoverkon uudistamiseen saadaan edelleen valtionosuutta. Liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja lisääntyvän raskaanliikenteen huomioonottamiseksi toteutetaan liikenne-

järjestelyjä kuntakeskuksessa kantatie 69:n ja seututien 5451 risteyksessä ja muotoillaan ja järjestellään Kuopiontien tiealuetta uudelleen Kirkkopuiston kohdalla. Hanke on Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja kunnan yhteinen hanke.

Investointikohteet vuosiksi 2018-2022 on esitetty seuraavalla sivulla olevassa taulukossa. Investointikohteiden kustannusarviot ovat yhteensä reilu 10 milj. €, joihin saadaan arviolta 0.95 milj. € valtionosuuksia. Nettokustannukset ovat n. 9 milj€. Suurten hankeinvestointien yhteydessä tulee selvittää ylläpitokustannukset ja vaadittavat henkilöstöresurssit ennen hankepäättöstä. Investointikohteiden määrärahavaraukset ovat enimmäismääriä, eikä niitä voida ylittää lautakuntien päätöksillä. Muutoin noudatetaan talousarvion investointeja koskevia ohjeita ja periaatteita. Rakentamiskustannusten tulee pysyä sen suuruisina kuin ne on suunniteltu ja talousarviossa esitetty. Poikkeamiset tulee esitellä kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Vuosina 2018 kunnan suunnitellut investoinnit ja määrärahavaraukset ovat:

- Rakennusrekisterin laadunparannus ja kiinteistöveroselvitys
- Rautalammin terveyskeskus -lv-korjaus
- Kuutinharjun kiinteistöyhtymä tms.
- Matti Lohen koulun liikuntasalin seinien ja lattian korjaus
- Urheilukentän huoltorakennuksen suunnittelu
- Toholahden palvelukeskus
- Kerkonjoen koulun peruskorjaus
- Matti Lohen koulun Av-laitteet
- Keskustaajaman kantatie 69 liikennesopeuteen ja turvallisuuteen liittyvät liikennejärjestelyt
- Kaavateiden asfaltointi ja ojien kunnostus
- Keskustaajaman puistorakentaminen
- Kerkonkosken terveyskeskuksen purkaminen
- Riihikodon päiväkodin korjaukset
- Etelä-Konneveden vesistömatkailun mahdollistaminen, Konnenkosken entisöinti ym.
- Rautalammin -Konneveden luontomatkailun investointihanke
- Kerkonkosken satamalaiturin korjaus ja uusi grillikota
- Kiesimän kanavan laiturit
- Kirkonkylän rakennusasemakaavan käynnistäminen
- Kiinteistöjen liittäminen siirtoviemäriin
- Vesi- ja viemäriverkoston saneeraussuunnitelma
- Vesijohtorunkolinjaan kolme mittaus- ja sulkukaivoa
- Saikarintien vesijohto ??
- Syväjärven pumpppaamo
- Viemärin siirto kuivalla maalle Kuutinharju-Kapakkaniemi
- Traktorin uusinta

INVESTOINTIKOhteet (1000 €, alv 0 %)	TA2018	TS2019	TS2020	TS2021	TS2022	TS2023	Yhteensä
Rakennusasemakaavan käynnistäminen Rautalammin keskustaajamassa ja tuulivoima-alueen ja lähialueen yleiskaava	50	20	20	20	20	20	150
Rakennusrekisterin laadunparannus, kiinteistöveroselvitys	38						38
Arkistointi ja asiakirjahallintaohjelma	40	60					100
TALONRAKENNUS							
Rautalammin terveyskeskuksen suunnittelu, peruskorjaus ja LV-korjaus	15	250	70	600	600		1535
Kirjaston kivijalan kokous- ja kokoontumistilat			80				80
Matti-Lohen koulun liikuntasalin ulkoseinien ja lattian uusiminen	180						180

Riihikodon päiväkodin korjaukset	20	250					270
Toholahden palvelukeskus ja lämpökeskus	50	120					170
Vuokrarivitalo		650	650				1300
Ratsastuskeskus		20					20
Urheilukentän huoltorakennus	20	170					190
Kerkonjoen suunnittelu, peruskorjaus + irtokalu- lusteet	850+90						940
Kerkonkosken ent.terveystalon purkaminen	25						25
JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS							
Valokuituverkon laajennus Korpijärvi-Kerkon- koski-Konnekoski-Törmälä-Kierinniemi ja Kivi- salmi noin 60 km	450	200					650
Kaavateiden asfaltointi ja ojien kunnostaminen	35	35	35	35	35	35	210
Katuvalaistuksen uusiminen kaavatiet		15	15	15	15	15	75
Keskustaajamassa Kantatie 69:n liikenneno- peuteen ja -turvallisuuteen liittyvät liikenne- järjestelyt, nopeusvalvontakamerat ja raken- teet	150						150
Katuvalaistus Kt 69 Toholahti-kunnan raja					90		90
Rautalammin-Konneveden luontomatkailun in- vestoinnit							
Kierinniemen, Hanhitaipaleen satamat ja Pitkä- lahden, Vahvalahden, Pitkänpohjanlahden, Na- vettasaaren ja Koipiniemen rantautumispaikat (40% avustus)	170	200					370
Polttoainejakelu Kerkonkosken satama		40					40
Etelä-Konneveden vesistömatkailun mahdollis- taminen, Konnekosken entisöinti ja pienvene- kanavan suunnittelu ja lupaprosessi sekä ra- kentaminen	120	70		300	1000	400	1890
Kerkonkosken satamalaiturin korjaus ja uusi grillikota	14						14
Kiesimän kanavan laituri	25						25
Keskustaajaman puistoaluesuunnittelu ja ra- kentaminen	10	10	10	10	10	10	60
Kierinniemen kaava-alueen aluetyöt		125					125
Korpijärven kaava-alueen aluetyöt			125				125
IRTAIN OMAISUUS							
Matti Lohen koulun av-laitteet	50	50					100
Kuorma-auton vaihto			65				65
Traktorin uusinta	90						90
VESIHUOLTO							
Jäteveden pumppaamojen saneeraus, Syväjär- ven pumppaamo		20	20	20	20	20	100
Keskustaajaman vesistöön sijoitetun viemäri- siirtäminen maalle Kuutinharjun ja Kapakka- niemen välillä	100						100
Rakennettujen siirtoviemäreiden varrella ole- vien kiinteistöjen yhdistäminen viemäriverkos- toon ja niihin liittyvät talojohdot	50	50	50	50			200
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraussuunni- telma, saneeraus		35	30	30	30	30	155

Saikarin vesijohto (suunnittelu??)	40						40
Vesijohtorunkolinjaan kolme mittaus- ja sulku-kaivoa	45						45
OSAKKEET JA OSUUDET							
Kuutinharjun kiinteistöyhtymä tms.	750						750
Yhteensä (0 alv)	3477	2390	1170	1080	1730	620	10467
Valtionavustukset arvio (1000 €)	116	168		120	400	160	
Yhteensä netto (0 alv)							

12. Vesilaitos liikelaitoksena

Kunnan liikelaitoksena vesilaitoksen tulee saada vesihuoltolain (9.2.2001/119) 18 §:n mukaisesti tuottoa toteutuneiden ja suunniteltujen investointikustannusten kattamiseksi.

Vesihuoltolain nojalla vesihuollon maksut ja kustannukset tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Käyttömaksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Lisäksi maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät *veden säästävää käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin*. Vesihuoltoa voidaan tukea kunnan, valtion ja Euroopan yhteisön varoista. Vesihuoltolain 19 §:n nojalla vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Lisäksi vesilaitos voi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Nämä maksut voivat olla eri alueilla erisuuruisia, jos se on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka

muusta vastaavasta syystä.

Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus. Vesilaitoksen investoinnit vuosien 2004 -2013 aikana olivat olleet yhteensä 1.045.886 euroa. Poistamaton hankintameno oli 31.12.2013 yhteensä 870.843 euroa. Tappiot 2004 -2013 olivat yhteensä 716.610 euroa. Tuloutus emokonsernille oli vuosien 2004 -2013 aikana 151.604 euroa. Henkilöstömenot olivat mainittuna aikana 936.660 euroa. Vesilaitoksen poistot olivat vuosina 2004 -2013 yhteensä 976.529 euroa. Vesilaitoksen investointimenot olivat vuonna 2015 yhteensä 516.390 euroa. Poistamaton hankintamenot 31.12.2015 oli yhteensä 1.385.022 euroa. Vesilaitoksen tulot olivat vuonna 2015 yhteensä 445.873 euroa ja poistot 93.608 euroa. Vuodeksi 2016 vesilaitoksen investoinnit olivat arviolta 300.000 euroa.

12.1. Vuodet 2018-2023

Vuosien 2016 -2020 aikana vesilaitosinvestoinnit ovat yhteensä 1.240.000 euroa, joihin saadaan arviolta 25-35 % eli 350.000 euroa valtionosuutta. Lisäksi vesilaitos-liikelaitoksen investointeihin liittyy osittain Kierinniemen ja Korpijärven alue-töihin liittyviä vesilaitoskustannuksia. Nettokustannuksiksi kunnan vesilaitos-liikelaitokselle jää noin 900.000 -1.000.000 euroa. Vesi- ja viemärimaksuja nostetaan 5 % verkon laajennusinvestointien ja peruskorjauksen vuoksi. Liittymismaksuja nostetaan. Mittarimaksu vedelle ja jätevedelle 1.1.2017 on sama kuin edellisenä vuonna eli pienet mittarit 33 € (3-5 koko) ja suuret mittarit maksavat (7-10 koko) 66 €.

12.2. Uudet vesilaitoksen taksat 1.1.2018 alkaen

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue	Kirkonkylän ja Kerkonkosken vesihuoltoalue 1.1.2018	Kirkonkylän ja Kerkonkosken vesihuoltoalue 1.1.2016	Saikarin vesihuoltoalue 1.1.2018	Saikarin vesihuoltoalue 1.1.2016
Vesimaksu	1,56 €/m ³	1,49 €/m ³	2,14 €/m ³	2,07 €/m ³
Jätevesimaksu	2,67 €/m ³	2,55 €/m ³	3,46 €/m ³	3,34 €/m ³
Yhteensä	4,23 €/m³	4,04 €/m³	5,60 €/m³	5,42 €/m³

Vesihuoltolaitoksen perusmaksut	Pieni mittari koko 3-5, €/vuosi/alv 0 %	Iso mittari koko 7-10 €/vuosi/alv 0%
Vesilaitos	33,00	66,00
Viemärlaitos	33,00	66,00

13. Yhdyskuntarakenne ja ympäristö

Kaavoituksella ja maankäyttöratkaisuilla mahdollistetaan kunnan laajalle haja-asutusalueille tapahtuva vapaa-ajan asunto-, omakotitalo- ja yritysrakentaminen. Rakennusjärjestys muuttui vuonna 2017. Uudistunut rakennusjärjestys on kilpailutekijä, kun kansalaiset valitsevat kuntien välillä asuinpaikkaansa. Kuntaan laaditaan asuntotuotannon kehittämissuunnitelma kevään 2018 aikana ja

maankäyttösuunnitelma vuoden 2018 loppuun mennessä. Suunnittelukauden aikana kunta suhtautuu edelleen myönteisesti kuntalaisten vapaa-ajan asuntojen muuttamiseksi pysyvään asumisen käyttöön (poikkeamisluvat). Tätä tukee uusi valmistuva maakuntalaki-lainsäädäntö.

Kaavoitus ja järvien rannoille mahdollistava rakentaminen sekä rakentamista suosiva rakennusjärjestys ovat kunnalle kilpailuetu haluttaessa kuntaan uusia pysyviä asukkaita, vapaa-ajan asukkaita tai yrittäjiä. Kunta tukee kaavoituksella rantarakentamista. Rantarakentaminen ja rakennuspaikat määritellään pääasiallisesti kaavoituksessa, mutta niitä voidaan määritellä myös poikkeamisluvissa, mahdollisilla suunnittelutarveratkaisuilla ja palstoituksilla. Vapaa-ajan ja pysyvään asuntorakentamisen rakentamisoikeutta ja -paikkoja ja matkailuun liittyviä ratkaisuja tehdään joko kaavojen tarkistamisen, uuden kaavan laatimisen tai vanhan kaavan tarkistamisen tai mahdollisen suunnittelutarveratkaisujen tai poikkeuslupamenettelyn yhteydessä.

Liikenneturvallisuutta kunnan keskustaajamassa parannetaan kuntakeskuksen pääraitille Kuopiontielle (kantatie 69/seudullinen tie 5451) liikennevalvontakameroilla, liikennejärjestelyillä, suojatiemerkinnöillä ja uudella pääraitin tielinjausmuutoksella kantatie 69 tiealueella. Lisäksi panostetaan joukkoliikennedyhteyksien säilyttämiseen Rautalammin kunnan ja lähimpien kuntakeskusten välillä sekä yhteyksillä Jyväskylään ja Kuopioon sekä Rissalan ja Tikkakosken lentoasemille sekä Suonenjoen rautatieasemalle. Lisäksi kehitetään matkailijoille joustavia yhteysmahdollisuuksia lento-, linja-auto- ja junaliikenteessä yhdessä paikallisten toimijoiden ja matkailu- ja palvelualan yrittäjien kanssa.

Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa on varaus kaupan Rautalammin suuryksilölle (7000 m²) ja Tervalamminvuoren tuulivoimala-alueelle ja -yksikölle (Rautalampi ja Suonenjoki). Suunnitelma-kaudella vuonna 2018 hyväksytään Rautalammin keskustan yleiskaava 2030 ja tarkistetaan Etelä-Konneveden rantaosayleiskaava 2035, hyväksytään Korpijärven rakennusasemakaava sekä Janoisen Karhun aluetta koskeva kaava. Vuoden 2017 aikana hyväksyttiin pohjavesien suojelusuunnitelma.

13.1. Rautalampi öljyvapaa kunta vuonna 2020

Kunnan oman toiminnan tavoitteena on säästää energiaa ja luoda yrityksille toimintaedellytyksiä ja hyödyntää kunnan alueelta saatavaa bioenergia-raaka-aineita, elintarvikeraaka-aineita, puuta, metalleja, turvetta, aurinkoenergiaa ja tuulta sekä vesivoimaa. Tavoitteena on muuttaa kunnassa toimivat öljyä käyttävät lämmitysjärjestelmät tuontiöljystä riippumattomiksi ja ympäristöystävällisiksi lämmitysjärjestelmiksi. Näin voidaan tukea parhaiten paikallista energiyrittäjyyttä.

13.2. Yksityistiestön tukeminen

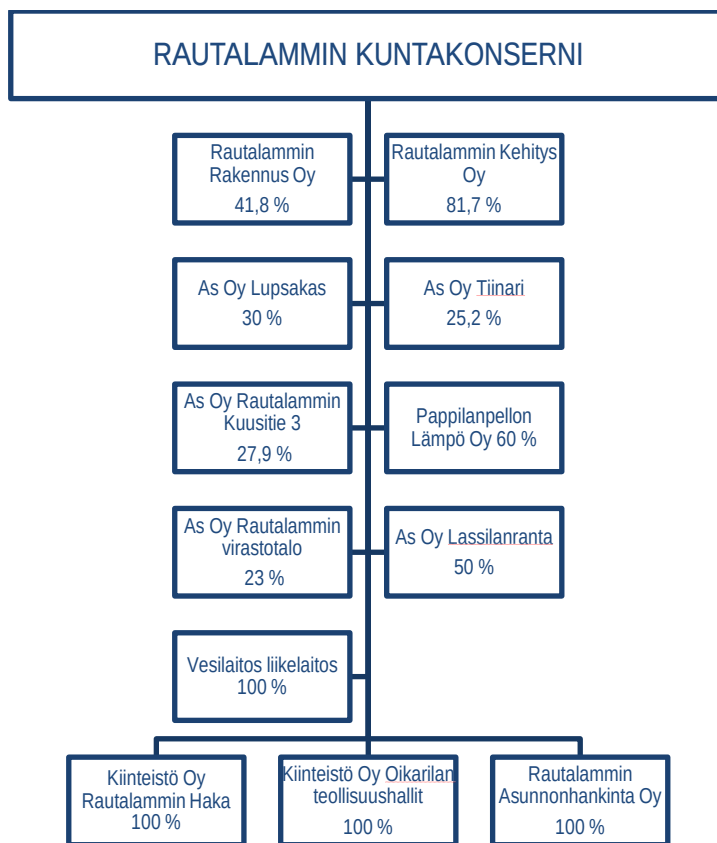
Kunta tukee vuonna 2018 yksityistiestön kunnossapitoa vuosittaiseen talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa ja antaa takauksia ainoastaan järjestäytyneille tiekunnille yksityistiestön peruskorjauksia varten. Tavoitteena on taata liikennedyteydet ja elämisen sekä yrittämisen mahdollisuudet maaseudulla. Tavoite vuosille 2017 -2020:

- Rautalammin kunta asettaa tavoitteeksi, että kaikki ne yksityistiet, joihin on perustettu tiekunta, peruskorjataan 10 vuoden välein,
- kunnan tukea anovien yksityisteiden tulee järjestäytyä ja perustaa tiekunnat,
- kunta tukee yksityistieverkon ja tiekuntien laajennuksia sekä tavoitteita ottaa mukaan uusia osakkaita.

14. Konserni- ja omistajaohjaus

Kuntakonsernia varten laaditaan konsernia koskevat omistajaohjausta tukevat konserniohjeet, jotka valtuusto hyväksyy. Tytär- ja osakkuusyritysten toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutetaan talousarvion ja taloussuunnitelman 2018-2021 mukaisesti.

14.1. Rautalammin kunnan omistussuhteet tytär- ja osakkuusyhtiöihin 1.1.2017 alkaen

14.2. Tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

As Oy Lassilanranta valmistui vuoden 2016 aikana. Kunnalla on kolme asuinhuoneistoa myytävänä. Kunta pyrkii myymään/vuokraamaan vuoden 2018 aikana asuinhuoneistot.

14.3. Kiinteistö Oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Kunta omistaa Rautalammin Hakan osakkeista 100 %. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Tavoitteet vuosiksi 2018-2021:

1. Fuusioidaan Kiinteistö oy Rautalammin Haka ja Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy.
2. Yhtiöt toteuttavat suunnitteluvuosien 2018-2021 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa,
3. Kunta antaa takauksen uusille yhtiön peruskorjauslainoille,
4. Yhtiö siirtyy atk-pohjaiseen kirjanpito-, palkanlaskenta-, laskutus-, vuokranperintäjärjestelmään fuusion toteutuessa.

14.4. Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit -yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia Toholahden teollisuusalueella. Hallien kokonaispinta-ala on 2200 m². Yhtiö on vuokrannut hallitilat yrittäjille. Yhtiöön ei sovelleta asunto-osakeyhtiölakia. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 120.000-480.000 euroa. Tavoitteet vuodeksi 2018-2021:

1. Kunta pyrkii emokonsernina edistämään vuoden 2018 aikana teollisuushallien myymistä yrityksille

2. Kunta sijoittaa tarvittaessa yhtiöön pääomaehtoista lainaa ja maksaa kuukausittain vuokraamattomien tilojen yhtiövastikkeet vuonna 2018,
3. Yhtiö varautuu teollisuushallin tai kauppa- tai liiketilojen rakentamiseen 2018-2021.

14.5. Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 81,7 %. Yhtiön toimiala on parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa. Tavoitteet vuodeksi 2018 -2021:

- Yhtiön tavoitteena on vuoden aikana myöntää 10. mikro- ja pk-yritykselle takaus tai tehdä sijoitus, mikäli yritysidea ja liiketaloudelliset seikat puoltavat rahoituksen järjestämistä,
- Yhtiön yhtä yritystä koskeva rahoitusratkaisun enimmäismäärä nostetaan 80.000 euroon vuoden 2017 aikana,
- Yhtiön tavoitteena on edelleen toimia rautalampilaisten mikro- ja pk-yritysten, maa- ja metsätalousyrittäjien sekä liike- ja palvelualan yrittäjien riski rahoittajana mikroyritysten perustamis- tai laajennusvaiheessa ja
- Yhtiö edellyttää, että yritys tai yrittäjät ovat selvittäneet muut rahoitusjärjestelyt ennen yhtiön kanssa käytäviä rahoitusneuvotteluja.

14.6. As Oy Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 75,2 %. Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen. Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia.

14.7. Rautalammin Rakennus Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin Rakennus Oy:n osakekannasta 41,8 %. Kunta on antanut pääomaehtoista lainaa yhtiölle. Kunnan tavoite on, että yhtiö kykenee maksamaan pääomaehdoiset lainat takaisin kunnalle. Tavoitteet 2018-2021:

- Kunta uusi yhtiön kanssa tehdyn sopimuksen pääomanlainan takaisinmaksusta,
- Rautalammin kunta myy omistamia Rautalammin Rakennus Oy:n osakkeita sen jälkeen, kun yhtiö on maksanut kunnalle takaisin kunnan myöntämän pääomaehdoisen lainan,
- ja kunta säilyttää yhtiössä noin 10 %:n omistusosuuden.

14.8. As Oy Lupsakas

Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2018-2021.

14.9. As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa yhtä huoneistoa ulkopuolisille.

14.10. Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rauta-

lammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja. Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on hyvä. Tavoitteet vuosiksi 2018-2021:

- Kunta luopuu nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston yhteyteen alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten.
- Rautalammin kunta myy kunnan Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon toimisto-, varasto- ja johtokeskustilat.

14.11 Savogrow

Rautalammin kunta omistaa 15,51 % osakekannasta.

15. Talous-, laina- ja henkilöstömuutokset

Kunnallisveroprosenttien alentaminen 12,5 -13,1 % tasaisesti kaikissa kunnissa tuo mukanaan suuria ongelmia. Ongelmat johtuvat mm. siitä, että kunnallisveroprosentin tuotto asukasta kohden vaihtelee voimakkaasti kunnittain, kuten vaihtelevat myös maakunnille siirtyvien kustannusten määrä sekä niiden suhteellinen osuus kunnan menoista. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa osalta kunnista siirtyy huomattavasti enemmän tai vähemmän verorahoitusta kuin siirtyviin tehtäviin liittyviä kustannuksia. Tästä seuraa merkittäviä taloudellisia eroja kuntien välillä siinä, miten kunnallisveron tuotolla pystytään rahoittamaan kunnille jäävät perustehtävät uudistuksen jälkeen. *Tämä epäsuhta edellyttää merkittävien tasausjärjestelmien käyttöä tasaamaan uudistuksen vaikutuksia.* Tasausjärjestelmät ovat vielä täysin auki. Samoin valinnanvapauteen liittyvä palvelujen saatavuus ja piiriin kuuluvien palvelujen rahoitus on edelleen auki. Kaikki edellä mainitut seikat tuovat huomattavia epävarmuuksia kuntakentälle ja niiden taloudelle.

Vuosien 2018 -2019 kunta joutuu arvioimaan henkilöstötarpeen, roolin ja tehtävät kokonaisuudessaan varautuessaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Samalla on huomioitava ja huolehdittava siitä, että sote-palveluverkkoa suunnitellaan ja rakennetaan siten tulevaisuudessa, että peruspalvelut säilyvät Rautalammissa. Rautalampi toteuttaa suunnittelukaudella uusinvestointeja, jotka liittyvät vesihuoltoverkoston, valokuituverkoston, vuokra-asuntojen ja matkailua tukevien sekä sitä edistävien investointien rakentamiseen. Kerkonjoen koulun saneeraus käynnistyi vuonna 2017. Lainojen keskikorkokannan arvioidaan olevan noin 2,0 -4,0 %. Lainamäärän nopea kasvu luo paineita lainanhoitokulujen lisäykselle vuosina 2017 -2020. Suunnittelukauden lopulla korjausinvestointien vähetessä kunnan taloudellinen liikkumatila kasvaa, jos käyttötalousmenot pysyvät hallinnassa ja verotulot sekä toimintatulot kasvavat.

15.1. Rautalammin kunnan talous

Lainamäärä kasvaa vuonna 2016 merkittävästi investointien johdosta. Vuoden 2017 lopussa lainamäärä on yhteensä 10.127.000 euroa ja vuonna 2018 yhteensä 10.622.000 euroa. Tilapäistä lainaa joudutaan ottamaan. Korkokulujen suunnittelukaudella arvioidaan olevan vuositasolla 250.000 - 330.000 euroa vuodessa. Kunnalla ei tule olemaan 31.12.2016 taseessa kattamatonta alijäämää. Kunnan ylijäämää 31.12.2016 tilinpäätöksen oli yhteensä 4.5 miljoonaa.

15.2. Pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen sekä ylijäämän muutokset 2006-2022

Lainat (1000)				Ylijäämä (1000)
Vuosi	Pitkäaikainen laina	Lyhytaikainen laina	Lainaa yhteensä	
2006	5922	800	6722	
2009	7503	1150	8663	
2012	5257	1600	6857	
2013	8708	1300	10008	
2014	11000	300	11300	871
2015	10183	0	10183	3041
2016	8530	0	8530	1450
2017	10126	0	10126	
2018	10622	0	10622	
2019	10313	0	10313	
2020	9943	0	9943	
2021	8474	0	8474	
2022	7003	0	7003	

15.3. Arvioidut lainat, lyhennykset ja maksetut korot 2017-2022

Lainantaja	%	Lainaa 12.2017	Lyhen. 2018	Lainaa 12.2018	Lyhen. 2019	Lainaa 12.2019	Lyhen. 2020	Lainaa 12.2020	Lyhen. 2021	Lainaa 12.2021	Lyhen. 2021	Lainaa 12.2022
Kuntarahoitus 18853/17		3000.000	300.000	2700.000	300.000	2400.000	300.000	2100.000	300.000	1800.000	300.000	1500.000
Kuntarahoitus 18043/15	1,43	1100.000	100.000	1000.000	100.000	900.000	100.000	800.000	100.000	700.000	100.000	600.000
Kuntarahoitus 17635/14	1,03 6	392.858	35.714	357.144	35.714	321.430	35.714	285.716	35.714	250.002	35.714	214.288
Kuntarahoitus 17254/14	1,05	2300.000	200.000	2100.000	200.000	1900.000	200.000	1700.000	200.000	1.500.000	200.000	1.300.000
Kuntarahoitus 17085/13	0,98 6	720.000	120.000	600.000	120.000	480.000	120.000	360.000	120.000	240.000	120.000	120.000
Kuntarahoitus 16913/13	0,95	660.000	110.000	550.000	110.000	440.000	110.000	330.000	110.000	220.000	110.000	110.000
Kuntarahoitus 16457/13	1,04 1	660.000	120.000	540.000	120.000	420.000	120.000	300.000	120.000	180.000	120.000	60.000
Kuntarahoitus 16456/13	0,9	660.000	120.000	540.000	120.000	420.000	120.000	300.000	120.000	180.000	120.000	60.000
Kuntarahoitus 14670/10	0,63 8	225.000	225.000	-	-	-	-	-				
Kuntarahoitus 13593/09	0,65 4	120.000	80.000	40.000	40.000	-	-	-				
Kuntarahoitus 13250/08	0,37 8	80.000	80.000	-	-	-	-	-				
Valtiokonttori 1310/30	2,28	82.784	13.373	69.411	13.547	55.864	13.724	42.140	13.903	28.236	14.085	14.152
SSTKY:n osuuspo		125.542		125.542		125.542		125.542		125.542		125.542
Yhteensä		10.126.185	1.504.087	8.622.097	1.159.261	7.462.837	1.119.438	6.343.399	1.119.617	5.223.782	1.119.799	4.103.983
Tilap. laina n.												
Uusi laina 2018				2.000.000	150.000	1.850.000	150.000	1.700.000	150.000	1.550.000	150.000	1.400.000
Uusi laina 2019						1.000.000	100.000	900.000	100.000	800.000	100.000	700.000
Uusi laina 2020								1.000.000	100.000	900.000	100.000	800.000
Yhteensä €		10.126.185	1.504.087	10.622.097	1.309.261	10.312.837	1.369.438	9.943.399	1.469.617	8.473.782	1.469.799	7.003.963
Velka ja lyhen- nys€/asukas arvio (3288)		3080	457	3231	398	3137	417	3024	447	2577	447	2130

15.4. Henkilöstö ja eläkkeelle siirtymiset 2018-2021

Kuntakonsernin palveluksesta jää eläkkeelle arvion mukaan vuosien 2018-2020 aikana arviolta 20 viran- ja toimenhaltijaa.

Eläkkeelle siirtymiset vuosina 2018-2021				
2018	2019	2020	2021	Yhteensä
2	7	7	4	20

Virkanimike	Eläkeikä täyttyy
Siivooja	9.1.2018
Ryhmäperhepäivähoitaja	2019
Ryhmäperhepäivähoitaja	2019
Osastosihteeri	2019
Lähihoitaja	2019
Ravitsemispäällikkö	2020
Hoitaja	2020
Kulttuurisihteeri	2020
Perhetyöntekijä	2020
	Täyttää 63 vuotta
Lukion rehtori	2018
Lukion lehtori	2019
Ryhmäperhepäivähoitaja	2019
Ryhmäperhepäivähoitaja	2019
Keittäjä	2020
Palveluneuvoja	2020
Lippukassanhoitaja	2020
Ryhmäperhepäivähoitaja	2021
Lukion lehtori	2021
Rehtori	2021
Kanslisti	2021

Vuoden 2016 lopussa 6 kunnan henkilöstöön kuuluvaa on osa-aikaeläkkeellä. Osalla viranhaltijoilla on itse valitsemallaan ajalla oikeus (subjektiivinen oikeus) eläkkeelle siirtymiseen. Osa eläkkeelle siirtyessään käyttää hyväkseen eläkejärjestelmässä kannustettua ja luotua mahdollisuutta arvioida oma eläkkeelle siirtymisaika. Tästä seuraa kuntatyönantajan näkökulmasta uusia haasteita tehokkuus-, tuottavuus- ja kannattavuusnäkökulmaan sekä henkilöstön rekrytointiin. Tuloksellisuudella tarkoitetaan kunnallisen toiminnan päämäärien saavuttamista (*yhteiskunnallinen vaikuttavuus*) ja perustehtävää (*asiakas- ja kuntalaisvaikutukset*), jotka on toteutettava taloudellisesti ja laadukkaasti osaavalla, hyvinvoivalla, motivoituneella ja sitoutuneella henkilöstöllä. Tuloksellisuus riippuu eri henkilöstöjohtamisprosessien yhdenmukaistamisesta organisaation strategian ja organisaation muiden prosessien kanssa. Organisaation tilannetekijät määrittelevät henkilöstöjohtamismallin ja -käytännön toimivuuden kussakin organisaatiossa jokaisena aikana erikseen. Tällaisia tilannetekijöitä

voivat olla esim. toimintaympäristön muutos, yrityksen koko, ikä, teknologia, pääomavaltaisuus, sijainti, toimiala ja organisaation oma strategia. Ulkoisesti yhteensopivat henkilöstöjohtamiskäytännöt ovat sellaisia, jotka reagoivat herkästi organisaation ulkopuolisiin tilannetekijöihin. Erityisesti toimintaympäristön tai organisaation muutostilanteissa henkilöstön tuloksellisuus näyttäytyy sopeutumisena muutoksiin.

Pohjoismaisessa johtamiskäsityksessä on tyypillistä henkilöstölähtöisyys, kirjalliset käytännöt, henkilöstöjohtajan säilyttäminen, palkoista hajautetusti tai keskitetysti päättäminen ja työvoiman vähäinen vaihtuvuus organisaatioissa. Erikoispiirteenä Pohjoismaissa on se, että esimiehet tekevät vähän henkilöstöä koskevaa arviointia. Henkilöstön kattava arvioiminen ja erityisesti tuloksellisuusajattelun yhdistäminen henkilöstöjohtamiseen voi monille suomalaisten organisaatioille uusi ja vaikea asia. Henkilöstön tuloksellisuuteen kannustavat elementit usein puuttuvat kuntaorganisaatiosta. Henkilöstöön kohdistuvat tehokkuus- ja tuottavuustavoitteet edellyttävät sitä, että henkilöstöä osallistetaan ja heihin luotetaan sekä työyhteisö koetaan miellyttäväksi. Kuntalaisten näkökulmasta henkilöstöjohtamisen tuloksellisuus näyttäytyy kuitenkin asiakastytytyväisyytenä ja mahdollisesti kannattavuuden paranemisena ja kustannusten alenemisena.

Taloussuunnittelukauden aikana valmistellaan kannustavien palkkausjärjestelmien käyttöönottoa kuntaorganisaatiossa. Henkilöstöstrategian mukaisesti henkilöstön rekrytointia tuetaan kilpailukykyisillä henkilöstöpalveluilla, kuten ennaltaehkäisevällä henkisen ja fyysisen sekä sosiaalisen virkistystoiminnan organisoimisella ja sairaanhoitoon laajennetulla työterveyshuollolla. Lisäksi jokaisella kunnan henkilöstöön kuuluvalla on mahdollisuus säännöllisesti osallistua työnantajan tukemiin kuntoutuspalveluihin (kuntosali- ja uimahallivuorot, liikuntapäivät ja 3 fysikaalista hoitokertaa/sairaus/vuosi). Kuntatyönantaja edellyttää taloudellisista omavastuuosuutta ja omien henkilökohtaisten lomapäivien käyttämistä kuntoutuskursseihin. Työajan ulkopuolisilla virkistystapahtumilla tuetaan henkistä jaksamista ja työssä viihtyvyyttä.

15.5. Rautalammin tuloslaskelmaennuste 2016-2021

TP2016 €	Nimi	TA2017 €	TA2018 €	TS2019 (1000)	TS2020 (1000)	TS2021 (1000)
	TUOSLASKELMA					
	TOIMINTATUOTOT					
1.172.591	Myyntituotot	891.230	955.457	+450	+460	+460
765.063	Maksutuotot	815.490	858.504	+400	+420	+420
823.278	Tuet ja avustukset	841.658	777.670	+440	+450	+450
558.805	Muut toimintatuotot	549.942	568.605	+560	+560	+560
3.315.738	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3.098.320	3.160.236	+1.850	+1.890	+1.890
	TOIMINTAKULUT					
	Henkilöstökulut					
-6.163.154	Palkat ja palkkiot	-6.587.596	-6.484.307	-3.100	-3.150	-3.150
	Henkilösivukulut					
-1.526.213	Eläkekulut	-1.476.350	-1.264.521	-800	-820	-820
-355.112	Muut henkilösivukulut	-382.130	-265.425	-250	-250	-250
-8.044.479	Henkilöstökulut yhteensä	-8 446.076	-8.014.253	-4.150	-4.220	-4.220
-13.214.385	Palvelujen ostot	-13.559.880	-14.213.795			
	Muut kuin sote-palveluostot			-3.000	-3.000	-3.000
-1.361.066	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.420.513	-1.465.874	-900	-800	-800
-1.554.715	Avustukset	-1.385.030	-1.007.300	-900	-950	-950
-287.310	Muut toimintakulut	-237.614	-227.196	-260	-260	-260
-24.461.954	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25.049.113	-24.928.418	-9.210	-9.230	-9.230
-21.142.216	TOIMINTAKATE	-21.950.793	-21.768.182	-7.360	-7.340	-7.340
10.525.900	Verotulot	10.450.000	10.421.000	+4.900	+5.000	+5.000
12.979.754	Valtionosuudet	12.550.000	12.345.342	+3.800	+3.800	+3.800
	Rahoitustuotot ja -kulut					
2.628	Korkotuotot	500	1.000			
151.064	Muut rahoitustuotot	150.000	250.000	+180	+200	+200
-180.982	Korkokulut	-258.500	-270.000	-300	-330	-330
-70.963	Muut rahoituskulut	-1.950	-720	-5	-5	-5
+2.265.185	VUOSIKATE	939.257	978.440	+1.215	+1.330	1.330
	Poistot ja arvonalentumiset					
-815.545	Suunnitelman mukaiset poistot	-781.000	-772.538	-800	-850	-850
	Satunnaiset tuotot					
+1.449.640	TILIKAUDEN TULOS	+157.984	205.902	+415	+480	+480
+1.449.640	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	+157.984	205.902	+415	+480	+480

15.6. Rahoituslaskelma 2017-2021

	Nimi	TA2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020	TS2021
4	RAHOITUS					
95	KUNNANHALLITUS					
950	ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET					
1703	Hallinto-osasto ja vuokrat	0				
1834	Muut konsernisaatavat	0				
*	ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET	0				
970	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.					
2530	Lainat kotimaisilta talletus-	0				
2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	1 400 000	1.500.000	1.300.000	1.400.000	1.500.000
2560	Lainat valtiolta	0				
2575	Lainat Kuntien Eläkevakuutukset	0				
2730	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	0				
2740	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0				
2760	Lainat valtiolta	0				
2775	Lainat Kuntien Eläkevakuutukset	0				
2957	Ostovelat	0				
*	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYYS	1 400 000	1.500.000	1.300.000	1.400.000	1.500.000
980	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS					
2530	Lainat kotimaisilta talletus-	0				
2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	-1 000 000	-2.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
*	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS	-1 000 000	-2.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
990	LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN LIS/VÄH					
2730	Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	0				
2740	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0				
*	LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN LIS/VÄH	0				
**	KUNNANHALLITUS	400 000	-500.000	-300.000	-400.000	-500.000
***	RAHOITUS	400 000	-500.000	-300.000	-400.000	-500.000
****	KAIKKI YHTEENSÄ	400 000	-500.000	-300.000	-400.000	-500.000

Liite 1. Yritys- ja elinkeinotilasto
RAUTALAMMIN KUNNAN ELINKEINOTILASTO 2007-2017

Muuttujat/ vuodet:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Yritysten määrä kpl	255	252	243	248	249	246	270	264	263	255	<u>253</u>
Yrityskannan muutos %/vuosi	2,9	-1,2 %	-3,6 %	2,1 %	0,4 %	-1,2 %	9,8 %	-2,2 %	-0,4 %	-3,0 %	<u>-0,8 %</u>
Aloittaneet yritykset kpl	19	12	12	18	12	15	13	11	16	14	<u>9</u>
Lopettaneet yritykset kpl	15	22	15	10	18	21	18	15	18	22	<u>11</u>
Työpaikat, yhteensä kpl	1033	1040	997	1035	1023	989	973	1001	956		
Työpaikat, julkiset palvelut	340	297	298	297	307	297	333	351	329		
Työpaikat, yritysten palvelut	292	361	332	340	331	340	284	307	283		
Työpaikat, teollisuus ym.	145	147	130	135	148	126	121	132	129		
Työpaikat, maatalous- ja metsät.	230	216	210	215	215	203	208	188	189		
Työpaikat, muut	26	19	27	23	22	23	27	23	26		
Yritysten tuotannon br. (1000) €	13390	18170	16285	14793	18293	18000	18000	18000	18000		
Yritysten vienti (1000) €	1820	2000	2200	2200	2200	2200	2200	2200	2200		
Yritysten investoinnit (1000) €	287	1316	434	362	225	500	500	500	500		
Maatilojen määrä kpl	154	152	150	149	150	148	141	134	124	122	120
Maatilojen investoinnit (1000) €	1100	500	1633	680	800	800	600	600	600	<u>500</u>	700
Peltoa yhteensä, ha	4430	4430	4460	4430	4430	4450	4460	4460	4400	4400	4400
Marjantuotanto, ha	94	91	92	84	82	81	81	81	72	74	73
Maidontuotanto litraa	4025143	3968361	4041807	4376141	4539547	4838025	5060312	5192059	5148047	5240970	<u>5300000</u>
Kunnan elinkeinojen rahoitus €	280290	246364	195722	210765	226951	230583	302965	258255	170410	291879	<u>321722</u>
Kunnan panostus €/asukas	78,03	69,56	55,6	62,15	65,2	66,95	88,38	76,52	51,56	<u>88,77</u>	<u>98,18</u>
Työttömyysaste %	11,2	9,8	11,5	11,5	10,8	11,8	12,0	12,9	14,7	12,2	<u>8,5</u>
Yhteisöveron tuotto	772300	731107	576574	735000	783748	476063	546848	540000	699200	<u>520000</u>	<u>514000</u>
Rautalammin asukasluku	3592	3542	3520	3477	3481	3444	3428	3375	3305	3288	<u>3277</u>
Alleiviivatut luvut ovat arviolukuja !											
Päivitetty 08.12.2017											